

Gemeente
Leidschendam-Voorburg

Jeugd in beeld

Jeugdmonitor Leidschendam-Voorburg 2008

oktober 2009

Jeugd in beeld

Jeugdmonitor Leidschendam-Voorburg 2008

Oktober 2009

Inhoud

Samenvatting	4
1. Inleiding	7
2. Kenmerken jeugd	8
3. Voorschoolse periode	10
3.1 Peuterspeelzalen	10
3.2 Voor- en voerschoolse educatie (vve)	10
3.3 Kinderdagopvang	11
4. Primair onderwijs	12
4.1 Speciaal basisonderwijs	12
4.2 Gewichtleerlingen	12
4.3 Buitenschoolse opvang	13
5. Voortgezet en vervolgonderwijs	14
5.1 Voortgezet onderwijs	14
5.2 MBO	15
5.3 Hoger onderwijs	15
5.4 Voortijdig schoolverlaten	15
6. Werk en inkomen	18
6.1 Werk	
6.2 Uitkeringen	
6.3 Schulden	
7. Risicogroepen	20
7.1 Alloctonen	
7.2 Minimahuishouden	
7.3 Eénoudergezinnen	
8. Gezondheid	22
8.1 Overgewicht	22
8.2 Roken	22
8.3 Alcohol	22
8.4 Drugsgebruik	23
8.5 Psychische gesteldheid	24

9.	Opvoed- en opgroeiondersteuning in het lokale veld	26
9.1	Bovenschoolse zorgnetwerken	26
9.2	Zorgadviesteams (ZAT)	27
9.3	School(gericht) maatschappelijk werk	27
9.4	Meldpunt Bezorgd (meldpunt OGGZ)	28
9.5	Integrale jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar	29
9.6	Individuele zorg	30
10.	Geïndiceerde jeugdzorg	32
10.1	Bureau Jeugdzorg	32
10.2	Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ)	34
11.	Veiligheid	36
11.1	Slachtofferschap	36
11.2	Delictgedrag	37
11.3	Baldadigheid	38
12.	Vrije tijd en sport	42
12.1	Brede school	42
12.2	Speelruimte	42
12.3	Gesubsidieerde verenigingen	42
12.4	Welzijnsinstellingen	43
12.5	Sportdeelname	44
	Conclusie	45
Bijlage 1:	Aanvullende gegevens	46
Bijlage 2:	Onderzoeksopzet jongerenonderzoek GGD	52
Bijlage 3:	Gebruikte bronnen	53
Bijlage 4:	Overzicht van indicatoren	56

Samenvatting

Hoe gaat het met de kinderen en jongeren van Leidschendam-Voorburg? In de startfase van het Centrum voor Jeugd en Gezin stelt de gemeente Leidschendam-Voorburg de jeugdmonitor op, die een actueel overzicht biedt van de situatie van de jeugd.

Deze eerste Jeugdmonitor Leidschendam-Voorburg brengt gegevens uit verschillende bronnen bijeen. Het betreft een nulmeting die cijfermatige informatie op een breed aantal terreinen weergeeft en die geldt als ijkpunt voor de toekomst.

Er is gebruik gemaakt van informatie uit databanken, gemeentelijke bestanden, registraties van instellingen en eerder uitgevoerd onderzoek¹. Deze samenvatting biedt een overzicht van de belangrijkste resultaten.

Kenmerken van de jeugd

Er wonen bijna eenentwintig duizend jongeren van 0 tot en met 27 jaar in Leidschendam-Voorburg. Dit is ruim een kwart van de totale bevolking van de gemeente (29 procent). Landelijk is dit aandeel 33%. De verhouding jongens en meisjes is in deze leeftijdsgroep 51 versus 49 procent. In de wijk Damsigt, Verzetsheldenwijk, Raadhuiskwartier, Sijtwende wonen naar verhouding de meeste jongeren en in De Zijde, Amstelvijk, Duivenvoorde, Robbert Fleury Stichting is dat aandeel het laagst.

Tweederde deel van de jongeren (66 procent) is van autochtone herkomst, dit ligt onder het landelijk gemiddelde van 77 procent. In de wijk De Zijde, Amstelvijk, Duivenvoorde, Robbert Fleury Stichting lijkt de bevolkingssamenstelling het meest op het gemeentelijk gemiddelde. In Damsigt, Verzetsheldenwijk, Raadhuiskwartier, Sijtwende is een sterke concentratie van autochtone jeugd woonachtig en in Prinsenhof wonen verhoudingsgewijs de meeste allochtone kinderen en jongeren.

Voorschoolse periode

In Leidschendam-Voorburg gaan bijna zeshonderd peuters naar een peuterspeelzaal. Ruim eenderde deel (37 procent) van alle 2 en 3 jarigen bezoekt een peuterspeelzaal in de eigen gemeente. Peuters kunnen ook naar een peuterspeelzaal in een andere gemeente gaan; ruim honderd kinderen uit randgemeenten staan ingeschreven bij één van de peuterspeelzalen in Leidschendam-Voorburg.

Acht peuterspeelzalen, drie kinderdagverblijven en zes basisscholen krijgen van de gemeente financiële middelen voor een vve-programma. Het is bij de gemeente Leidschendam-Voorburg niet bekend of peuterspeelzalen, kinderdagopvang en basisscholen daarnaast op eigen kracht een vve-programma aanbieden. De huidige doelstelling van het ministerie is dat in het jaar 2010 zeventig procent van alle 2 tot en met 5 jarigen met een (risico op grote) achterstand deelneemt aan een vve-programma. Dit wordt in Leidschendam-Voorburg ruimschoots gehaald. De gemeente kiest daarbij voor een verruimde doelgroepdefinitie, waardoor meer kinderen kunnen deelnemen aan vve-voorzieningen. De omvang van deze verruimde doelgroep zal in de loop van 2010 bij de gemeente bekend zijn. Om deze doelgroep in kaart te brengen, moet de registratie van de (reguliere en vve) peuterspeelzalen aangepast worden.

Onderwijs

Op het gebied van onderwijs scoort de gemeente Leidschendam-Voorburg goed. Bijna zesduizend kinderen staan ingeschreven op een school voor primair onderwijs. Hiervan volgt twee procent speciaal onderwijs. De schooladviezen die in groep 8 van de basisschool worden gegeven, zijn relatief hoog. Het aandeel aandachtsleerlingen - leerlingen met een gewicht - bedraagt tien procent. Dit is lager dan het landelijk gemiddelde van vijftien procent.

Opvallend is dat relatief veel leerlingen in het voortgezet onderwijs afkomstig zijn uit andere gemeenten. Van de 4.758 leerlingen die staan ingeschreven op een VO-locatie in Leidschendam-Voorburg, is bijna de helft (46 procent) afkomstig uit omliggende gemeenten. In totaal volgen 1.322 jongeren uit Leidschendam-Voorburg een opleiding elders.

De overstap van het VMBO naar het MBO blijkt een moment waarop (risico)leerlingen voortijdig en ongekwalificeerd het onderwijs kunnen verlaten. Vrijwel alle voortijdig schoolverlaters in Leidschendam-Voorburg hebben een VMBO-diploma of helemaal nog geen diploma. Veel voortijdig schoolverlaters worden in hetzelfde schooljaar nog toegeleid naar werk of een opleiding. Zo zijn er in 2008-2009 bij het RMC 166 voortijdig schoolverlaters aangemeld, waarvan in hetzelfde jaar 77 zijn herplaatst.

Werk en inkomen

Ruim drieduizend jongeren van 15-25 jaar uit Leidschendam-Voorburg hebben een betaalde baan van twaalf uur per week of meer. In totaal ontvangen 116 jongeren van 15 tot en met 27 jaar een ww- of ww-uitkering. Dit is één procent van het totaal aantal jongeren in de leeftijd van 15-27 jaar. Daarnaast hebben honderd van de 15-25 jarige inwoners een Wajong-uitkering (voor jonggehandicapten). De Wet investeren in jongeren (WIJ) gaat in de toekomst een rol spelen voor jongeren na hun opleiding. Deze wet verplicht gemeenten om jongeren van 18 tot 27 jaar die zich melden voor een bijstandsuitkering een aanbod te doen voor opleiding, werk of een combinatie van beide. Als zij het aanbod niet accepteren, krijgen zij geen uitkering. De aard en omvang van de verborgen werkloosheid in Leidschendam-Voorburg is onbekend. Hiervoor is een analyse op persoonsniveau nodig van jongeren die zowel buiten scholing, RMC of UWV-registratie blijven.

Risicogroepen

Het aandeel jongeren dat opgroeit in een éénoudergezin ligt in de gemeente een fractie hoger dan landelijk. Ook zijn er in Leidschendam-Voorburg verhoudingsgewijs meer (niet-westerse) allochtone jongeren dan landelijk gemiddeld. Deze factoren bepalen, naast het gezinsinkomen, de omvang van de risicogroepen in de gemeente. In totaal voldoet 29 procent van de jongeren van 0 tot en met 17 jaar aan minimaal één risico-criterium en vijf procent van alle 0 tot en met 17 jarigen loopt het hoogste risico op problemen bij het opgroeien.

¹ De gegevens hebben betrekking op het peiljaar 2008, met enkele uitzonderingen.

Uit onderzoek blijkt dat negen procent van de jongeren in Leidschendam-Voorburg van 12 tot en met 18 jaar enige vorm van schuld heeft. Dit is een veel lager aandeel dan uit ander (landelijk) onderzoek naar voren komt. De gegevens uit het gemeentelijke onderzoek dateren echter uit 2005.

Lichamelijke gezondheid

Hoewel de resultaten niet volledig vergelijkbaar zijn, telt de gemeente Leidschendam-Voorburg minder jonge rokers dan het landelijk gemiddelde; één op de tien jongeren rookt. Ook het alcoholgebruik en het 'piekdrinken' liggen lager. Tweederde van de jongeren heeft ooit alcohol gedronken, waarvan de helft recentelijk. Een kwart van de jongeren heeft meer dan vijf alcoholische drankjes in korte tijd gedronken (binge- (of piek)drinken). Vijftien procent van de jongeren gebruikte ooit softdrugs (hasj of wiet). In Nederland heeft zestien procent van de jongeren van 2 tot 20 jaar overgewicht. Bij jongeren van 5 tot en met 14 jaar in Leidschendam-Voorburg is dit ongeveer vijftien procent.

Psychische gezondheid

Enquêteonderzoek van de GGD wijst uit dat de overgrote meerderheid van de jongeren zich 'gelukkig' voelt en tevreden is met zichzelf. Ruim een derde van de jongeren voelt zich vaak onzeker, zenuwachtig of gespannen, of maakt zich geregeld zorgen. Vijftien procent voelt zich vaak eenzaam. Ongeveer een kwart van de jongeren kampt met huidige psychosociale problemen dat hulp mogelijk noodzakelijk is. Vergelijking met landelijke cijfers is niet mogelijk.

Lokale zorg

In de gemeente Leidschendam-Voorburg zijn twee bovenschoolse zorgnetwerken actief (doelgroepen: 0-12 jaar en 12-23 jaar). Daarnaast heeft elke VO-school en MBO-school een eigen zorgadviesteam. Doel van deze lokale netwerken is het integreren van de lokale zorg. In de bovenschoolse zorgnetwerken zijn tenminste 52 nieuwe aanmeldingen gedaan. Drie procent van alle leerlingen in het primair onderwijs en ook drie procent van de middelbare scholieren komt in aanraking met het schoolmaatschappelijk werk; meisjes vaker dan jongens en allochtone VO-leerlingen vaker dan autochtone VO-leerlingen. Het gaat in totaal om 270 jongeren.

Opvallend is dat relatief veel kinderen die in de bovenschoolse zorgnetwerken worden besproken, opgroeien in éénoudergezinnen. Vergelijkbare gegevens van de zorgadviesteams zijn niet beschikbaar. Om een beter beeld te krijgen van de achtergrond van de kinderen die in de zorgnetwerken en in de zorgadviesteams worden besproken, is inhoudelijke afstemming van de verschillende registraties nodig. Gezinnen met vragen of problemen op het gebied van opvoeden en opgroeien, kunnen gebruik maken van divers ondersteuningsaanbod. 44 gezinnen starten met 'Stevig Ouderschap'. Dit is een interventieprogramma waarin ouders van pasgeborenen worden begeleid bij het ouderschap. 52 gezinnen volgen een thuisbegeleidingstraject; een laagdrempelige vorm van hulpverlening met als doel opvoedondersteuning voor risicogezinnen. Negen gezinnen worden begeleid

door de Gezinscoach; ondersteuning voor gezinnen met meervoudige problemen. Het Opvoedbureau hielp 109 cliënten. Voor een derde van deze cliënten is het bezoek aan het opvoedbureau eenmalig.

Geïndiceerde zorg

Alleen Bureau Jeugdzorg kan jongeren tot 17 jaar doorverwijzen naar geïndiceerde zorg. In 2008 zijn 306 kinderen uit Leidschendam-Voorburg bij Bureau Jeugdzorg aangemeld. Hieruit kwamen 196 zorgindicaties voort. Dit betekent dat 1,4% van het totale aantal 0 tot en met 17 jarigen in de gemeente in 2008 een indicatie heeft gekregen. Landelijk kregen in totaal 62.268 kinderen van 0 tot met 17 jaar een indicatie tot de jeugdzorg (1,9% van alle 0 tot en met 17-jarigen).

Van de meldingen in de regio Haaglanden wordt vijf procent terugverwezen naar het lokale veld en 28 procent van de meldingen krijgt geen vervolg. Er is in de gemeente nauwelijks sprake van een wachtlijst voor Bureau Jeugdzorg. Stichting de Jutters – de instelling voor jeugd GGZ – kent wel een wachtlijst. Ten tijde van het onderzoek telde deze vijftientig personen, met een gemiddelde wachttijd van ongeveer vier maanden. In juni 2009 staan hier 285 jongeren uit Leidschendam-Voorburg ingeschreven voor ambulante zorg en circa dertig cliënten binnen de deeltijd- en klinische behandeling van de geestelijke gezondheidszorg. Bureau Jeugdzorg deed zeventien crisisinterventies in 2008. 47 kinderen staan onder toezicht van jeugdbescherming/gezinsvoogdij. 29 Kinderen worden begeleid door jeugdreclassering. Het Advies- en Meldpunt Kinder mishandeling registreerde 81 meldingen van kindermishandeling afkomstig uit Leidschendam-Voorburg.

Veiligheid

39 Procent van het totaal aantal geregistreerde delicten wordt gepleegd door jongeren tot en met 24 jaar. Het gaat daarbij vooral om vermogensmisdriven (diefstal, inbraak), vernieling en verstoring van de openbare orde. Ook verkeers- en geweldsmisdrijven komen relatief veel voor. 103 Jongeren zijn doorverwezen naar Halt, waarvan 83 door de politie en 20 via Leerplicht. Met de invoering van een nieuw registratiesysteem hoopt de politie de registratie op het gebied van jeugdoverlast te verbeteren.

Het aantal meldingen van baldadigheid in Leidschendam-Voorburg is de afgelopen jaren sterk gestegen. Vooral tussen 2006 en 2007 is het aantal gemelde incidenten met 34 procent toegenomen. Het is niet bekend of deze stijging samenhangt met een verhoging van de jeugdoverlast of wordt veroorzaakt door een grotere meldingsbereidheid. De meeste meldingen van baldadigheid zijn afkomstig uit de buurten Voorburg Noord Nieuw, 't Loo en Voorburg Oost.

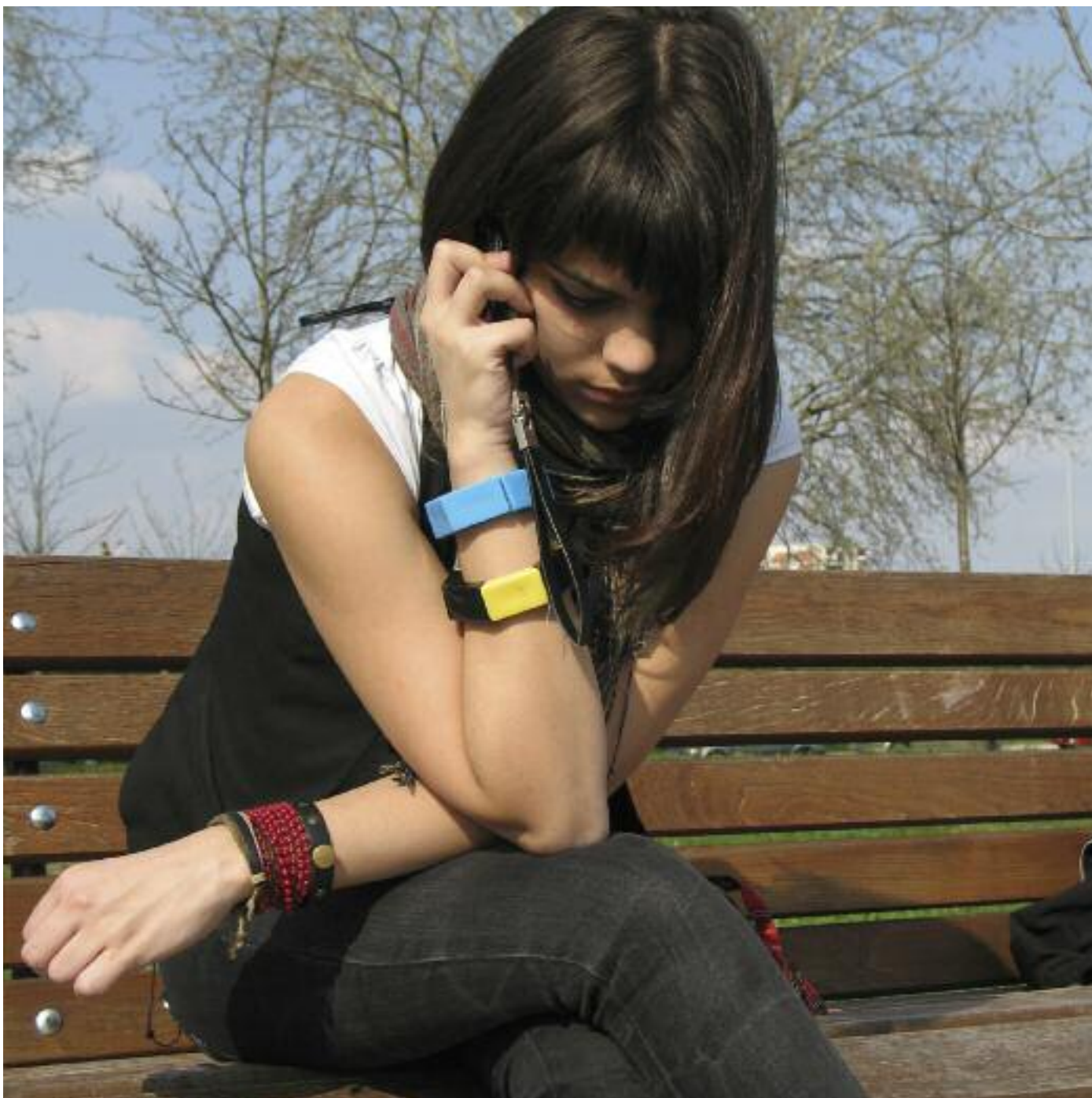
Jongeren worden verhoudingsgewijs vaak slachtoffer van delicten, dit geldt voornamelijk voor geweldsdelicten. Wat opvalt, is dat er in de gemeente Leidschendam-Voorburg geen cijfers worden bijgehouden over het aantal slachtoffers van loverboys, ofwel pooierboys.

Vrije tijd en sport

De brede school in Leidschendam-Voorburg organiseert diverse activiteiten op het gebied van sport en creativiteit voor kinderen van verschillende basisscholen in de gemeente. In 2008 namen 579 kinderen deel aan deze activiteiten. Ruim 8.000 jongeren staan geregistreerd bij gesubsidieerde verenigingen. Dit aantal neemt al jaren toe. In de gemeente zijn verschillende welzijnsinstellingen die zich richten op jongeren. Het exacte bereik van dit aanbod is onbekend. Leidschendam-Voorburg telt 153 speellocaties. De gemeente heeft

relatief minder hectare aan georganiseerde speelruimte beschikbaar dan het landelijk gemiddelde.

Het landelijke streven is dat veertig procent van de jeugd voldoet aan de NNGB-norm (Nederlandse Norm voor Gezond Bewegen). In de gemeente Leidschendam-Voorburg voldoet iets meer dan eenderde (36 procent) van de kinderen van 6 t/m 11 jaar aan deze beweegnorm. Bij de jeugd van 12 t/m 17 jaar voldoet 29 procent aan de beweegnorm. Dit ligt iets boven het landelijk gemiddelde van 26 procent.

1. Inleiding

Achtergrond

De afdeling Jeugd, Onderwijs & Sport van de gemeente Leidschendam-Voorburg ontvangt jaarlijks van maatschappelijke partners een veelheid aan gegevens over jeugdigen, versnipperd over diverse rapporten, registraties en jaarverslagen. Er bestaat behoefte aan een overzicht van deze gegevens, om een meer integraal beeld te krijgen van de jeugd- (problematiek) in de gemeente. Met behulp van een gemeentelijke Jeugdmonitor worden de gegevens bijeengezet.

Deze rapportage bevat de bevindingen van de eerste meting van de Jeugdmonitor Leidschendam-Voorburg. Deze nulmeting biedt een basis voor input voor het jeugdbeleid, met name voor (het aanbod in) het Centrum voor Jeugd en Gezin. Bij hermeting in de toekomst zal de Jeugdmonitor Leidschendam-Voorburg ook trends signaleren door vergelijking met resultaten van voorgaande jaren.

Doel van het onderzoek

De doelstelling van de gemeentelijke Jeugdmonitor is het bieden van een overzicht van de kenmerken van de jongeren en van de huidige stand van zaken op het gebied van werk en inkomen, gezondheid en leefstijl, zorgstructuur, onderwijs, vrijetijdsbesteding en veiligheid. Deze nulmeting dient als ijkpunt voor de toekomst.

Uitvoering van het onderzoek

De Jeugdmonitor is opgesteld in opdracht van de gemeente Leidschendam-Voorburg. Op basis van de huidige beleidsdocumenten is een indicatorenset opgesteld (zie bijlage 4). Deze indicatoren sluiten aan op de speerpunten van het beleid ten aanzien van jongeren in Leidschendam-Voorburg. Voor de inhoudelijke ondersteuning van de Jeugdmonitor is een klankbordgroep samengesteld met vertegenwoordigers van de gemeente Leidschendam-Voorburg.

De klankbordgroep heeft in de opzet en uitvoering van het onderzoek advies en ondersteuning geboden bij de keuze van indicatoren en de dataverzameling.

Raadpleging bronnen

Er is gebruik gemaakt van publiek toegankelijke informatie uit open bronnen en er zijn gegevens opgevraagd uit registraties en databanken. Deze gegevens zijn verzameld, zonedig bewerkt en geanalyseerd. De cijfers hebben betrekking op het peiljaar 2008, tenzij anders vermeld.

Deze Jeugdmonitor gaat over alle jongeren in Leidschendam-Voorburg in de leeftijd van 0 tot en met 27 jaar. Vooral op het gebied van werk en inkomen worden ook de 'oudere' jongeren meegenomen. Dit hangt samen met de invoering van de Wet Investeren in Jongeren (WIJ) van oktober 2009. Het is niet op alle indicatoren mogelijk of relevant informatie weer te geven over de hele leeftijdsrange. De RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie) ziet bijvoorbeeld jongeren tot en met 23 jaar, de jeugd-GGZ is er in principe voor jongeren tot en met 22 jaar en het CJG legt de grens bij 23 jaar. Bij alle tabellen en grafieken in deze rapportage is aangegeven op welke leeftijdsgroep de gegevens betrekking hebben.

Leeswijzer

De resultaten van het onderzoek worden in de volgende hoofdstukken besproken. In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de kenmerken van de jeugd. In hoofdstuk 3 staat de voorschoolse periode centraal. In hoofdstuk 4 en 5 wordt gekeken naar het primair, voortgezet en hoger onderwijs. Het zesde hoofdstuk behandelt het thema 'werk en inkomen' en het daaropvolgende hoofdstuk gaat in op het onderwerp 'Risicogroepen en schulden'. In hoofdstuk 8 staat de gezondheid en middelengebruik centraal. De lokale zorg en geïndiceerde zorg worden besproken in de hoofdstukken 9 en 10. Ten slotte gaan de laatste twee hoofdstukken in op veiligheid, vrije tijd en sport. Vervolgens worden de eerste opvallende resultaten weergegeven in het conclusiehoofdstuk.

In de bijlage staan enkele tabellen verder uitgesplitst naar diverse achtergrondkenmerken. Bij de rapportage is tevens een apart digitaal document geleverd met de ruwe data van de gegevens. Dit document kan beschouwd worden als naslagwerk.

2. Kenmerken jeugd

Dit hoofdstuk behandelt de basiskenmerken van de jeugd van Leidschendam-Voorburg. De bevolkingsgegevens dienen als achtergrondinformatie bij de resultaten in de volgende hoofdstukken.

Leeftijdopbouw

Op 1 januari 2008 telt de gemeente Leidschendam-Voorburg 72.914 inwoners. Hiervan is 29% jonger dan 28 jaar. Dit is iets lager dan landelijk (33%).

Tabel 2.1

Leeftijdopbouw jeugd (0 tot en met 27 jaar) Leidschendam-Voorburg 20082								
	0-3 jaar	4-11 jaar	12-15 jaar	16-18 jaar	19-22 jaar	23-27	Jaartotaal jongeren	Totaal aantal inwoners
Aantal jongeren	3.113	6.074	3.187	2.369	2.641	3.565	20.949	72.914

Leidschendam-Voorburg bestaat uit 12 wijken, die elk een eigen nummer hebben. In tabel 2.2 is de wijkindeling weergegeven.

Tabel 2.2

Wijkindeling Leidschendam-Voorburg	
Wijk 1	De Zijde, Amstelwijk, Duivenvoorde, Robbert Fleury Stichting
Wijk 2	Prinsenhof
Wijk 3	't Lien, de Rietvink
Wijk 4	Stompwijk, Landelijk gebied
Wijk 5	Damcentrum, Klein Plaspoelpolder, Leidschendam-Zuid, Zeeheldenwijk
Wijk 6	Park Veursehout, De Heuvel, Leidsenhage
Wijk 7	Damsigt, Verzetsheldenwijk, Raadhuiskwartier, Sijtwende 3 t/m 5
Wijk 8	Essesteijn, Sijtwende 1 en 2
Wijk 9	Voorburg Midden en Oud
Wijk 10	Bovenveen
Wijk 11	Voorburg Noord
Wijk 12	Voorburg West, Park Leeuwenbergh

In wijk 7 wonen absoluut en naar verhouding de meeste jeugdigen. 2.024 ofwel 45% van de inwoners in deze wijk is 27 jaar of jonger.

In wijk 1 is het aandeel jeugdigen het laagste, namelijk 16%.

De verhouding jongens en meisjes is in de gemeente 51% versus 49%. Dit is in vrijwel alle wijken gelijk.

Tabel 2.3

Leeftijdopbouw jeugd (0 tot en met 27 jaar) per wijk Leidschendam-Voorburg 20083								
	0-3 jaar	4-11 jaar	12-15 jaar	16-18 jaar	19-22 jaar	23-27 jaar	% van wijk totaal	Totaal (n)
Wijk 1	7%	4%	5%	5%	5%	5%	16%	1.023
Wijk 2	15%	9%	12%	12%	12%	12%	36%	1.880
Wijk 3	11%	11%	10%	10%	10%	10%	31%	2.190
Wijk 4	13%	11%	9%	9%	9%	9%	33%	797
Wijk 5	11%	8%	11%	11%	11%	11%	30%	1.633
Wijk 6	12%	7%	10%	10%	10%	10%	29%	1.136
Wijk 7	24%	13%	8%	8%	8%	8%	45%	2.024
Wijk 8	11%	6%	6%	6%	6%	6%	23%	1.241
Wijk 9	12%	7%	6%	6%	6%	6%	25%	3.533
Wijk 10	11%	6%	11%	11%	11%	11%	28%	1.839
Wijk 11	12%	6%	14%	14%	14%	14%	32%	2.078
Wijk 12	18%	8%	5%	5%	5%	5%	32%	1.575
Totaal	13%	8%	9%	9%	9%	9%	29%	20.949

Etniciteit

De Jeugdmonitor Leidschendam-Voorburg gaat uit van de Cbs-definitie van etniciteit: ‘een allochtoon is een persoon van wie tenminste één ouder in het buitenland is geboren’.

Er worden twee categorieën allochtonen onderscheiden: westerse allochtonen en niet-westerse allochtonen. Tot de categorie ‘niet-westerse allochtonen’ behoren allochtonen uit Turkije, Afrika, Latijns-Amerika en Azië, met uitzondering van Indonesië en Japan.

Woonsituatie

1.898 kinderen tot 18 jaar maken deel uit van een éénundergezin, dit is 14% van het totaal aantal jongeren tot 18 jaar⁷. Landelijk bedraagt dit aandeel 12%.

2.867 jongeren van 15 tot en met 27 jaar zijn alleenstaand. Dit kan betekenen dat ze alleenwonend zijn, maar ook alleenstaande inwonenden en onder toezicht gestelde jongeren vallen hieronder⁸.

Samenvattend

Ruim een kwart van de bevolking in Leidschendam-Voorburg is 27 jaar of jonger, landelijk is dit aandeel een derde. Verdere vergelijking met landelijke gegevens laat zien dat het aandeel allochtone jongeren in de gemeente Leidschendam-Voorburg aanzienlijk hoger is dan gemiddeld. Met name de groep niet-westerse allochtonen is groot.

Verder valt op dat er grote verschillen in de wijken zijn qua etniciteit van de jongeren. Zo wonen in de wijk Prinsenhof relatief veel allochtone kinderen en jongeren en in de wijk Damsigt, Verzetsheldenwijk, Raadhuiskwartier, Sijtwende 3 t/m 5 daarentegen aanzienlijk minder.

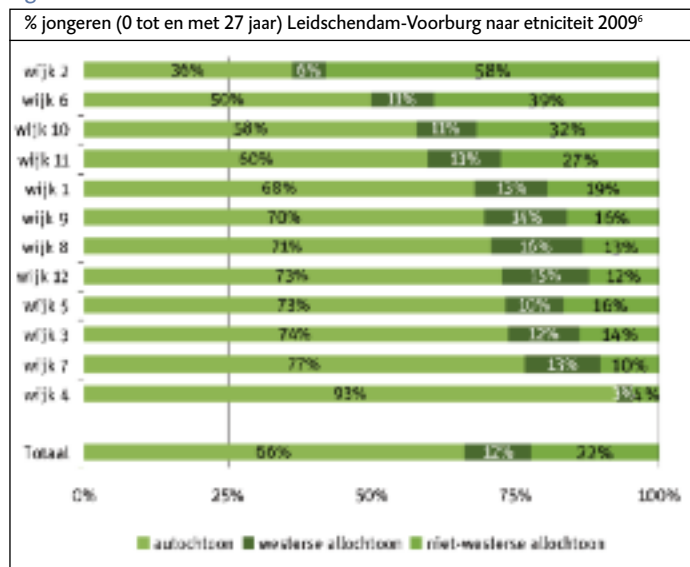
In de gemeente Leidschendam-Voorburg groeien verhoudingsgewijs meer kinderen jonger dan 18 jaar op in een éénundergezin dan het landelijk gemiddelde.

Van de 20.811 jongeren in Leidschendam-Voorburg van 0 tot en met 27 jaar in 2009 zijn 13.767 jongeren autochtoon (66%). Daarnaast wonen er 2.470 westerse (12%) en 4.574 niet-westerse allochtonen (22%) in de gemeente⁴.

In wijk 4 is het aandeel autochtone jongeren het grootst. In wijk 2 wonen relatief veel allochtonen (64%). De samenstelling van de bevolking volgt in wijk 1 in grote lijnen de stedelijke samenstelling.

Het aandeel allochtone jongeren (34%) ligt in de gemeente Leidschendam-Voorburg hoger dan landelijk. In Nederland is 23% van de jongeren van 0 tot en met 25 jaar allochtoon; 16% van niet-westerse afkomst en 7% van westerse afkomst⁵.

Figuur 2.1

2 Bron: GBA, januari 2008
 3 Bron: GBA, januari 2008. Het percentage in de kolom ‘% van wijk totaal’ is het aandeel jongeren van de totale bevolking in de wijk.
 4 Bron: GBA, september 2009.
 5 Landelijk kan het cijfer niet bepaald worden voor de jongeren tot en met 27 jaar.
 6 Bron: GBA, september 2009. Van 6 jongeren is de etniciteit onbekend.
 7 Bron: Een sluitende zorgketen, bijlage, gemeente Leidschendam-Voorburg, april 2009.
 8 Bron: GBA Leidschendam-Voorburg, oktober 2009

3. Voorschoolse periode

Dit hoofdstuk behandelt de voorschoolse periode. Hier wordt niet alleen ingegaan op de peuterspeelzalen (2-4 jaar), maar ook op de kinderdagopvang (0-4 jaar). Daarnaast komen aanbod en bereik van de voor- en vroegschoolse educatie (vve) voorzieningen aan bod.

3.1 Peuterspeelzalen

Voorafgaand aan de basisschool bezoeken veel kinderen een peuterspeelzaal. Peuterspeelzalen zijn laagdrempelige opvangvoorzieningen voor alle kinderen van 2 tot 4 jaar. Inschrijving is facultatief. In de peuterspeelzalen worden veelzijdige en passende speelmogelijkheden geboden, waarbij de stimulering van de ontwikkeling een belangrijke rol speelt. Sinds 2007 valt het peuterspeelzaalwerk onder de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Om kinderen een goede start te geven op de basisschool, zijn er op sommige peuterspeelzaalvoorzieningen programma's ingevoerd voor kinderen met een (risico op) taalachterstand en met (een risico op) sociaal-emotionele problematiek: vve-programma's. In Leidschendam-Voorburg zijn in januari 2008 in totaal 13 reguliere peuterspeelzalen, 8 vve-peuterspeelzalen en een Engelstalige peuterspeelzaal⁹.

Het peuterspeelzaalwerk wordt aangeboden in dagdelen. Een dagdeel varieert in tijd; een ochtend duurt meestal langer (2½ uur - 3 uur) dan een middag (2 uur)¹⁰.

Deelname

In Leidschendam-Voorburg wonen 1.615 kinderen in de leeftijd van 2 en 3 jaar. Van deze groep bezoeken 598 kinderen uit Leidschendam-Voorburg een reguliere of vve-peuterspeelzaal. Dit betekent dat 37% van de kinderen een peuterspeelzaal in de eigen gemeente bezoekt. Daarnaast staan 101 kinderen uit randgemeenten ingeschreven bij één van de peuterspeelzalen. Dit is voornamelijk bij de Engelstalige peuterspeelzaal en bij de Hobbelhoek, dat tegen Rijswijk gelegen is¹¹. Ook kunnen kinderen uit Leidschendam-Voorburg peuterspeelzalen in andere gemeenten bezoeken.

Er zijn geen recente landelijke gegevens beschikbaar over het aantal peuters in peuterspeelzalen. In 2003 bezocht 57% van de peuters (van 2 tot 4 jaar) in Nederland een peuterspeelzaal of kinderdagopvang¹².

Bezetting

Gegevens over het aantal kindplaatsen en wachtlijsten bij peuterspeelzalen zijn niet beschikbaar.

3.2 Voor- en vroegschoolse educatie (vve)

Een goede taalvaardigheid vormt voor kinderen een belangrijke voorwaarde voor een succesvolle schoolloopbaan en biedt een goede uitgangspositie voor het betreden van de arbeidsmarkt. Uit onderzoek¹³ blijkt dat programma's gericht op de taalontwikkeling het meest effectief zijn bij jonge kinderen. Dit vormt de aanleiding voor de introductie van de vve-programma's (voor- en vroegschoolse educatie) vanaf 2000. Een vve-programma kent een gestructureerde didactische aanpak en neemt een minimaal aantal dagdelen per week in beslag. Het Piramide-programma is ontwikkeld in opdracht van CITO en is in Nederland de meest gebruikte vve-methode. Deze methode start op de peuterspeelzaal of in het kinderdagverblijf en loopt door tot en met de groepen 1 en 2 van de basisschool. Andere bekende programma's zijn Kaleidoscoop en Startblokken¹⁴.

Doelgroep vve

De doelgroepen voor deze programma's zijn kinderen die gezien hun sociaal-economische en culturele achtergrond een verhoogd risico op (onderwijs)achterstand lopen. De vve-doelgroep wordt bepaald aan de hand van de gewichten die worden toegekend aan kinderen in het basisonderwijs (zie blz. 12 voor een toelichting van deze gewichtenregeling).

Van de 4 en 5 jarigen is het aantal gewichtenleerlingen bekend, omdat dit wordt geregistreerd op de basisschool. Om de omvang van de doelgroep van kinderen in de voorschoolse periode te bepalen, wordt uitgegaan van de omvang van de doelgroep in de groepen 1 en 2 van het basisonderwijs en de bevolkingstoename of afname.

Aan de hand van de gewichtenregeling en de bevolkingsontwikkeling kan berekend worden dat ruim 300 kinderen van 2 tot en met 5 jaar tot de doelgroep behoren. Dat is ongeveer 10% van het totale aantal kinderen in deze leeftijdsgroep¹⁵. Hiervan behoren ruim 150 kinderen tot de voorschoolse periode en 135 kinderen tot de vroegschoolse periode.

Verruimde doelgroepdefinitie

Om buiten de officiële doelgroep meer 'risico-kinderen' toe te kunnen leiden naar vve-voorzieningen, heeft de gemeente Leidschendam-Voorburg ervoor gekozen de doelgroepdefinitie voor de voorschoolse periode te verruimen met de volgende definitie:

- kinderen die opgroeien in een tweetalige thuissituatie, waarbij Nederlands niet de hoofdtal is. In 2008 zijn er 758 kinderen geboren, 755 van deze kinderen zijn in de zorg gekomen bij het

9 Bron: Registratie gemeente Leidschendam-Voorburg, januari 2008.

10 Bron: Nota peuterspeelzaalbeleid, 2007-2010, gemeente Leidschendam-Voorburg

11 Bron: Registratie peuterspeelzalen Leidschendam-Voorburg, mei 2009. De Engelse peuterspeelzaal wordt niet door de gemeente gesubsidieerd.

12 Bronnen: Brancherapporten minvws, CBS Statline 2005

13 Bron: Effectiviteit van voor- en vroegschoolse programma's in Nederland, NJI, 2009

14 Bronnen: www.onderwijsachterstanden.nl, www.minocw.nl/achterstanden en www.cito.nl

15 Bron: B&W voorstel verruimen doelgroepcriteria, gemeente Leidschendam-Voorburg, juni 2008 en gemeente Leidschendam-Voorburg. Exactere aantallen kunnen niet worden gegeven.

16 Dit zijn gegevens van het consultatiebureau. Volgens het GBA zijn er in 2008 750 kinderen van 0 jaar woonachtig en geboren in de gemeente.

17 Bron: B&W voorstel verruimen doelgroepcriteria, gemeente Leidschendam-Voorburg, juni 2008.

18 Bron: Landelijke Monitor Voor- en Vroegschoolse educatie 2008, Sardes, november 2008.

19 Bron: Subsidie beschikkingen, gemeente Leidschendam-Voorburg, 1-10-2008.

consultatiebureau. Hiervan groeien 121 op in een tweetalige situatie (16%), deze groep hoort bij de verruimde definitie¹⁶.

- kinderen bij wie het consultatiebureau een (dreigende) taal-, sociaal-emotionele of cognitieve ontwikkelingsachterstand waarneemt¹⁷. Dit wordt vastgesteld als het kind 18 maanden is. De kinderen die na de verruiming van de definitie zijn geboren, zijn nog geen 18 maanden. Hoeveel kinderen dit betreft, zal in de toekomst blijken.

De gemeente Leidschendam-Voorburg is niet de enige gemeente die de doelgroepdefinitie heeft aangepast; meer dan de helft van de gemeenten hanteert (soms in combinatie met de gewichtenregeling) andere criteria om de doelgroep in de voorschoolse periode te verruimen¹⁸.

Er is mogelijk overlap tussen de kinderen die in een tweetalige thuis-situatie opgroeien en de eerder genoemde 300 doelgroepkinderen. De omvang van de mogelijke dubbeling is onbekend. Ook is (nog) niet bekend hoeveel kinderen voldoen aan het tweede criterium. Daarom kan niet precies berekend worden hoeveel kinderen exact tot de verruimde doelgroepdefinitie behoren. De gemeente Leidschendam-Voorburg wil dit in de loop van 2010 in kaart brengen.

Aanbod en deelname vve voorschoolse periode

In de gemeente Leidschendam-Voorburg bieden acht peuterspeelzalen vve aan¹⁹. In 2008-2009 volgen 196 kinderen in de peuterspeelzalen het vve-programma: dit is 12% van de 1.615 peuters. 84 kinderen staan ingeschreven voor vier dagdelen, dit wordt voorgeschreven door het programma Piramide. Voor het programma Puk & Co worden meestal drie dagdelen gebruikt; hiervan maken 71 peuters gebruik. Ten slotte gaan 35 kinderen twee dagdelen per week naar een vve-peuterspeelzaal²⁰. Deze voorzieningen maken ook gebruik van Puk & Co of van een ander programma²¹.

Daarnaast ontvangen drie kinderdagverblijven financiële middelen van de gemeente voor een vve-programma²². In de vve-kinderdagopvang zijn 20 kinderen aanwezig. In totaal nemen 216 peuters deel aan een vve-programma in Leidschendam-Voorburg, waarvan 181 tot de vve-doelgroep behoren (84%)²³. Gegevens over wachtlijsten bij vve-voorzieningen bij peuterspeelzalen zijn niet beschikbaar.

Vroegschoolse periode

In het schooljaar 2008-2009 volgen 1.513 kinderen van 4 en 5 jaar basisonderwijs in Leidschendam-Voorburg. Daarvan behoren 135 kinderen tot de vve-doelgroep volgens de landelijk geldende gewichten-

regeling. Zes basisscholen ontvangen financiële middelen van de gemeente voor een vve-programma. In totaal nemen 297 leerlingen deel aan een vve-programma, waarvan 110 kinderen met een gewicht; het bereik van de vve onder de doelgroepkinderen is 81%²⁴. Hierbij dient te worden opgemerkt dat kinderen die niet tot de doelgroep behoren, ook gebruik kunnen maken van de vve-voorzieningen.

3.3 Kinderdagopvang

Kinderdagopvang is het in georganiseerd verband tegen vergoeding verzorgen en opvoeden van kinderen van 0-4 jaar, door anderen dan de eigen ouders, pleeg- of stiefouders, op uren dat deze hiervoor zelf wegens werk of studie niet beschikbaar zijn. Er zijn in de kinderdagopvang-vestigingen in Leidschendam-Voorburg totaal 635 kindplaatsen beschikbaar. Onder kindplaatsen wordt verstaan: het aantal plaatsen dat gedurende de openstelling van de organisatie beschikbaar is voor kinderopvang. Een kindplaats kan door meerdere kinderen worden ingevuld.

Er is sprake van een wachtlijst; 253 kinderen wachten op plaatsing. Het gemiddeld aantal dagen dat men wacht op plaatsing is 194. Geschat wordt dat 31.035 kinderen in Nederland in december 2007 op de wachtlijst voor een kinderdagopvang staan. Zij wachten gemiddeld 143 dagen²⁵.

Samenvattend

Ruim een derde van de peuters uit Leidschendam-Voorburg bezoekt een peuterspeelzaal in de gemeente. Er zijn hierover geen recente, landelijke gegevens beschikbaar waardoor het onduidelijk blijft in hoeverre dit aandeel hoog of laag is. De huidige doelstelling van het ministerie is dat op 1 augustus 2010 70% van alle 2-5 jarigen met een (risico op een grote) achterstand deelneemt aan een effectief vve-programma²⁶. In Leidschendam-Voorburg ligt dit aandeel onder 4 en 5 jarigen al op 81%. Voor de 2 en 3 jarigen kan dit niet met zekerheid worden vastgesteld, maar de resultaten lijken erop te wijzen dat een groot deel van alle doelgroeppeuters worden bereikt.

De gemeente Leidschendam-Voorburg heeft ervoor gekozen om de doelgroepdefinitie te verruimen voor de kinderen van 2 en 3 jaar om meer risicokinderen naar vve-voorzieningen te kunnen leiden. Hoeveel kinderen tot de verruimde doelgroep behoren is niet bekend. De gemeente Leidschendam-Voorburg hoopt dit beeld in 2010 compleet te hebben.

Er zijn in Leidschendam-Voorburg in de kinderdagverblijven in totaal 635 kindplaatsen beschikbaar. 253 kinderen staan op een wachtlijst. Er is geen landelijk vergelijkingsmateriaal aanwezig.

20 Van 6 peuters is niet bekend hoeveel dagdelen zij de vve-peuterspeelzaal bezoeken.

21 Bron: registratie peuterspeelzaalorganisatie 1-10-2008 en 1-1-2009

22 Bron: gemeente Leidschendam-Voorburg. Of peuterspeelzalen op eigen initiatief vve aanbieden is onbekend.

23 Bron: schatting op basis van registratie peuterspeelzaalorganisatie 1-10-2008 en 1-1-2009. Hierbij dient te worden opgemerkt dat er enkele kinderen kunnen wonen in andere gemeenten of dat doelgroepkinderen uit Leidschendam-Voorburg een vve-voorziening elders bezoeken.

24 Bronnen: cfi en leerlingadministratie, oktober 2008, gemeente Leidschendam-Voorburg. Of basisscholen met eigen middelen vve aanbieden is onbekend. Hierbij dient te worden opgemerkt dat kinderen die gebruik maken

van een vve-voorziening Leidschendam-Voorburg ook woonachtig kunnen zijn in andere gemeenten of dat doelgroepkinderen uit Leidschendam-Voorburg een vve-voorziening elders bezoeken.

25 Sinds eind 2008 is er uit de gemeente Leidschendam-Voorburg veel inzet voor uitbreiding van de kinderdagopvang. Bron: Wachtlijsten en wachttijden buitenschoolse opvang en dagopvang (2e meting), rapportage stand van zaken december 2007, b&a consulting bv, februari 2008. Op basis van 25 deelnemende instellingen.

26 Bron: Effectiviteit van voor- en vroegschoolse programma's in Nederland, NJI, 2009.

4. Primair onderwijs

In dit hoofdstuk staat het primair onderwijs in de gemeente Leidschendam-Voorburg centraal. Het basisonderwijs is bedoeld voor kinderen van 4 tot ongeveer 12 jaar. Naast deelname aan het primair onderwijs, komen de gewichtsl leerlingen en de buitenschoolse opvang in beeld.

In Leidschendam-Voorburg zijn 21 reguliere basisschoollocaties gevestigd. Twee schoolbesturen, Stichting Panta Rhei en Lucas Onderwijs, zijn verantwoordelijk voor respectievelijk 12 en 7 scholen. Daarnaast zijn er nog twee scholen met een eigen bestuur, namelijk Montessori en Essesteijn. In het schooljaar 2008-2009 volgen 5.884 kinderen basisonderwijs in de gemeente.

4.1 Speciaal basisonderwijs

Sommige kinderen kunnen het reguliere basisonderwijs niet volgen vanwege leer- of gedragsproblemen. Deze leerlingen kunnen terecht in het speciaal basisonderwijs (SBO). Reguliere basisscholen en SBO's vallen beide onder de Wet op het Primair Onderwijs (WPO). Dit betekent dat leerlingen van het SBO bij het verlaten van de basisschool hetzelfde kennisniveau moeten bezitten als een reguliere basisschoolleerling. Wel kunnen de leerlingen op een SBO hier langer over doen, met een uitlooptermijn tot 14 jaar. Speciaal basisonderwijs wordt in Leidschendam-Voorburg op één school aangeboden: De Vliethorst. Deze school valt onder het bestuur Lucas Onderwijs. Het percentage leerlingen in het speciaal basisonderwijs is 2%²⁷. Landelijk volgt 3% van de basisschoolleerlingen speciaal basisonderwijs²⁸.

Tabel 4.1

Deelname basisonderwijs Leidschendam-Voorburg (2008-2009) ²⁹		
	Aantal leerlingen	Aandeel leerlingen
Regulier onderwijs	5.781	98%
Speciaal basisonderwijs	103	2%
Totaal	5.884	100%

Speciaal onderwijs

Voor leerlingen die lichamelijk, zintuiglijk of verstandelijk gehandicapt zijn, is er het speciaal onderwijs. Hiervoor is wel een indicatie nodig, de zogenoemde REC1 tot en met REC4. De scholen voor deze leerlingen zijn in vier clusters onderverdeeld, die samenhangen met de REC-indicatiestellingen:

- Cluster 1: visueel gehandicapte kinderen, of meervoudig gehandicapte kinderen met een visuele handicap.
- Cluster 2: dove of slechthorende kinderen en kinderen met ernstige spraakmoeilijkheden of meervoudig gehandicapte kinderen met één van deze handicaps.
- Cluster 3: lichamelijk gehandicapte kinderen, zeer moeilijk lerende kinderen en langdurig zieke kinderen met een lichamelijke handicap of meervoudig gehandicapte kinderen met één van deze handicaps.
- Cluster 4: zeer moeilijk opvoedbare kinderen, langdurig zieke kinderen (anders dan met een lichamelijke handicap) en kinderen in scholen verbonden aan pedologische instituten.

Leerlingen kunnen tot hun twintigste jaar naar het speciaal onderwijs en kunnen dus ook voortgezet onderwijs volgen. Het (voortgezet) speciaal onderwijs valt onder de Wet op de expertisecentra (WEC)³⁰.

In de gemeente Leidschendam-Voorburg zijn geen voorzieningen voor speciaal onderwijs. In het schooljaar 2009-2020 hebben 98 kinderen uit de Leidschendam-Voorburg een indicatie voor het speciaal onderwijs, deze gaan dus buiten de gemeente naar school.

4.2 Gewichtsl leerlingen

Gewichtsl leerlingen zijn leerlingen in het basisonderwijs die volgens het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap kans hebben op een achterstand. De school krijgt op basis van deze gewichten de beschikking over aanvullende financiële middelen. Het toekennen van gewichten aan leerlingen gebeurt alleen in het reguliere basisonderwijs, in het speciaal basisonderwijs komt dit onderscheid niet voor.

In het basisonderwijs krijgen scholen extra middelen voor kinderen met het risico op achterstanden. Deze gewichtenregeling maakte tot augustus 2006 onderscheid in vier categorieën leerlingen die het risico lopen op een onderwijsachterstand. De kinderen die een extra gewicht krijgen vormen de doelgroep van het Onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Het betreft de volgende categorieën leerlingen:

- 0,25: kinderen van laag opgeleide autochtone ouders;
- 0,40: schipperskinderen;
- 0,70: woonwagen- en zigeunerkinderen;
- 0,90: kinderen met laagopgeleide allochtone ouders;
- alle andere kinderen krijgen geen extra gewicht (0,00).

In augustus 2006 is een nieuwe gewichtenregeling ingevoerd. Deze regeling wordt geleidelijk in vier jaar ingevoerd, dit betekent dat tot de leerlingentelling van 2009 de oude en nieuwe gewichtenregeling door elkaar lopen. Vanaf 2006 is de nieuwe maatstaf voor het bepalen van de gewichten het opleidingsniveau van de ouder(s). Etniciteit en het beroep van de ouders zijn geen criteria meer om een leerling extra middelen toe te wijzen. De overheid hoopt met deze aangepaste regeling effectiever achterstanden bij leerlingen te kunnen tegengaan. In de nieuwe regeling wordt gewerkt met drie gewichten; 0, 0,3 en 1,2³¹:

- 1.20: leerlingen van wie één of beide ouders maximaal een opleiding op het niveau van basisonderwijs hebben;
- 0.30: leerlingen van wie beide ouders (of de verzorgende ouder) maximaal een opleiding op VMBO-b of k-niveau hebben;
- 0.00: leerlingen van wie één of beide ouders een opleiding hebben op een hoger niveau dan het VMBO-k

In totaal heeft 10% van de leerlingen van de basisscholen in Leidschendam-Voorburg een gewicht. Landelijk bedraagt dit aandeel 15%³².

Tabel 4.2

Aantal gewichtenleerlingen basisonderwijs Leidschendam-Voorburg (2008-2009)								
	0,00	0,25	0,30	0,40	0,70	0,90	1,20	Totaal
4-9 jaar	3.928	-	185	-	-	-	250	4.363
10-14 jaar	1.241	41	-	0	1	135	-	1.418
Totaal	5.169	41	185	0	1	135	250	5.781

Tabel 4.3

Aandeel gewichtenleerlingen basisonderwijs Leidschendam-Voorburg (2008-2009)								
	0,00	0,25	0,30	0,40	0,70	0,90	1,20	Totaal
4-9 jaar	90%	-	4%	-	-	-	6%	100%
10-14 jaar	88%	3%	-	0%	0%	10%	-	100%
Totaal	89%	1%	3%	0%	0%	2%	4%	100%

4.3 Buitenschoolse opvang

De buitenschoolse opvang biedt opvang aan kinderen in de basisschoolleeftijd (van 4 tot 12 jaar), in de uren buiten schooltijd en in schoolvakanties. Er bestaan in de gemeente 680 kindplaatsen in de buitenschoolse opvang. Daarnaast staan 111 kinderen op een wachtlijst. Het gemiddelde aantal wachtdagen is 192 dagen³⁵.

Geschat wordt dat 29.793 kinderen in Nederland in december 2007 op de wachtlijst voor een buitenschoolse opvang staan. De gemiddelde wachttijd in de buitenschoolse opvang is 181 dagen op 1 december 2007³⁶.

Samenvattend

Het aandeel leerlingen dat in Leidschendam-Voorburg speciaal basisonderwijs volgt, ligt iets onder het landelijk gemiddelde. Omdat niet wordt uitgegaan van kinderen afkomstig uit Leidschendam-Voorburg gaat een directe vergelijking niet op. Het kan zijn dat de school voor speciaal basisonderwijs in de gemeente ook leerlingen uit andere gemeenten trekt. Verder is opvallend dat het aandeel gewichtleerlingen aanzienlijk lager is dan het landelijk gemiddelde.

Er bestaan in de gemeente 680 kindplaatsen in de buitenschoolse opvang voor 4 tot 12 jarigen. 111 kinderen wachten op een plaats. Gegevens ter vergelijking zijn niet beschikbaar.

27 Hierbij dient te worden opgemerkt dat het niet alleen leerlingen uit Leidschendam-Voorburg betreft, maar de leerlingen op schoollocaties in de gemeente Leidschendam-Voorburg. Daarom kan geen directe vergelijking met het Nederlands gemiddelde worden gemaakt.

28 Bron CBS, 2008-2009.

29 Bron: Tellingen primair onderwijs, per 1 oktober 2008.

30 Bronnen: www.postbus51.nl, www.minocw.nl, www.speciaalonderwijs.kennisnet.nl

31 Bron: Nieuwe gewichtenregeling basisonderwijs, cfi, maart 2006 en www.postbus51.nl.

32 Bron: Cfi, 2008-2009

33 Bron: Tellingen spreiding gewichten Leidschendam-Voorburg, per 1 oktober 2008. Vanwege de nieuwe gewichtenregeling zijn de leerlingen in twee categorieën gesplitst. De 4-9 jarigen vallen onder de nieuwe gewichtenregeling, de 10-14 jarigen vallen onder de oude gewichtenregeling.

34 Bron: Tellingen spreiding gewichten Leidschendam-Voorburg, per 1 oktober 2008.

35 Bron: Wachttijden en wachtlijsten kinderopvang in Leidschendam-Voorburg, B&A groep, april 2008

36 Bron: Wachttijden en wachttijden buitenschoolse opvang en dagopvang (2e meting), rapportage stand van zaken december 2007, b&a consulting bv, februari 2008. Op basis van 25 deelnemende instellingen.

5. Voortgezet en vervolgonderwijs

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het voortgezet onderwijs en vervolgonderwijs in de gemeente Leidschendam-Voorburg. Zo wordt gekeken naar het aantal leerlingen dat deelneemt aan het vo buiten de eigen gemeente en het aantal kinderen uit andere gemeenten die in Leidschendam-Voorburg vo-onderwijs volgt. Andere onderwerpen die in dit hoofdstuk aan bod komen zijn: schooladviezen, het aantal geslaagden voor het VMBO, de deelname en het aantal geslaagden in het vervolgonderwijs en de voortijdig schoolverlaters.

5.1 Voortgezet onderwijs

Er zijn de volgende hoofdtypen voortgezet onderwijs; praktijkonderwijs (pro), VMBO (voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs), HAVO (hoger algemeen voortgezet onderwijs) en VWO (voorbereidend wetenschappelijk onderwijs).

VMBO

In het schooljaar van 1999-2000 is het VBO en MAVO samengevoegd tot het VMBO. Het VMBO is een voorbereiding op het MBO (middelbaar beroepsonderwijs). Aan het einde van het tweede jaar kiezen de leerlingen een sector en een leerweg. Voor elke leerweg in het VMBO bestaan er vier sectoren: Zorg en Welzijn, Techniek, Economie en Landbouw. Met de invoering van het VMBO zijn er verschillende leerwegen ontstaan die voornamelijk verschillen in de mate waarin de praktijk een rol speelt in het onderwijs; de basisberoepsgerichte leerweg (bb), de kaderberoepsgerichte leerweg (kb), de theoretische leerweg (t) en de gemengde leerweg (g).

In Nederland verlaten jaarlijks ongeveer 190.000 leerlingen het basisonderwijs. Zij stromen door naar het VWO, HAVO, één van de vier leerwegen van het VMBO of het praktijkonderwijs. Door te kijken naar de ontwikkeling van het kind en op basis van één of meerdere (eind)-toetsen wordt op de basisschool een advies opgesteld. De plaatsing van leerlingen in het voortgezet onderwijs gebeurt op basis van dit advies.

In tabel 5.1 staan de schooladviezen die de basisscholen in Leidschendam-Voorburg aan de leerlingen verstrekken bij de overgang naar het voortgezet onderwijs. Ruim de helft van de gegeven schooladviezen is HAVO of hoger³⁷. In 2005 kreeg 42% van de leerlingen in Nederland een HAVO of VWO advies³⁸.

Tabel 5.1³⁹

Schooladviezen groep 8 basisonderwijs in Leidschendam-Voorburg (2008-2009)									
	Praktijk-school	VMBO-BB	VMBO-KB	VMBOg/ VMBOt	VMBOt/ HAVO	HAVO	HAVO/ VWO	VWO	Totaal
Aantal	11	37	64	102	85	113	102	128	642 ⁴⁰
Aandeel	2%	6%	10%	16%	13%	18%	16%	20%	100%

In totaal ontvingen 41 leerlingen uit Leidschendam-Voorburg een lwoo-advies, naast een VMBO-bb of kb advies. Het leerweg-ondersteunend onderwijs (lwoo) is bedoeld voor leerlingen die onderwijs volgen in één van de leerwegen van het VMBO en die extra begeleiding nodig hebben, bijvoorbeeld door onderwijs in kleinere klassen en huiswerkbegeleiding. Na het VMBO stromen deze leerlingen door naar het MBO.

Deelname vo-onderwijs

In Leidschendam-Voorburg zijn twee schoolbesturen, de Spinoza groep en het Lucas Onderwijs verantwoordelijk voor tien scholen die voortgezet onderwijs aanbieden. In de gemeente is geen praktijkschool aanwezig. In het schooljaar 2008-2009 bestaat de leerlingenpopulatie in het voortgezet onderwijs uit 4.683 leerlingen. Daarnaast nemen 75 jongeren deel aan het volwassenenonderwijs. In totaal zijn er in 2008-2009 dus 4.758 jonge leerlingen ingeschreven op de schoollocaties in Leidschendam-Voorburg⁴¹.

Van de leerlingen die zijn ingeschreven op schoollocaties in Leidschendam-Voorburg zijn 2.564 leerlingen woonachtig in Leidschendam-Voorburg en 2.187 buiten Leidschendam-Voorburg⁴². In totaal volgen 1.322 jongeren uit Leidschendam-Voorburg een vo-opleiding in een andere gemeente⁴³.

De overstap van het VMBO naar het MBO blijkt een moment waar voortijdig schooluitval een risico is⁴⁴. In het schooljaar 2008-2009 hebben 328 VMBO-leerlingen woonachtig in Leidschendam-Voorburg hun diploma gehaald⁴⁵. Dit is dus een risicogroep als het gaat om voortijdig schooluitval.

5.2 MBO

In het schooljaar 2008-2009 nemen 1.515 leerlingen uit Leidschendam-Voorburg deel aan het MBO. De meeste jongeren volgen onderwijs op het hoogste niveau (middenkader/specialist).

Tabel 5.2

Deelname MBO leerlingen afkomstig uit Leidschendam-Voorburg (2008-2009) ⁴⁶			
	Niveau	Aantal	Aandeel
Assistentenopleiding	1	48	3%
Basisberoepsopleiding	2	412	27%
Vakopleiding	3	409	27%
Middenkader/specialist	4	646	43%
Totaal		1.515	100%

In hetzelfde schooljaar behaalden 536 leerlingen een MBO-diploma. De verhouding in het aandeel geslaagden per niveau verschilt aanzienlijk van het aandeel deelnemers in het MBO. Het is niet bekend hoe dit komt. Mogelijkheden zijn: verandering in instroomaantallen, meer of minder voortijdig schoolverlaters in bepaalde niveaus en verschil in de duur van de opleidingen.

Tabel 5.3

Gediplomeerden MBO leerlingen afkomstig uit Leidschendam-Voorburg (2008-2009) ⁴⁷			
	Niveau	Aantal	Aandeel
Assistentenopleiding	1	60	11%
Basisberoepsopleiding	2	207	39%
Vakopleiding	3	115	21%
Middenkader/specialist	4	154	29%
Totaal		536	100%

5.3 Hoger onderwijs

1.685 Jongeren uit Leidschendam-Voorburg volgen hoger onderwijs, hbo of wetenschappelijk onderwijs.

Tabel 5.4

Deelname HBO/WO leerlingen afkomstig uit Leidschendam-Voorburg (2008-2009) ⁴⁸		
	Aantal	Aandeel
HBO	830	49%
WO (universiteit)	855	51%
Totaal	1.685	100%

379 Leerlingen hebben in het schooljaar 2008-2009 een diploma in het hoger onderwijs gehaald.

Tabel 5.5

Gediplomeerden HBO/WO leerlingen afkomstig uit Leidschendam-Voorburg (2008-2009) ⁴⁹		
	Aantal	Aandeel
HBO	168	44%
WO (universiteit)	211	56%
Totaal	379	100%

5.4 Voortijdig schoolverlaten

Onder een startkwalificatie wordt verstaan: een afgeronde HAVO-VWO opleiding of een opleiding op minstens MBO-2 niveau. In totaal hebben 1.216 leerlingen uit Leidschendam-Voorburg in het schooljaar 2008-2009 een startkwalificatie behaald. Voor het bepalen van dit cijfer is uitgegaan van het aantal geslaagden op niveau 2, 3 of 4. Het komt voor dat leerlingen die op niveau 2 een startkwalificatie hebben behaald, doorstromen naar hogere niveaus in het MBO en dus dubbel worden meegeteld. De omvang van deze mogelijke overlap is onbekend.

In Nederland heeft 76% van de 20 tot en met 24 jarigen een startkwalificatie. Nederland streeft naar een aandeel van minstens 85 procent in 2010⁵⁰. Hoeveel jongeren uit Leidschendam-Voorburg in totaal een startkwalificatie hebben, is niet bekend.

Tabel 5.6

Behaalde startkwalificatie leerlingen afkomstig uit Leidschendam-Voorburg (2008-2009) ⁵¹		
	Aantal	Aandeel
MBO	476	39%
VO	740	61%
Totaal	1.216	100%

37 Zie bijlage 1 voor de schooladviezen per school. Eén leerling kreeg de ISK (Internationale Schakelklas) als advies, deze is niet in de tabel opgenomen.

38 Bron: PRIMA-cohort-onderzoek sco-kohnstamminstituut, 2005

39 Bron: Registratie BOVO. Schooljaar 2008-2009. Deze resultaten zijn inclusief SBO De Vliethorst.

40 6 leerlingen kregen een apart lwoo advies. Deze zijn niet opgenomen in de tabel. Van 3 leerlingen is niet bekend of zij een advies voor k of bb kregen. Deze leerlingen zijn ingedeeld bij kb.

41 Bron: cfi, schooljaar 2008-2009.

42 Van zeven leerlingen is de woongemeente niet bekend.

43 Bron: cfi, schooljaar 2008-2009. De 75 deelnemers aan het volwassenenonderwijs zijn leerlingen die gezakt zijn en via volwasseneneducatie alsnog proberen hun diploma te halen. In principe is volwasseneneducatie alleen toegankelijk voor mensen boven de 18 jaar. Via de zogenoemde Rutte-route kunnen 16- en 17 jarigen ook deelnemen aan volwasseneneducatie. Met deze regeling blijft de leerling ingeschreven op zijn oude vo-school.

44 Bron: www.voortijdigschoolverlaten.nl

45-49 Bron: cfi, schooljaar 2008-2009.

50 Bron: Prestaties van het onderwijsstelsel, ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, mei 2009.

51 Bron: Cfi schooljaar 2008-2009.

Verzuim

Leerplicht geldt voor kinderen van 5 tot 18 jaar. Vanaf augustus 2007 is de leeftijd van de leerplicht verhoogd van 16 jaar naar 18 jaar voor jongeren die (nog) geen startkwalificatie hebben gehaald. Dit wordt ook wel de 'kwalificatieplicht' genoemd. Met de kwalificatieplicht wordt de leerplicht verlengd tot de dag dat de leerling een startkwalificatie heeft gehaald, of 18 jaar wordt. Hiermee wil het kabinet voortijdige schooluitval bestrijden. Voor jongeren in het praktijkonderwijs, zeer moeilijk lerende kinderen en meervoudig gehandicapte kinderen is een startkwalificatie niet altijd haalbaar. Zij zijn onder voorwaarden vrijgesteld van de kwalificatieplicht; ze moeten een getuigschrift, diploma van het praktijkonderwijs én werk hebben. Zij kunnen een programma volgen dat past bij hun niveau.

Voortijdig schoolverlaten

In 1994 werd door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) ingesteld, die in 2001 verder is uitgewerkt in de RMC-wetgeving. In totaal zijn er 39 RMC-regio's in Nederland⁵². In het RMC worden leerlingen die voor hun 23ste zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten (voortijdig schoolverlaters) geregistreerd. Het centrale doel van de RMC-functie is het scheppen van voorwaarden voor jongeren tot 23 jaar om de voor hen hoogst haalbare en meest passende onderwijs- en/of arbeidsmarktpositie te bereiken. In 2008 hebben 48.800 jongeren in Nederland het onderwijs verlaten zonder een startkwalificatie⁵³.

De gemeente vindt het belangrijk voortijdig schoolverlaters weer terug te leiden naar bij voorkeur school, of anders naar werk of een vorm van opvang. In totaal zijn er in 2008 192 voortijdig schoolverlaters uit Leidschendam-Voorburg bij de RMC ingeschreven. Dit is 4% van het totaal aantal jongeren van 16 tot 23 jaar in Leidschendam-Voorburg. 166 Nieuwe voortijdig schoolverlaters zijn in 2008-2009 aangemeld bij de RMC-functie⁵⁴. Dit is 3% van het totaal aantal jongeren van 16 tot 23 jaar in Leidschendam-Voorburg. Dit betekent dat van voorgaande schooljaren nog 52 voortijdig schoolverlaters stonden ingeschreven.

Van de 166 nieuwe aanmeldingen, zijn in hetzelfde jaar 77 jongeren herplaatst (46%) naar school, werk, hebben een startkwalificatie behaald of volgen een traject van Sociale Zaken en/of hulpverlening. Van de jongeren die eerder dan het schooljaar 2008-2009 zijn aangemeld, zijn er dit schooljaar 38 herplaatst⁵⁵.

Schooljaar 2007-2008

Omdat de cijfers van het schooljaar 2008-2009 nog niet zijn vastgesteld (en dus als voorlopig moeten worden beschouwd), wordt ook ingegaan op de resultaten van het schooljaar 2007-2008.

Volgens het ministerie OCW waren er in het schooljaar 2007-2008 210 nieuwe aanmeldingen van voortijdig schoolverlaters in de gemeente⁵⁶. De meeste uitval vindt plaats op (de lagere niveaus van) het MBO.

Tabel 5.7

Aantal voortijdig schoolverlaters afkomstig uit Leidschendam-Voorburg (16 tot en met 23 jaar) naar niveau diploma (2007-2008) ⁵⁷		
	Aantal vsv-ers	Aandeel vsv-ers
VMBO-diploma	116	55%
MBO-1 diploma	9	4%
Geen diploma	85	40%
Totaal	210	100%

Naast de RMC berekent ook het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap het aantal voortijdig schoolverlaters (vsv). Zij doen dit op basis van het Basisregister Onderwijsnummer (BRON)⁵⁸. Deze registratiegegevens komen niet overeen met het aantal voortijdig schoolverlaters van de RMC. Dit komt doordat het ministerie van OCW andere peildata hanteert.

OCW bekijkt hoeveel leerlingen zonder startkwalificatie elk jaar op 1 oktober niet staan ingeschreven bij een school. Een jaar later wordt nogmaals bekeken hoeveel leerlingen niet zijn aangemeld bij een school. Het verschil tussen beide peildata is het aandeel voortijdig schoolverlaters. Dit kan betekenen dat een leerling die op 2 oktober 2009 is uitgevallen en middels interventie van de RMC voor 1 augustus 2010 is herplaatst in het onderwijs, niet wordt meegeteld als voortijdig schoolverlater bij het Cfi, terwijl deze jongere wel een RMC-interventie kreeg.

Volgens de RMC zijn er in het schooljaar 2007-2008 139 jongeren door onderwijsinstellingen gemeld als voortijdig schoolverlater. Van deze nieuwe aanmeldingen zijn 111 jongeren nog in hetzelfde schooljaar uitgestroomd⁵⁹. De meeste stromen uit naar opleiding of werk. Eén op de vijf jongeren is na het schooljaar nog in begeleiding bij de RMC.

52 Bronnen: www.rmcnet.nl en www.voortijdigschoolverlaten.nl, handhaving leerplicht en RMC-functie, Regioplan, november 2006 en landelijke jeugdmonitor.

53 Bron: www.rmcnet.nl

54 Bron: voorlopige cijfers uit registratie gemeente Leidschendam-Voorburg 2008-2009.

55 Bron: voorlopige cijfers uit registratie gemeente Leidschendam-Voorburg 2008-2009.

56 Bron: voortijdig schoolverlaten, Stand van zaken voortijdig schoolverlaten in Leidschendam-Voorburg 2007-2008, jaarverslag RMC, maart 2009

57 Bron: voortijdig schoolverlaten, Stand van zaken voortijdig schoolverlaten in Leidschendam-Voorburg 2007-2008, jaarverslag RMC, maart 2009

58 Het onderwijsnummer is een uniek nummer voor elke leerling die in Nederland door de overheid bekostigd onderwijs volgt

59 Bron: voortijdig schoolverlaten, Stand van zaken voortijdig schoolverlaten in Leidschendam-Voorburg 2007-2008, jaarverslag RMC, maart 2009. Zie bijlage 1 voor een overzicht van de leerlingen die zijn uitgestroomd.

Samenvattend

Het aandeel leerlingen in Leidschendam-Voorburg met een HAVO of VWO advies is hoger is dan het landelijk gemiddelde. Opvallend is dat relatief veel kinderen in het voortgezet onderwijs woonachtig zijn buiten Leidschendam-Voorburg. Daarnaast volgen ook veel kinderen uit Leidschendam-Voorburg voortgezet onderwijs in andere gemeenten. Er is dus sprake van pendel, ook naar andere gemeenten toe.

De overstap van het VMBO naar het MBO blijkt een moment waar voortijdig schooluitval een risico is. De RMC-voorziening probeert de voortijdig schoolverlaters toe te leiden naar werk of een opleiding. Dit gebeurt voor de meeste voortijdig schoolverlaters nog in hetzelfde schooljaar.

6. Werk en inkomen

Dit hoofdstuk gaat in op het aantal werkenden en het aantal jongeren met een uitkering. Ook wordt het aantal jongeren met schulden en het aantal jongeren dat hoofdaanvrager is van een schuldhulpverleningstraject besproken.

6.1 Werk

Ruim 3.000 jongeren van 15 tot 25 jaar uit Leidschendam-Voorburg hebben een betaalde baan van 12 uur per week of meer⁶⁰. Dit is ruim 40% van het totaal aantal 15 tot en 25 jarigen in de gemeente.

Er staan gemiddeld 132 jongeren (15-27 jaar) uit Leidschendam-Voorburg ingeschreven bij het UWV als niet werkende werkzoekers⁶¹. Dit is 1% van het totale aantal jongeren in deze leeftijdsgroep. In 2006 staan in Nederland 46.590 jongeren van 15 tot en met 22 jaar ingeschreven bij het UWV⁶². Dit is 3% van het totaal aantal 15-22 jarigen.

6.2 Uitkeringen

Tabel 6.1

Aantal ontvangers van uitkering (15 tot en met 27 jaar) uit Leidschendam-Voorburg (2008) ⁶³		
	Aantal	Aandeel
Wwb (15-27 jaar)	31	0%
Ww (15-27 jaar)	85	1%
Wajong (15-25 jaar)	100	1%
Totaal	216	2%

Jongeren kunnen een bijstandsuitkering (wwb) of een werkloosheidsuitkering (ww) hebben. Ook kunnen ze vallen onder de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong).

- 31 jongeren van 15 tot en met 27 jaar krijgen in 2008 een bijstandsuitkering (wwb) en 85 een werkloosheidsuitkering (ww). In totaal ontvangen dus 116 jongeren een wwb of ww. Dit is 1% van het totaal aantal jongeren in de leeftijd van 15-27 jaar;
- Daarnaast hebben 100 van de 15-25 jarige inwoners een Wajong-uitkering⁶⁴. Dit is 1% van het totaal aantal 15 tot 25 jarige inwoners. In Leidschendam-Voorburg is een GGZ-instelling aanwezig, die samen met het UWV voor jongeren een Wajong-uitkering regelt. De Wajong eindigt als men 65 jaar wordt of als men niet meer arbeidsongeschikt is. In Nederland ontvangen 49.170 jongeren van 18 tot 25 jaar een Wajong-uitkering. Dit is 4% van het totaal aantal 18-25 jarigen.
- Tijdens het ontvangen van een Wajong-uitkering en vóór afgaande aan de beslissing over het recht op een Wajong-uitkering kan men

onder bepaalde voorwaarden recht hebben op (aanvullende) bijstand⁶⁵. Dus hoewel de jongeren die een ww, wwb of Wajong-uitkering ontvangen, niet zomaar mogen worden opgeteld en de cijfers betrekking hebben op iets andere leeftijdsgroepen, mag ervan worden uitgegaan dat dit ongeveer 216 jongeren betreft. De omvang van de overlap is niet bekend, maar volgens de gemeente Leidschendam-Voorburg zijn er weinig jongeren in de gemeente die zowel een Wajong als wwb-uitkering ontvangen.

- Daarnaast staan bij het UWV 10 jongere niet-uitkeringsgerechtigden ingeschreven. Dit zijn zogenoemde 'nuggers': zij zitten niet op school en hebben noch werk, noch een uitkering⁶⁶;
- Gegevens over het aanbod van banen waarvoor geen startkwalificatie vereist is, zijn niet bekend bij het UWV Werkbedrijf;
- Het is niet mogelijk om inzicht te krijgen in het voorkomen van de verborgen werkloosheid. Om dit in beeld te krijgen moet op persoonsniveau bepaald worden welke jongeren buiten registraties van opleiding, RMC en UWV vallen.
- De voortijdig schoolverlaters worden door het UWV als een risicogroep beschouwd. De invoering van de WIJ heeft betrekking op deze groep.

Om jongeren te stimuleren om de opleiding af te maken of te gaan werken, is per 1 oktober 2009 de Wet investeren in jongeren (WIJ) ingevoerd. Deze wet verplicht gemeenten om jongeren van 18 tot 27 jaar die zich melden voor een bijstandsuitkering een aanbod te doen.

Dit kan een baan zijn, een vorm van scholing of een combinatie van beide, afgestemd op de situatie van de jongeren. Als zij werk accepteren krijgen ze salaris van de werkgever. Bij acceptatie van het leeraanbod krijgen ze waar nodig een inkomen dat even hoog is als de bijstandsuitkering. Als zij het aanbod niet accepteren, krijgen zij geen uitkering. Ook jongeren van 16 tot en met 17 jaar die geen scholing of opleiding volgen, minder dan 16 uur per week werken en die voldoen aan de kwalificatieplicht, of aan wie een vrijstelling van die kwalificatieplicht is verleend, hebben recht op een werkleeraanbod⁶⁷.

6.3 Schulden

Negen procent van de jongeren tot en met 18 jaar in de gemeente Leidschendam-Voorburg heeft een schuld, zo blijkt uit een steekproefonderzoek onder 386 jongeren. Deze schuld bedraagt in de meeste gevallen minder dan 100 euro. Een enkeling heeft een hogere schuld.

60 Bron: CBS, 2008.

61 Bron: registratie UWV Werkbedrijf, 2008. Zie bijlage 1 voor een overzicht van het aantal aangemelde jongeren per maand.

62 Bron: landelijke jeugdmonitor 2006, Bij het aantal niet werkende werkzoekende jongeren zijn ook de jongeren meegerekend die deels werken en daarnaast als werkzoekende bij het CWI staan ingeschreven.

63 Bron: registratie UWV Werkbedrijf, 2008.

64 Bron: CBS, vierde kwartaal van 2008. Het aantal jongeren (18 tot 25 jaar) met een uitkering in het kader van de Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong), die op 31 december van het verslagjaar niet was beëindigd.

65 Bron: www.rechttopbijstand.nl

66 Bron: registratie UWV Werkbedrijf, 2008.

67 Bron: www.szw.nl

68 Bron: GGD Tabellenboek, 12 tot en met 18 jaar, 2005.

69 Bron: Financieel gedrag van jongeren, achtergronden en invloeden, Nibud, april 2008.

70 Bron: Bijlage jaarverslag schuldhulpverlening Plan Groep, 2008. De gegevens hebben betrekking op alle dossiers die in de intakefase zitten of een intake hebben gehad en in 2008 behandeld zijn.

71 Hierbij dient te worden opgemerkt dat bij de landelijke gegevens wordt uitgegaan van jongeren van 15 tot 25 jaar en bij het UWV van 15 tot en met 27 jaar.

Tabel 6.2

Aandeel jongeren (12 tot en met 18 jaar) in Leidschendam-Voorburg en Zuid-Holland West met schulden (2005) ⁶⁸					
	12-14 jaar (n=171)	15-16 jaar (n=128)	17-18 jaar (n=83)	Totaal L-V	Totaal ZHW
Geen schuld	93%	90%	88%	91%	90%
< €100	6%	8%	7%	7%	6%
€100-€250	1%	0%	4%	1%	1%
€250 en €500	0%	0%	1%	0%	1%
> €500	1%	2%	0%	1%	1%

Andere (landelijke) peilingen geven een ander beeld van de schuldenproblematiek van jongeren. Zo blijkt uit het Nibud Scholierenonderzoek 2008-2009 dat één op de vijf scholieren risicovol financieel gedrag vertoont. In vergelijking met andere scholieren lenen zij vaker, komen ze vaker geld te kort en hebben ze meer moeite verleidingen te weerstaan en overzicht te houden over hun inkomsten en uitgaven. Eén op de vijf jongeren in Nederland vindt het lastig om met geld om te gaan en een derde heeft moeite om het overzicht van inkomsten en uitgaven te houden.

Uit ander onderzoek van het Nibud, onder jongeren van 15 tot en met 25 jaar, vallen de volgende aspecten op⁶⁹:

- Van alle jongeren leent 31% wel eens geld van iemand. Op het moment van onderzoek heeft 14% geld geleend. Dit betreft voornamelijk een bedrag tussen de 10 en 100 euro (37%). Verder leent een derde van deze jongeren tussen de 100 en 500 euro. Het geleende bedrag per maand stijgt met de leeftijd. Jongeren tussen de 15 en 17 jaar lenen over het algemeen van hun ouders of van vrienden of kennissen. Voor jongeren tussen de 18 en 21 jaar is dit vooral bij de IB-Groep en bank;
- Ruim twee op de vijf jongeren ouder dan 18 jaar staat wel eens rood, waarvan 18% regelmatig. Ongeveer een kwart kan niet rood staan;
- Gemiddeld krijgt 80% van alle jongeren zelf rekeningen. Bijna driekwart van de jongeren betaalt deze op tijd, voor de rest geldt dat het niet altijd lukt om rekeningen op tijd te betalen. Bijna één op de vijf jongeren heeft op de peildatum van het onderzoek nog rekeningen openstaan die al wel betaald hadden moeten worden.

Het is niet bekend of jongeren in Leidschendam-Voorburg inderdaad verstandiger met geld omgaan dan hun leeftijdsgenoten in de rest van het land of dat de oorzaak van het verschil ligt in de datering van het onderzoek (2005) en/of de relatief kleine steekproef.

Schuldhulpverlening

26 jongeren in Leidschendam-Voorburg (jonger dan 25 jaar) zijn hoofdaanvrager voor een traject in de schuldregeling⁷⁰. Dit is 6% van het totaal aantal hoofdaanvragers.

Samenvattend

In Leidschendam-Voorburg staan verhoudingsgewijs minder niet-werkende werkzoekers ingeschreven bij het UWV dan landelijk. Ook het aandeel jongeren met een Wajong-uitkering in de gemeente is lager dan in de rest van Nederland⁷¹.

Het is niet bekend in hoeverre er in de gemeente sprake is van verborgen werkloosheid. Om dit volledig in kaart te krijgen dient te worden bekeken welke jongeren buiten opleiding, RMC of UWV vallen. De voortijdig schoolverlaters zijn een risicogroep voor het UWV. De invoering van de WIJ kan hierop inspringen.

Uit het GGD onderzoek blijkt dat een klein deel van de jongeren een schuld heeft. Dit komt niet overeen met het beeld dat uit diverse landelijke onderzoeken naar voren komt. Dit verschil kan te wijten zijn aan de gedateerdheid van de beschikbare gegevens. Voor een goed beeld, is het nodig actuele gegevens onder de jeugd te verzamelen.

7. Risicogroepen

In dit hoofdstuk worden de jongeren die deel uitmaken van risicogroepen besproken. Het gaat om allochtone jongeren, kinderen die opgroeien in een minimahuishouden en kinderen die opgroeien in een éénoudergezin.

De gemeente Leidschendam-Voorburg besteedt veel aandacht aan risicogroepen. Een landelijke aanname van het ministerie van Jeugd en Gezin is dat jongeren die in de volgende risicogroepen vallen, meer kans lopen om tijdens hun ontwikkeling problemen te ondervinden:

- jeugdigen met een (niet-westerse) allochtone achtergrond;
- jeugdigen die opgroeien in gezinnen met een laag inkomen;
- jeugdigen die opgroeien in een éénoudergezin.

Deze definitie is overgenomen in de notitie 'Inventarisatie opvoed- en opgroeioproblematiek in Leidschendam-Voorburg'⁷².

7.1 Allochtonen

In hoofdstuk twee staat beschreven hoeveel allochtonen in de gemeente Leidschendam-Voorburg wonen en de verhouding naar westerse en niet-westerse allochtonen. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de combinatie van deze risicofactor met de andere twee risicofactoren.

7.2 Minimahuishouden

In 2007 moesten bijna 120.000 huishoudens in Nederland langdurig (4 jaar of langer) rondkomen van een inkomen dat niet hoger lag dan het sociale minimum. Dat is net iets minder dan 2 procent van het totaal aantal huishoudens in Nederland.

In de gemeente Leidschendam-Voorburg is de definitie voor een minimahuishouden verruimd tot huishoudens met een inkomen tot 110 procent van het sociaal minimum. Er bestaan in de gemeente Leidschendam-Voorburg 2.776 minimahuishoudens, dit is 8% van alle huishoudens. Van deze minimahuishoudens zijn 1.415 huishoudens langer dan drie jaar afhankelijk van een minimuminkomen, 4% van het totaal aantal huishoudens⁷³. Dit verschil met het landelijk gemiddelde kan te maken hebben met de verruimde definitie voor minimahuishoudens of doordat er geen landelijke gegevens beschikbaar zijn over het aantal huishoudens dat korter dan 4 jaar moet rondkomen van een inkomen op of onder het sociale minimum.

In 2007 woonden 13.829 kinderen tot 18 jaar in Leidschendam-Voorburg. Hiervan leven 1.530 kinderen in een minimahuishouden, een

aandeel van 11%⁷⁴. In Nederland leven 217.310 kinderen van 0 tot en met 17 jaar in een gezin met een inkomen op uitkeringsniveau (6,1%)⁷⁵.

Tabel 7.1

Aantal kinderen (0 tot en met 17 jaar) in Leidschendam-Voorburg in minimahuishoudens (2007)	
	Aantal kinderen
Kinderen in Leidschendam-Voorburg	13.829
Kinderen in minimahuishoudens	1.530
Aandeel kinderen in minimahuishoudens	11%

Uit de rapportage Kinderen in Tel 2008⁷⁶ blijkt dat de wijk Prinsenhof op de 11e plaats staat in de top 25 van de wijken in Nederland met het hoogste aandeel kinderen dat opgroeit in een uitkeringsgezin. In totaal groeit 38% van de kinderen in deze wijk op in een gezin met een inkomen op uitkeringsniveau. Daarnaast geeft de gemeente aan dat ook Voorburg Noord en Bovenveen aandachtswijken zijn⁷⁷.

Naar verhouding zijn er veel niet-westerse allochtone kinderen die opgroeien in een minimahuishouden; van alle niet-westerse allochtone kinderen is dit ruim een derde. In de gemeente zijn in totaal 13.829 kinderen jonger dan 18 jaar, hiervan is 32% van allochtone afkomst.

Tabel 7.2

Aantal kinderen (0 tot en met 17 jaar) in Leidschendam-Voorburg in minimahuishoudens naar etniciteit (2007) ⁷⁸				
	Aantal minimahuishoudens		In hele gemeente	
	Aantal kinderen	% Kinderen	Aantal kinderen	% Kinderen
Autochtoon	1.016	66%	9.457	68%
Westerse allochtoon	98	6%	1.528	11%
Niet-westerse allochtoon	416	27%	2.844	21%
Totaal	1.530	100%	13.829	100%

Eénoudergezinnen

In 2007 wonen in Leidschendam-Voorburg 13.829 kinderen tot 18 jaar. Hiervan maakt 1.898 deel uit van een éénoudergezin, dit is 14%⁷⁹. In Nederland wonen 608.297 jongeren van 0 tot 25 jaar in een particulier huishouden bestaande uit één ouder (12%)⁸⁰.

Van de groep jongeren die opgroeien in een éénoudergezin, is ruim de helft (55%) van niet-westerse afkomst.

72 Bron: notitie Inventarisatie opvoed- en opgroeioproblematiek in Leidschendam-Voorburg, april 2009.

73 Gegevens van 4 jaar of langer zijn niet beschikbaar.

74 Bron: Armoedemonitor Leidschendam-Voorburg 2007, KWIZ, December 2008.

75 Bron: Kinderen in Tel, Verwey Jonker Instituut, maart 2008.

76 Bron: Kinderen in Tel, Verwey Jonker Instituut, maart 2008.

77 Bron: gemeente leidschendam-Voorburg.

78 Bron: Armoedemonitor Leidschendam-Voorburg 2007, KWIZ, December 2008.

79 Bron: Een sluitende zorgketen, bijlage, gemeente Leidschendam-Voorburg, april 2009.

80 Bron: Landelijke jeugdmonitor, CBS, 2007.

81 Bron: Een sluitende zorgketen, bijlage, gemeente Leidschendam-Voorburg, april 2009.

82 Bron: Een sluitende zorgketen, bijlage, gemeente Leidschendam-Voorburg, april 2009.

83 Bron: Een sluitende zorgketen, bijlage, gemeente Leidschendam-Voorburg, april 2009.

Tabel 7.3

Aantal kinderen (0 tot en met 17 jaar) in Leidschendam-Voorburg in éénoudergezinnen naar etniciteit (2007) ⁸¹		
	Aantal kinderen	% Kinderen
Westers allochtoon/Autochtoon	851	45%
Niet-westers allochtoon	1.047	55%
Totaal	1.898	100%

720 Kinderen uit minimahuishoudens groeien op in een éénoudergezin. Hiervan is 94% van niet-westerse afkomst.

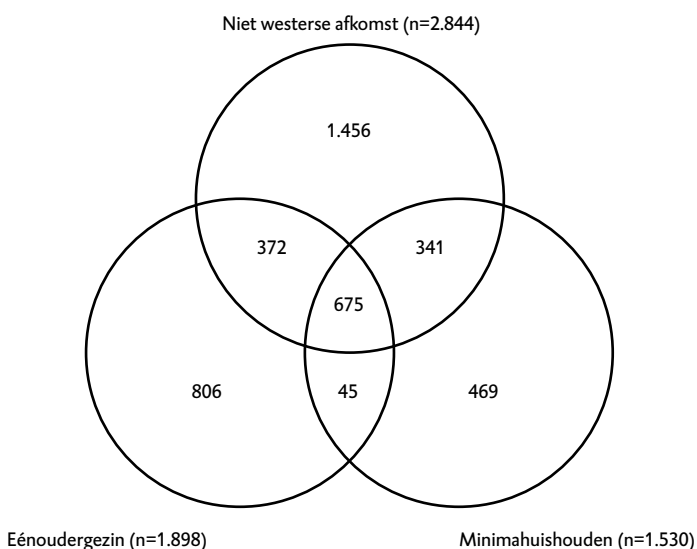
Tabel 7.4

Aantal kinderen (0 tot en met 17 jaar) in Leidschendam-Voorburg in minima-éénouderhuishoudens naar etniciteit (2007) ⁸²		
	Aantal kinderen	% Kinderen
Westers allochtoon/autochtoon	45	6%
Niet-westers allochtoon	675	94%
Totaal	720	100%

4.164 Jongeren onder de 18 jaar in de gemeente Leidschendam-Voorburg hebben één of meer risicofactoren (éénoudergezin, minimahuishouden of niet-westerse achtergrond), die de kans op opvoed- en opgroei-problematiek vergroten. Het merendeel van deze groep jeugdigen (n=2731) heeft één risicofactor. Daarnaast hebben 758 jongeren twee risicofactoren. 675 jongeren lopen het grootste risico om problemen bij het opgroeien te ervaren.

Figuur 7.1

Risicogroepen onder 0 tot en met 17 jarigen (2007) in Leidschendam-Voorburg⁸³

Uit de hiernaast staande figuur komt naar voren dat er in totaal 1.898 kinderen jonger dan 18 jaar zijn in de gemeente Leidschendam-Voorburg die in een éénoudergezin opgroeien. Hiervan zijn 372 van niet-westerse afkomst en 675 zijn van niet-westerse afkomst én komen uit een minimahuishouden. Daarnaast zijn 45 kinderen westers allochtoon of een autochtoon én groeit op in een éénoudergezin.

Samenvattend

De volgende groepen jeugdigen worden als risicogroep aangemerkt:

- jeugdigen met een (niet-westerse) allochtone achtergrond;
- jeugdigen die opgroeien in gezinnen met een laag inkomen;
- jeugdigen die opgroeien in éénoudergezinnen.

In de gemeente Leidschendam-Voorburg wonen naar verhouding iets meer jongeren in een éénoudergezin dan landelijk. Hetzelfde geldt voor het aandeel (niet-westerse) allochtone jongeren in de gemeente. Deze twee factoren hangen deels met elkaar samen.

Bijna een derde van de jongeren tot 18 jaar in de gemeente Leidschendam-Voorburg heeft één of meer risicofactoren die de kans op opvoed- en opgroei-problematiek vergroten. Eén op de twintig jongeren in de gemeente voldoet aan alle drie de risicofactoren, dat is ruim een zesde deel van de risicjongeren.

8. Gezondheid

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op drie aspecten van gezondheid. Eerst wordt de mate van overgewicht behandeld. Vervolgens wordt gekeken naar het (recente) alcohol- en middelengebruik en de geestelijke gesteldheid van de jongeren in Leidschendam-Voorburg.

8.1 Overgewicht

De afgelopen jaren zijn er in Nederland steeds meer kinderen met overgewicht. In 2008 bedroeg het landelijk aandeel kinderen van 2 tot 20 jaar met overgewicht 13% en met ernstig overgewicht 3%⁸⁴. Aan overgewicht kleven diverse gezondheidsrisico's. Zo hebben jongeren met overgewicht een verhoogd risico op hart- en vaatziekten, verstoorde glucosetolerantie en diabetes. Ook kunnen klachten zoals een hoge bloeddruk en aandoeningen van het spijsverteringskanaal ontstaan. Naast fysieke klachten is er ook de kans op psychische problemen zoals eenzaamheid, verdriet en gespannenheid en een lage zelfwaardering als gevolg van pesten en stigmatisering⁸⁵.

Tijdens preventieve gezondheidsonderzoeken worden kinderen in Leidschendam-Voorburg op drie momenten gemeten en gewogen. Uit deze registratie komt naar voren dat ruim driekwart van de jongeren een normaal gewicht heeft. Bij ruim 15% van de jongeren is er sprake van (zowel gewoon als ernstig) overgewicht, wat dus ongeveer gelijk is aan het landelijk gemiddelde⁸⁶.

Tabel 8.1

Aandeel jongeren (5-14 jarigen) in Leidschendam-Voorburg naar geslacht en gewicht (2008) ⁸⁷	Groep 2 BO (5-6 jaar)	Groep 7 BO (10-11 jaar)	Groep 2 VO (13-14 jaar)
(Ernstig) ondergewicht	7%	6%	7%
Normaal gewicht	78%	76%	77%
(Ernstig) overgewicht	15%	18%	16%

Tabel 8.2

% rokende jongeren (12 tot en met 18 jaar) in Leidschendam-Voorburg en Zuid-Holland West naar leeftijd (2005) ⁸⁹					
Hoe vaak rook je nu?	12-14 jaar (n=171)	15-16 jaar (n=128)	17-18 jaar (n=83)	Totaal L-V	Totaal ZHW
Iedere dag	1%	8%	15%	7%	8%
Tenminste één keer per week, maar niet iedere dag	1%	3%	4%	2%	2%
Minder dan één keer per week	0%	3%	2%	2%	3%
Totaal rokend	2%	4%	21%	11%	13%
Totaal niet rokend	98%	86%	78%	89%	86%

84 Bron: CBS, 2008. Zie bijlage 1 voor een overzicht van het aantal kinderen in Nederland dat te maken heeft met (ernstig) overgewicht in de jaren van 1982 tot en met 2008.

85 Bron: Allochtonen jongeren vaker dik, Phaxx, 2008 en Spelen met je gezondheid, RIVM, 2008

86 Het landelijk gemiddelde is wel gebaseerd op een andere leeftijdsgroep dan in de gem. Leidschendam-Voorburg.

87 Bron: GGD, 2008

8.2 Roken

Om een indicatie te geven van het middelengebruik (roken, alcohol- en druggebruik) onder jongeren is de meest recente jeugdenquête van de GGD Zuid-Holland West geraadpleegd. Ruim één op de tien jongeren in Leidschendam-Voorburg geeft aan te roken; 7% rookt iedere dag, 2% rookt tenminste één keer per week (maar niet iedere dag) en nog eens 2% rookt minder dan één keer per week. Het aandeel rokende jongeren stijgt met de leeftijd: onder de 12 tot en met 14 jarigen roken slechts 2 op de 100 jongeren wel eens een sigaret, onder 17 tot en met 18 jarigen zijn dit er al 2 op de 10. Landelijk heeft 23% van de jongeren tussen de 10 en 19 jaar recentelijk gerookt; beduidend meer dan het aandeel rokende jongeren in Leidschendam-Voorburg⁸⁸. Ook in vergelijking met de regio, zijn er in Leidschendam-Voorburg minder jongeren die roken.

8.3 Alcohol

Tweede van de jongeren in Leidschendam-Voorburg heeft ooit alcohol gedronken. Ter vergelijking: landelijk is dit 79% van de jongeren⁹⁰. Onder de oudere jongeren bevinden zich meer alcoholdrinkers dan onder de 12 tot en met 14 jarigen. Het aandeel jongeren dat recent nog alcohol heeft gedronken, bedraagt in totaal 49%. Landelijk drinkt 47%⁹¹ van de jongeren, wat dus nagenoeg gelijk is aan het aandeel 'drinkers' in de gemeente.

De laatste jaren zijn er veel berichten over het zogenaamde 'binge- of piekdrinken'; het drinken van vijf of meer drankjes bij één gelegenheid (en dus in een korte tijd). Omdat piekdrinken landelijk een steeds groter wordend probleem lijkt, is het interessant te achterhalen hoe groot dit probleem op gemeentelijk niveau is; hoeveel jongeren in Leidschendam-Voorburg hebben recentelijk 'piekgedronken'?

In 2005 gaf een kwart aan recentelijk aan piekdrinken te hebben gedaan, wat inhoudt dat zij in de afgelopen vier weken tenminste één keer een schadelijke hoeveelheid alcohol tot zich hebben genomen. Dit is lager dan het regionaal gemiddelde, dat op 32% ligt. Onder oudere jongeren ligt het aandeel piekdrinkers aanzienlijk hoger. Inmiddels is piekdrinken landelijk een steeds groter wordend probleem. Mogelijk liggen de percentages inmiddels hoger.

88 Bron: Roken, de harde feiten, Stivoro 2005. Let wel, de vraagstelling in dit onderzoek verschilt met dat van de GGD, deze vergelijking dient dus met voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden.

89 Bron: Tabellenonderzoek jongeren 12 t/m 18 Leidschendam-Voorburg, GGD Zuid-Holland West, 2005

90 Bron: Landelijke Jeugdmonitor CBS 2007

91 Bron: CBS 2009

Tabel 8.3

% Jongeren (12 t/m 18 jr) dat ooit alcohol heeft gedronken naar leeftijd (2005) in Leidschendam-Voorburg en Zuid-Holland West ⁹²					
	12-14 jaar (n=171)	15-16 jaar (n=128)	17-18 jaar (n=83)	Totaal L-V	Totaal ZHW
Nooit alcohol gedronken	56%	17%	13%	34%	31%
Wel eens alcohol gedronken ^{44%}	83%	87%	66%	69%	

Tabel 8.4

% Jongeren (12 t/m 18 jr) dat recent (in de afgelopen 4 weken) alcohol heeft gedronken naar leeftijd (2005) in Leidschendam-Voorburg en Zuid-Holland West ⁹³					
Alcohol gedronken in de laatste 4 weken?	12-14 jaar (n=171)	15-16 jaar (n=128)	17-18 jaar (n=83)	Totaal L-V	Totaal ZHW
Niet recent alcohol gedronken	77%	34%	26%	51%	46%
Wel recent alcohol gedronken	23%	66%	74%	49%	54%

Tabel 8.5

% Jongeren (12 t/m 18 jr) in de afgelopen 4 weken heeft piekgedronken naar leeftijd (2005) in Leidschendam-Voorburg en Zuid-Holland West ⁹⁴					
In de afgelopen 4 weken VIJF OF MEER drankjes met alcohol bij één gelegenheid gedronken?	12-14 jaar (n=171)	15-16 jaar (n=128)	17-18 jaar (n=83)	Totaal L-V	Totaal ZHW
Nee	93%	65%	56%	75%	68%
Ja	7%	35%	44%	25%	32%

8.4 Drugsgebruik

Van de jongeren in Leidschendam-Voorburg heeft 15% ooit softdrugs (hasj/wiet) gebruikt. Het betreft 4% van de 12-14 jarigen, 14% van de 15-16 jarigen en ruim een derde van de 17-18 jarigen. Hoewel er over het harddruggebruik van jongeren geen gegevens zijn uitgesplitst naar leeftijdscategorie, komt uit het GGD onderzoek naar voren dat bijna vier op de honderd jongeren ooit XTC hebben gebruikt en drie op de honderd wel eens paddo's hebben uitprobeerd. Minder jongeren hebben ooit cocaïne of amfetaminen tot zich genomen. Geen van de jongeren uit het betreffende onderzoek heeft ooit heroïne geprobeerd.

Tabel 8.6

% Jongeren (12 t/m 18 jr) dat ooit hasj en/of wiet heeft gebruikt naar leeftijd (2005) in Leidschendam-Voorburg en Zuid-Holland West ⁹⁵					
Ooit hasj/wiet gebruikt?	12-14 jaar (n=171)	15-16 jaar (n=128)	17-18 jaar (n=83)	Totaal L-V	Totaal ZHW
Nooit	96%	86%	65%	85%	84%
Wel eens	4%	14%	35%	15%	16%

Tabel 8.7

% jongeren (12 t/m 18 jr) dat ooit harddrugs heeft gebruikt naar type harddrugs (2005) in Leidschendam-Voorburg en Zuid-Holland West ⁹⁶		
Type harddrug	% Jongeren L-V (n=386)	% Jongeren ZHW
XTC (ecstasy, MDMA)	3,7%	2,2%
Hallucinogene paddestoelen	3,0%	1,3%
Cocaïne	1,3%	1,3%
Amfetaminen	0,4%	0,7%
Heroïne	0%	0,1%

92 Bron: Jongerenonderzoek GGD Zuid-Holland West 2005

93 Bron: Landelijke Jeugdmonitor CBS 2007

94 Bron: Jongerenonderzoek GGD Zuid-Holland West 2005

95 Bron: Jongerenonderzoek GGD Zuid-Holland West 2005

96 Bron: Jongerenonderzoek GGD Zuid-Holland West 2005

Op basis van de op de vorige pagina staande cijfers is een globale schatting te maken van het aantal jongeren in de leeftijd van 12 t/m 18 jaar dat in de gemeente Leidschendam-Voorburg wel eens middelen (sigaretten, alcohol en drugs) gebruikt of heeft gebruikt.

Hierbij dient het volgende te worden opgemerkt:

De GGD enquête is gehouden onder 382 jongeren in de leeftijd van 12 tot en met 18 jaar, allen afkomstig uit de gemeente Leidschendam-Voorburg. Daar de steekproef relatief klein is, dienen de resultaten met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden; de cijfers geven slechts een globaal beeld van de situatie onder de jeugd voor wat betreft het middelengebruik. De resultaten komen uit 2005 en zijn dus verouderd. Binnenkort wordt door de GGD een nieuw onderzoek opgestart. Deze resultaten zullen begin 2011 beschikbaar zijn.

Met een marge van 5% en afgerond op tientallen zijn dit in totaal:

- tussen de 580 en 650 jongeren die wel eens roken;
- tussen de 3.500 en 3.870 jongeren die ooit alcohol hebben genuttigd;
- tussen de 2.600 en 2.870 jongeren die recent alcohol hebben gedronken (dat wil zeggen in de afgelopen 4 weken);
- tussen de 1.330 en 1.470 jongeren die recent hebben 'piekgedronken' (meer dan 5 eenheden alcohol genuttigd op één gelegenheid in de afgelopen 4 weken);
- tussen de 800 en 880 jongeren die ooit hasj en/of wiet hebben gebruikt;
- tussen de 200 en 220 jongeren die ooit XTC hebben gebruikt;
- tussen de 70 en 80 jongeren die ooit cocaïne hebben gebruikt;
- tussen de 160 en 180 jongeren die ooit paddo's hebben gebruikt;
- circa 20 jongeren die ooit amfetaminen hebben gebruikt;
- nauwelijks tot geen jongeren die ooit heroïne hebben uitgeteerd.

Bron: Eigen berekening op basis van CBS bevolkingscijfers 2005 en Jongerenonderzoek

GGD Zuid-Holland West 2005

8.5 Psychische gesteldheid

Psychische gesteldheid is een breed construct, dat in dit onderzoek omschreven wordt als de mate waarin een jongere:

- zich onzeker, zenuwachtig of gespannen voelt;
- piekert of zich zorgen maakt;
- zich eenzaam voelt;
- zich gelukkig voelt;
- tevreden over zichzelf is⁹⁷.

Voor gegevens over de psychische gesteldheid van de jeugd is gebruik gemaakt van het GGD jongerenonderzoek, wat inhoudt dat onderstaande resultaten geen feitelijke tellingen of registraties betreffen,

97 Afgeleid van de Korte Indicatieve Vragenlijst voor Psychosociale problemen bij Adolescenten (KIVPA)

98 (KIVPA)? European Journal of Public Health, 2003

maar slechts een indicatie van de werkelijke situatie geven – daar ze afkomstig zijn uit een relatief geringe steekproef.

De overgrote meerderheid van de jongeren in Leidschendam-Voorburg (12 tot en met 18 jarigen) beschouwt zichzelf als een gelukkig iemand en is tevreden over zichzelf. Desondanks voelt ruim een derde van de jongeren zich vaak onzeker, zenuwachtig of gespannen. Een vergelijkbaar aandeel zegt veel te piekeren of zich zorgen te maken. Minder jongeren geven aan zich vaak eenzaam te voelen (15%).

KIVPA score

De hierboven genoemde stellingen ('Ik voel me vaak onzeker, zenuwachtig of gespannen', 'Ik pieker veel of maak me zorgen', etc) zijn onderdeel van de KIVPA; de Korte Indicatieve Vragenlijst voor Psychosociale problemen bij Adolescenten. De KIVPA is een signaleringsinstrument om psychosociale problemen bij 3e klas leerlingen van het voortgezet onderwijs op te sporen zodat begeleiding en hulpverlening vroegtijdig kunnen worden ingezet, en is opgebouwd uit de volgende subschalen:

- sociale inbedding;
- psychosomatische klachten;
- bovenmatig genotmiddelengebruik;
- antisociaal gedrag;
- zelfbeeld.

Op grond van de score op elk van deze schalen wordt een eindscore berekend. Indien de score van de jongere onder de 'indicatiegrens' (een score van 6) valt, wordt gesproken van een normaal score; de adolescent heeft niet meer dan normaal last van sociaal-psychische problemen. Komt de score echter boven deze grens uit, dan is de kans groot dat de jongere sociaal-psychische problemen ervaart die kunnen interfereren met zijn of haar functioneren in het dagelijks leven en dient tijdig hulp in te worden geschakeld. Er zijn geen landelijke resultaten met betrekking tot de KIVPA bekend.

Ruim driekwart van de jongeren in de gemeente scoort normaal op de KIVPA en behoeft zodoende geen sociaal-psychische hulp. Dat betekent dat bij ongeveer een kwart van de jongeren wel evidente problemen worden gesignaleerd. Dit is ongeveer gelijk aan de regionale percentages; die op 79% (normaal score) en 21% (probleem score) liggen. Meisjes scoren opvallend vaker dan jongens boven de indicatiegrens (31% versus 15%).

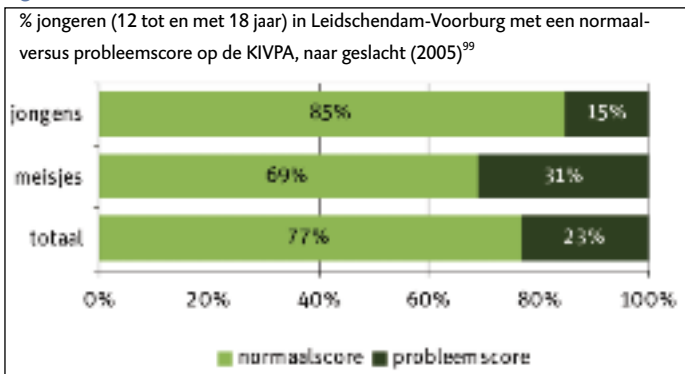
Dit is in lijn met onderzoek van TNO⁹⁸, waaruit blijkt dat de KIVPA een goed instrument is als het gaat om het signaleren van internaliserende gedragsproblematiek, maar minder geschikt is voor het signaleren van externaliserende gedragsproblematiek.

Daar meisjes meer 'internaliseren' dan jongens, scoren in de praktijk van de jeugdgezondheidszorg ongeveer twee keer zoveel meisjes als jongens een KIVPA-score boven de indicatiegrens van zes.

99 Bron: Tabellenonderzoek jongeren 12 t/m 18 Leidschendam-Voorburg, GGD Zuid-Holland West, 2005. Zie bijlage 1 voor een overzicht van de resultaten op de vijf stellingen die ten grondslag liggen aan de berekening van de KIVPA-scores.

100 Bron: Tabellenonderzoek jongeren 12 t/m 18 Leidschendam-Voorburg, GGD Zuid-Holland West, 2005

Figuur 8.1

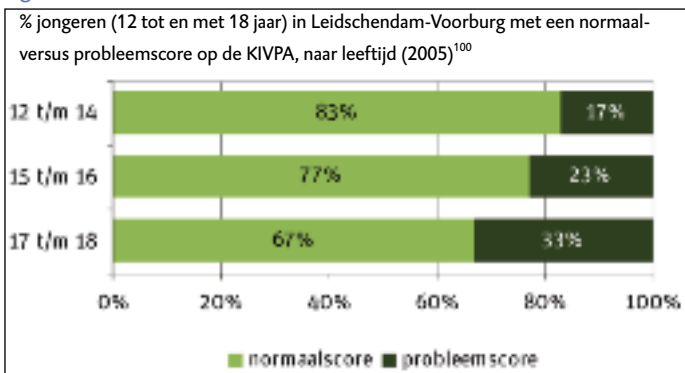

In de tweede of derde klas van het voortgezet onderwijs neemt de jeugdarts van de GGD de KIVPA af. Als uit de resultaten blijkt dat er een indicatie voor problemen is, wordt de leerling uitgenodigd voor een gesprek. Tijdens het gesprek bespreken de jeugdarts en de leerling oplossingen. Gegevens over deze jaarlijkse KIVPA metingen worden gebruikt op de VO-scholen en worden niet gepubliceerd. Deze gegevens zijn niet beschikbaar voor de Jeugdmonitor.

Samenvattend

Hoewel de resultaten gedateerd en niet zonder meer vergelijkbaar zijn met landelijke cijfers, lijken er in de gemeente Leidschendam-Voorburg minder jongeren te roken dan het landelijk gemiddelde. Ook het alcoholgebruik en het zogenoemde piekdrinken is lager. Het aandeel jongeren met overgewicht in Leidschendam-Voorburg is nagenoeg gelijk aan het landelijk gemiddelde.

Figuur 8.2

Uit de KIVPA-scores blijkt dat ongeveer een kwart van de jongeren kampt met sociaal psychische problemen. Vooral onder meisjes komt dit type problemen veel voor. Op regionaal niveau komt eenzelfde beeld naar voren.

9. Opvoed- en opgroeiondersteuning in het lokale veld

In de lokale zorgstructuur bestaan verschillende netwerken op het gebied van opvoed- en opgroeiondersteuning. Naast een curatieve functie hebben deze netwerken een sterke preventieve functie; zij dienen door middel van vroegsignalering en tijdige interventies mogelijke (ernstigere) toekomstige problemen van kinderen in de gemeente zoveel mogelijk te beperken. Dit mede om de stap naar geïndiceerde zorg te voorkomen.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen schoolgebonden en gemeentelijke netwerken. Het zorgnetwerk 0-12 en het zorgnetwerk 12-23 vallen onder de gemeentelijke netwerken. De zorgadviesteams (ZAT) vallen onder de schoolgebonden netwerken. Daarnaast richten de volgende programma's zich op het voorkomen en verhelpen van een breed scala aan problemen onder de jeugd, door middel van vroegsignalering en daaropvolgende preventieve behandeling van (met name) risicogezinnen:

- het schoolmaatschappelijk werk (zowel op het primair als voortgezet onderwijs);
- het Meldpunt Bezorgd;
- diverse diensten van de integrale jeugdgezondheidszorg, zoals de gezinscoach, de opvoedondersteuning en vroegsignalering van het opvoed- en consultatiebureau en de logopedische screening van de GGD;
- individuele zorg, waaronder Stevig Ouderschap, bemoeizorg en thuisbegeleiding.

Dit hoofdstuk beschrijft de resultaten op het gebied van de lokale zorgstructuur.

9.1 Bovenschoolse zorgnetwerken

Sinds 2003 kent Leidschendam-Voorburg twee bovenschoolse zorgnetwerken, één gericht op 0-12 jarigen en de ander op 12-23 jarigen¹⁰¹. In deze netwerken overleggen partners, zoals de jeugdreclassering, bureau Jeugdzorg en de leerplichtambtenaar met elkaar over risicojongeren. Doel van de zorgnetwerken is het integreren van zorg in de gemeente. In de nabije toekomst zal de coördinatie van de zorg in de gemeente verder geïntegreerd worden in het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), waarbij de zorgnetwerken een cruciale rol zullen spelen. In het CJG kunnen jongeren tot 23 jaar en hun ouders, maar ook professionals terecht met al hun vragen over opvoeden en opgroeien.

Zorgnetwerk 0-12

In de periode juni tot en met december 2008¹⁰² zijn in totaal 20 kinderen uit 19 gezinnen in de leeftijd van 0 tot en met 12 jaar bij het zorgnetwerk 0-12 aangemeld. De meeste kinderen zijn aangemeld door het Schoolgericht Maatschappelijk Werk. Andere aanmelders zijn

Jeugdgezondheidszorg, het Algemeen Maatschappelijk Werk, Bureau Jeugdzorg en het kinderdagverblijf.

De meeste aangemelde jongeren zijn tussen de 4-12 jaar. Kinderen uit éénoudergezinnen zijn naar verhouding oververtegenwoordigd. Ruim eenderde van de aangemelde kinderen komt uit een dergelijk gezin terwijl in de totale populatie van de gemeente 14% van de kinderen deel uitmaakt van een éénoudergezin.

Tabel 9.1

Aantal aanmeldingen zorgnetwerk (0 t/m 12 jaar) naar gezinssamenstelling (2008) ¹⁰³	
Gezinssituatie	Aantal
Eénoudergezin	7
Volledig gezin	10
Nieuw samengesteld	1
Onbekend	1
Totaal	19

In totaal zijn er 22 doorverwijzingen geweest, veelal naar eerste- en tweedelijns hulp (resp. 9 en 10 keer). Het totaal aantal doorverwijzingen is hoger dan het totaal aantal kinderen; sommige kinderen zijn naar meerdere instellingen doorverwezen¹⁰⁴.

Van de 19 gezinnen die zijn aangemeld in de tweede helft van 2008, zijn 7 cases afgesloten bij beëindiging van het kalenderjaar.

Zorgnetwerk 12-23

In 2008 zijn er 32 jongeren van 12 tot en met 23 jaar bij het Zorgnetwerk 12-23 aangemeld. Hiervan zijn 18 afkomstig uit de Prinsenhof, vijf uit De Heuvel en vier uit Voorburg Noord¹⁰⁵. De meeste aangemelde jongeren zijn tussen de 12 en 17 jaar oud (84%). Jongeren uit éénoudergezinnen zijn wederom sterk vertegenwoordigd.

Tabel 9.2

Aanmeldingen zorgnetwerk (12 t/m 23 jaar) naar gezinssamenstelling (2008) ¹⁰⁶	
Gezinssamenstelling	Aantal
Eénoudergezin	21
Volledig gezin	7
Onbekend	4
Totaal	32

27 Jongeren zijn doorverwezen, voornamelijk naar Bureau Jeugdzorg, maar ook naar de reclassering, het Algemeen Maatschappelijk Werk, Leerplicht/het RMC of overige instellingen. In 2008 zijn 22 cases

101 In navolging van het zorgnetwerk 12-23 jaar is er in 2008 voor gekozen om de naam ZAT te wijzigen in het zorgnetwerk 0-12. Zie bijlage 1 voor het aantal aanmeldingen uitgesplitst naar type aanmelder, leeftijd en het aantal doorverwijzingen naar het soort instelling.

102 Omdat er sinds juni 2008 een nieuw registratiesysteem in gebruik is, zijn er geen cijfers van het hele jaar bekend.

103 Bron: Jaarverslag Zorgnetwerk 0-12, juni-december 2008

104 Eerstelijnszorg of -hulp is alle zorg die direct toegankelijk is voor de patiënt (onder meer AMW, IJGZ, Opvoedbureau, SGMW en VTO), voor tweedelijns hulp is een verwijzing nodig. Dit laatste geldt o.a. voor de Gezinscoach en 10 voor toekomst (bron: www.ggdzhw.nl, www.encyclo.nl, Zorgnetwerk 0-12) Van één kind is bij beëindiging van het kalenderjaar onbekend welke instantie de hulp aanbiedt.

105 Bron: Notitie inventarisatie opvoed- en opgroeioproblematiek in Leidschendam-Voorburg 2008

106 Bron: Jaarverslag Zorgnetwerk 12-23 Leidschendam-Voorburg 2008. Zie bijlage 1 voor een overzicht van de aanmelders naar leeftijd en de uitstroom naar soort instelling.

afgerond. Hierbij dient opgemerkt te worden dat dit ook kinderen kunnen zijn die in 2007 gestart zijn.

9.2 Zorgadviesteams (ZAT)

Een zorgadviesteam is een multidisciplinair team waarin diverse partijen (bijvoorbeeld onderwijs, Leerplicht, maatschappelijk werk, jeugdzorg, gezondheidszorg en politie) samenwerken. Doel is preventie, vroegtijdige signalering en een snelle inzet van adequate hulp voor jongeren die vast dreigen te lopen.

Elke VO en MBO schoollocatie in Leidschendam-Voorburg beschikt over een eigen zorgadviesteam¹⁰⁷. Deze zorgadviesteams vergaderen eens in de zes weken, waarbij per school per bespreking gemiddeld 14 leerlingen besproken worden¹⁰⁸. Dit kunnen ook leerlingen zijn die niet in Leidschendam-Voorburg wonen. Wanneer de problemen van de jongere te complex of ernstig zijn om binnen de school op te kunnen lossen, dan wordt deze doorverwezen naar het overkoepelende zorgnetwerk 12-23, waar bekeken wordt hoe en door welke instantie de jongere het best verder geholpen kan worden¹⁰⁹.

Het totaal aantal leerlingen dat in 2008 behandeld is, is op basis hiervan niet te schatten daar er waarschijnlijk sprake is van een grote mate van overlap – kinderen die in bespreking 1 zijn behandeld, kunnen ook naar voren komen in bespreking 2, 3, 4 etc.

9.3 School(gericht) maatschappelijk werk

Schoolmaatschappelijk werk (SMW) is een vorm van hulpverlening die via de scholen wordt aangeboden aan de leerlingen en hun ouders¹¹⁰. De gemeente vindt deze vorm van hulpverlening dermate belangrijk, dat zij er een grote financiële bijdrage aan levert. Het SMW streeft naar het voorkomen en vroegtijdig signaleren van opgroei- en opvoedproblemen bij kinderen en hun ouders, het versnellen en vergroten van het bereik van risicogezinnen en het versterken van de interne zorgstructuur op scholen¹¹¹. Op middelbare scholen is tevens het voorkomen van schooluitval een belangrijk doel. Een schoolmaatschappelijk werker maakt vaak onderdeel uit van het zorgadviesteam op een school. De hulpverlening is een gespecialiseerde vorm van het algemeen maatschappelijk werk. In het primair onderwijs wordt het Schoolgericht Maatschappelijk Werk (SGMW) genoemd.

Het schoolmaatschappelijk werk vervult een belangrijke brugfunctie tussen het onderwijs en de jeugdzorg. De Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers definieert de werkwijze van het schoolmaatschappelijk werk als volgt.

“Het schoolmaatschappelijk werk signaleert, geeft informatie, advies en consultatie aan de school en biedt hulp aan kinderen en hun ouders via een outreachende, vraaggerichte en systeemgerichte benadering.[...] Via preventie werking en hulpverlenende activiteiten stimuleert de schoolmaatschappelijk werker de sociaal-emotionele ontwikkeling en het zelfstandig functioneren van leerlingen”¹¹².

Primair onderwijs

Wanneer een leidster of leerkracht zorgwekkende opvoed- en opgroei-problematiek signaleert, kan de hulp van het Schoolgericht Maatschappelijk Werk (SGMW) worden ingeroepen¹¹³. Het SGMW ondersteunt leerkrachten in het basisonderwijs wanneer er zorgen zijn om een kind en verleent kortdurend hulp aan kinderen en/of ouders. Indien nodig verwijst het SGMW kinderen door naar andere hulpvormen of het zorgnetwerk 0-12¹¹⁴. Het kind volgt dan de zogenaamde zorgroute. In het geval van schoolspecifieke problemen wordt het kind verder begeleid via de onderwijsroute, waarin de Centrale Commissie Leerlingenzorg (CCLZ) of de Externe Zorg Commissie (EZC) beoordeelt waar en op welk niveau het kind het onderwijs het best kan vervolgen. Hierbij is het mogelijk dat de zorg- en onderwijsroute elkaar overlappen.

In 2008 zijn 174 leerlingen in het basisonderwijs aangemeld bij het SGMW, waarvan iets meer meisjes dan jongens. Een meerderheid van deze kinderen is autochtoon (68%), wat ongeveer conform de verdeling in de populatie is. Het aandeel kinderen afkomstig uit een éénoudergezin is ongeveer gelijk aan dat uit volledige gezinnen, wat erop wijst dat die eerste groep sterk is oververtegenwoordigd – in de gemeentelijke populatie is het aandeel kinderen dat in éénoudergezinnen opgroeit namelijk slechts 14%. Over het geheel bekeken is circa 3% van alle leerlingen in het basisonderwijs in 2008 aangemeld bij het SGMW.

107 Bron: gemeente Leidschendam-Voorburg, september 2009

108 Bron: NJI monitor VO 2008. Hoeveel jongeren per schoollocatie worden besproken en hoeveel daarvan afkomstig zijn uit Leidschendam-Voorburg is niet bekend.

109 Bron: gemeente Leidschendam-Voorburg, september 2009

110 Bron: Jaarverslag Zorgnetwerk 12-23 Leidschendam-Voorburg 2008

111 Bron: Notitie passend onderwijs voor kinderen, gemeente Den Haag 2009

112 Bron: Brochure schoolmaatschappelijk werk, NVMW, november 2004

113 Bron: Een sluitende zorgketen, gemeente Leidschendam-Voorburg 2009

114 Bron: Notitie inventarisatie opvoed- en opgroei-problematiek in Leidschendam-Voorburg 2008

Tabel 9.3

SGMW 2008 Leidschendam-Voorburg: aanmeldingen basisonderwijs naar geslacht, etniciteit en gezinssamenstelling ¹¹⁵			
Geslacht	Aantal aanmeldingen	% Totaal aanmeldingen	% Van totaal leerlingen bo*
Jongen	75	43%	1%
Meisje	99	57%	2%
Totaal	174	100%	3%

Etniciteit	Aantal aanmeldingen	% Totaal aanmeldingen	% Van totaal leerlingen bo*
Autochtoon	119	68%	2%
Allochtoon	55	32%	1%
Totaal	174	100%	3%

Gezinssamenst.	Aantal aanmeldingen	% Totaal aanmeldingen	% Van totaal leerlingen bo*
Volledig gezin	86	49%	-
Eénoudergezin	77	44%	-
Co-ouderschap	8	5%	-
Onbekend	3	2%	-
Totaal	174	100%	3%

* Totaal aantal leerlingen op regulier en speciaal basisonderwijs

Voortgezet onderwijs

In het voortgezet onderwijs (VO) heeft het School Maatschappelijk Werk (SMW) als doel ernstige problematiek en schooluitval te voorkomen, alsook op een positieve manier bij te dragen aan de ontwikkeling en de schoolcarrière van de jeugdige¹¹⁶. In 2008 zijn 96 leerlingen uit het VO aangemeld bij het SMW¹¹⁷. Dit zijn mogelijk ook leerlingen die niet wonen in Leidschendam-Voorburg.

Van de aangemelde jongeren is een meerderheid afkomstig uit een éénoudergezin. Ook valt op dat het om relatief veel VMBO-leerlingen gaat (4% tegenover resp. 3% en 1% onder HAVO en VWO leerlingen).

115 Bron: Notitie inventarisatie opvoed- en opgroei-problematiek in Leidschendam-Voorburg 2008

116 Bron: Notitie inventarisatie opvoed- en opgroei-problematiek in Leidschendam-Voorburg 2008

117 Wanneer het aantal aanmeldingen wordt afgezet tegen het totaal aantal VO-leerlingen in 2007-2008, komt 3% van de leerlingen in aanraking met het SMW. Wordt het aantal aanmeldingen afgezet tegen het totaal aantal VO-leerlingen in 2008-2009, dan betreft het 2% van de leerlingen.

118 Bron: Jaarverslag School Maatschappelijk Werk Leidschendam-Voorburg, Bureau Jeugdzorg Haaglanden 2008 (met betrekking tot het aantal aanmeldingen bij het SMW), CBS 2007-2008 (voorlopige cijfers, dit zijn de meest recente cijfers m.b.t. etnische herkomst van leerlingen) en CFI onderwijsdeelnemergegevens 2008-2009 (cijfers met betrekking tot het schooltype).

119 De GGD is in januari 2008 al begonnen met de registratie zodat ook deze cijfers konden worden meegenomen in dit overzicht.

120 Bron: Kadernota Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) 2009-2012 Leidschendam-Voorburg

121 Bron: Basistakenpakket jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport 2002

Tabel 9.4

SMW 2008 Leidschendam-Voorburg: aanmeldingen voortgezet onderwijs naar etnische herkomst, gezinssamenstelling en schooltype ¹¹⁸			
Etniciteit	Aantal	% Totaal aanmeldingen	% Van totaal leerlingen vo
Allochtoon	34	35%	3%
Autochtoon	62	65%	2%
Totaal	96	100%	3%

Gezinssamenst.	Aantal	% Totaal aanmeldingen	% Van totaal leerlingen vo
Volledig gezin	44	46%	-
Eénouder gezin	49	51%	-
Pleeggezin	3	3%	-
Totaal	96	100%	3%

Schooltype	Aantal	% Totaal aanmeldingen	% Van totaal leerlingen vo
VMBO	58	60%	4%
HAVO	28	29%	3%
VWO	10	10%	1%
Totaal	96	100%	2%

9.4 Meldpunt Bezorgd (meldpunt OGGZ)

Op 1 oktober 2008 is in Leidschendam-Voorburg het Meldpunt Bezorgd (ook wel het meldpunt OGGZ, wat staat voor Openbare Geestelijke Gezondheidszorg) gestart. Het meldpunt is bedoeld voor professionele organisaties, die hier signalen over zorgwekkende zorgmijders (jong en oud) inbrengen. Door middel van een centrale registratie ontstaat een overzichtelijk beeld van de lokale stand van zaken omtrent zorgmijders, wat kan dienen als uitgangspunt voor het gemeentelijk beleid. Bovendien maakt het centraal registreren het mogelijk om veranderingen gedurende de tijd te volgen.

In het startjaar zijn 75 meldingen gedaan van zorgmijders door onder meer politie, hulpverlenende instanties, de woningcorporatie en de

122 Bron: Notitie Stevig Ouderschap, Gemeente Leidschendam-Voorburg 2009

123 Tot en met maart 2009 zijn hier nog eens 6 gezinnen bijgekomen. Het betreft in 2008 dus betrekkelijk weinig gevallen – dit hoogstwaarschijnlijk omdat 2008 het startjaar is.

124 In maart 2009 waren er daardoor 11 trajecten lopend.

125 Bron: Jaarverslag Opvoedbureau Leidschendam-Voorburg 2008

126 Bron: Jaarverslag Opvoedbureau Leidschendam-Voorburg 2008

127 Niet al deze kinderen zijn ook daadwerkelijk in de gemeente geboren, daar het lokale ziekenhuis niet over een kraamafdeling beschikt. Om deze reden zijn kinderen van moeders woonachtig in Leidschendam-Voorburg die in het ziekenhuis zijn bevallen, in letterlijke zin buiten de gemeente geboren.

128 Florence JGZ geeft zelf aan dat er waarschijnlijk sprake is van onderregistratie, gezien dat het bij 8 weken en 3 maanden respectievelijk 736 en 741 kinderen waren.

129 Bronnen: registratie, Florence JGZ, 2008 Bij de 18-maanden groep is de targetdoelgroep niet bekend.

130 Bronnen: GGD Zuid-Holland West schooljaar 2006-2007 en www.ggdzhw.nl. Zie bijlage 1 voor een overzicht van het aantal kinderen met een logopedische of taalprobleem.

gemeente¹¹⁹. Ook particulieren (burgers) hebben een aantal gevallen gemeld. Hetzelfde jaar zijn 65 van deze meldingen afgesloten, ofwel 87%. De gemiddelde doorlooptijd van de (afgesloten) meldingen is 34 dagen¹²⁰. Het blijkt vooral om 70-plussers en veertigers te gaan, geen enkele van de geregistreerde zorgmijders is jonger dan 20 jaar en slechts 3% is tussen de 20 en 30 jaar.

9.5 Integrale jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar

De integrale jeugdgezondheidszorg voor 0-19 jarigen voert het basistakenpakket (BTP) van de jeugdgezondheidszorg uit, bestaande uit:

- monitoring en signalering;
- het vaststellen van de zorgbehoefte;
- screenings en vaccinaties;
- voorlichting, advies, instructie en begeleiding;
- het beïnvloeden van gezondheidsbedreigingen;
- het samenwerken rond zorgsystemen, netwerken en overleg¹²¹.

De gemeente Leidschendam-Voorburg brengt deze basistaken in de praktijk door middel van de volgende diensten:

- het opvoedbureau;
- het consultatiebureau;
- de logopedische screening.

Deze diensten dragen elk op hun eigen manier bij aan de preventie van problemen op het gebied van de jeugdgezondheid. De volgende paragrafen lichten toe hoe de preventieprogramma's werken en wat de resultaten/cijfers zijn over het jaar 2008.

Gezinscoach

Sinds 2008 zet de gemeente Leidschendam-Voorburg de gezinscoach in. De gezinscoach biedt tijdelijke intensieve begeleiding aan gezinnen met meervoudige problemen¹²². Doel is om de structuur in het gezin terug te brengen door het verbeteren van het maatschappelijk functioneren en de zelfredzaamheid. In 2008 zijn 9 gezinnen met het coachingstraject gestart¹²³. Van de in totaal 14 gestarte trajecten zijn er in maart 2009 reeds 5 afgesloten, waarna bleek dat 2 van deze 5 gezinnen een tweede traject nodig hadden¹²⁴.

Opvoedbureau

Het opvoedbureau biedt ouders ondersteuning bij het opvoeden, bijvoorbeeld als een kind opvallend gedrag vertoont. De hulpvraag van ouders die bij het opvoedbureau terecht komen luidt doorgaans: 'Hoe pak ik dit aan?' of 'Hoe ga ik hier als ouder mee om?' In de meeste gevallen geeft de pedagogisch adviseur van het bureau daarom praktische tips teneinde ouders te helpen de opvoeding van hun kind (opnieuw) te structureren¹²⁵. In 16% van de gevallen werkt de adviseur samen met andere instanties om problemen te verhelpen of voorkomen.

Het opvoedbureau te Leidschendam-Voorburg heeft in 2008 109 cliënten geholpen; 55 uit Voorburg en 54 uit Leidschendam¹²⁶.

- voor een derde van de cliënten is het bezoek aan het opvoedbureau eenmalig;
- meer dan de helft van de cliënten (54%) vond het opvoedbureau op eigen initiatief.

Consultatiebureau

Het consultatiebureau is gericht op 100% van de kinderen, dit is de doelgroep. In 2008 zijn in Leidschendam-Voorburg 758 kinderen geboren¹²⁷. Bijna alle kinderen worden door het consultatiebureau gezien. Bij 4 weken is het aantal bereikte kinderen 716, dat is 94% van het totaal aantal geboren kinderen¹²⁸. Het aandeel bezoekers onder 13-jarigen is wat lager.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat de oproep in het voortgezet onderwijs op basis van de leerlinglijsten gebeurt. Dit betekent dat leerlingen van VO-scholen in Leidschendam-Voorburg die in een andere gemeente wonen, ook het consultatiebureau in Leidschendam-Voorburg bezoeken. Leerlingen afkomstig uit Leidschendam-Voorburg die onderwijs volgen op een VO-school buiten de gemeente, gaan naar het consultatiebureau in de betreffende schoolgemeente.

Tabel 9.5

Bereik consultatiebureau (vanaf 4 weken tot en met 13 jaar) (Leidschendam-Voorburg 2008) ¹²⁹			
	Doelgroep	Aantal	Aandeel
4e week	758	716	94%
18 maanden	683	-	-
5 jaar/groep 2	794	745	94%
13 jaar/klas 2	895	822	92%

Logopedie

De GGD voert jaarlijks een logopedische screening uit onder kinderen van groep 2 van het primair onderwijs. De screening wijst uit hoeveel kinderen in de leeftijd van 4 en 5 jaar – afkomstig van de verschillende basisscholen in Leidschendam-Voorburg – logopedische en taalproblemen vertonen¹³⁰. Op grond van een door ouders ingevulde vragenlijst bepalen logopedisten of een kind in aanmerking komt voor een logopedische screening. In totaal zijn in het schooljaar 2006-2007 op deze wijze 639 kinderen gescreend in de gemeente. Bij 211 kinderen zijn geen bijzonderheden gevonden. De overige kinderen hebben met name problemen met articulatie en monddrag. Ook worden relatief veel problemen met taal en addentaliteit/interdentaliteit geconstateerd; praten met de tong tussen de tanden wat de uitspraak in negatieve zin beïnvloedt ofwel slissen. Bij 8% van de kinderen is een doorverwijzing voor logopedie nodig.

9.6 Individuele zorg

De gemeente financiert een aantal zorgtrajecten die op specifieke gezinnen en/of individuele kinderen gericht zijn. Hieronder vallen Stevig Ouderschap, bemoei- en traceerzorg en thuisbegeleiding. Daarnaast is in 2009 het Jeugd Interventie Team (JIT) van Bureau Jeugdzorg in Leidschendam-Voorburg van start gegaan. Het JIT begeleidt risicjongeren om te voorkomen dat deze jongeren 'afglijden', naar bijvoorbeeld het criminele circuit. Omdat het JIT pas in 2009 is opgericht, wordt er in deze jeugdmonitor niet verder op ingegaan.

Stevig Ouderschap

Stevig Ouderschap is een interventieprogramma dat in een zeer vroeg stadium wordt aangewend – vlak na de geboorte van het kind. Het programma werkt als volgt¹³¹:

- alle ouders van pasgeborenen ontvangen tijdens het zuigelingenbezoek aan het consultatiebureau een vragenlijst die een aantal risicofactoren meet bij de ouders (alleenstaand ouderschap, psychische problemen, geslagen en of (seksueel) misbruikt door eigen ouders etc). Gevraagd wordt of de ouders deze ingevuld willen retourneren naar de JGZ;
- op grond van de score op de vragenlijst en/of op advies van het consultatiebureau worden gezinnen geselecteerd en uitgenodigd om deel te nemen aan Stevig Ouderschap;
- de geselecteerde gezinnen ontvangen door middel van 6 huisbezoeken tussen de leeftijd van 6 weken en 18 maanden begeleiding bij het ouderschap, met als belangrijkste doel preventie (van een breed scala aan mogelijke toekomstige problemen).

In 2008 zijn er in Leidschendam-Voorburg 753 vragenlijsten aan ouders uitgedeeld. In totaal zijn 399 van de vragenlijsten ingevuld geretourneerd, op basis waarvan 76 gezinnen zijn geselecteerd voor Stevig Ouderschap. Dit betekent dat 10% van alle gezinnen met pasgeborenen in aanmerking komt voor het vroegtijdige preventieprogramma. Uiteindelijk zijn in 2008 44 van de 76 gezinnen ook daadwerkelijk gestart met Stevig Ouderschap; 42% van de geselecteerde gezinnen besloot om verscheidene redenen niet mee te doen (o.a. door 'de vragen verkeerd te hebben begrepen' en 'bij nader inzien toch geen problemen te hebben', 'vanwege verhuizing' of om 'praktische redenen').

De verwachting dat door middel van Stevig Ouderschap niet alle risicokinderen worden geïnventariseerd, wordt ondervangen door instrumenten zoals het traceerteam en bemoeizorg.

Bemoeizorg/traceerteam

Bemoeizorg kan omschreven worden als het bieden van (ongevraagde) hulp aan zorgmijders met een (vaak) complexe problematiek, waarbij

verbetering van de kwaliteit van leven en reductie van overlast als uitgangspunten dienen¹³². Samenwerking tussen de verschillende betrokken organisaties en disciplines is hierbij van wezenlijk belang. In de periode van oktober - december 2008 zijn 38 kinderen afkomstig uit Leidschendam-Voorburg aangemeld voor bemoeizorg¹³³. Van de periode hiervoor zijn geen gegevens beschikbaar; het team bemoeizorg is pas in oktober 2008 in Leidschendam-Voorburg van start gegaan.

Het traceerteam wordt ingezet om kinderen – al dan niet zorgmijders – op te sporen teneinde hen en hun ouders de juiste zorg of hulpverlening te bieden¹³⁴. Door het traceerteam zijn in geheel 2008 33 kinderen aangemeld en getraceerd¹³⁵. Redenen voor aanmelding waren o.a. non-bereik, zorg mijden en/of niet verschijnen zonder bericht.

Thuisbegeleiding

Thuisbegeleiding is laagdrempelige hulpverlening in de vorm van opvoedondersteuning van risicogezinnen¹³⁶. Doel is stabilisatie van de situatie in het gezin en het verminderen of opheffen van de geconstateerde problematiek. De werkwijze kenmerkt zich door planmatig activeren, structureren en ondersteunen van de ouders¹³⁷ en sluit aan op de (zorg)keten in de gemeente. In 2008 zijn in Leidschendam-Voorburg 52 gezinnen gestart met een traject thuisbegeleiding¹³⁸. Hiervan zijn 40 gezinnen geholpen op basis van een indicatie vanuit de AWBZ.

Via de AWBZ is iedere Nederlander verzekerd voor zorg en ondersteuning bij langdurige ziekte, handicap of ouderdom. Om aanspraak te kunnen maken op deze wet, heeft men een indicatiebesluit nodig van het CIZ.

Samenvattend

In de gemeente Leidschendam-Voorburg zijn op het vlak van opgroei- en opvoedondersteuning twee bovenschoolse zorgnetwerken actief; het zorgnetwerk 0-12 en het zorgnetwerk 12-23. Daarnaast heeft elke VO- en MBO-school een eigen zorgadviesteam (ZAT). Een belangrijk doel van deze netwerken en zorgadviesteams is het leveren van een sterk geïntegreerd lokaal 'zorgpakket' met als hoofdfuncties vroegsignalering, preventieve en curatieve hulpverlening. Opvallend is dat er naar verhouding veel kinderen in de zorgnetwerken worden besproken die in éénoudergezinnen opgroeien. Deze kinderen vormen dus een belangrijke risicogroep in de gemeente. De registratie van de verschillende netwerken zijn niet eenduidig, wat het moeilijk maakt een goed beeld van de problematiek langs de doorlopende leeftijdslijn te verkrijgen.

131 Bron: Rapportage Stevig Ouderschap Leidschendam-Voorburg 2008

132 Bron: Handreiking bemoeizorg, GGZ Nederland 2004

133 Bron: Verantwoording Leidschendam-Voorburg, Florence Jeugdgezondheidszorg 2008

134 Bron: Nieuwsbrief oudercursussen, OCW 2007

134 Bron: Verantwoording Leidschendam-Voorburg, Florence Jeugdgezondheidszorg 2008

136 Men spreekt van een risicogezin wanneer er sprake is van een noodzaak tot opvoedondersteuning en minstens twee risicofactoren uit de lijst van risicofactoren (zie bijlage 1) Bron: Procedure inzet Thuisbegeleiding, Regio Zuid-Holland West, juli 2008

137 Waar ouders staat wordt tevens bedoeld ouder of verzorger(s)

138 Bron: Florence-Zorg, september 2009

10. Geïndiceerde jeugdzorg

Het centrale orgaan binnen de jeugdzorg is Bureau Jeugdzorg. Zij inventariseren de hulpvraag van jongeren tot en met 17 jaar en verwijzen deze door naar de juiste instantie.

Daarnaast is Bureau Jeugdzorg verantwoordelijk voor het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK), jeugdbeschermingsmaatregelen (ondertoezichtstelling, gezinsvoogdij) en jeugdreclassering.

De geestelijke gezondheidszorg voor de jeugd (jeugd-ggz) biedt voor jongeren tot en met 22 jaar op drie verschillende manieren zorg aan, namelijk ambulante zorg, deeltijdbehandeling en klinische behandeling.

In dit hoofdstuk wordt het aantal aanmeldingen en indicaties op deze gebieden behandeld. Daarnaast wordt ingegaan op de resultaten van het crisisinterventieteam en de wachtlijstgegevens van Bureau Jeugdzorg.

10.1 Bureau Jeugdzorg

Met ingang van 2005 is de nieuwe Wet op de jeugdzorg in werking getreden, waarin is vastgelegd dat Bureau Jeugdzorg de toegangspoort is voor de gehele jeugdzorg¹³⁹. Hier wordt bepaald of jongeren in aanmerking komen voor zorg, en zo ja, welke zorg. Over het algemeen kan alleen Bureau Jeugdzorg jongeren doorverwijzen naar geïndiceerde hulpverlening¹⁴⁰. Naast de indicatiestelling, heeft Bureau Jeugdzorg ook de verantwoordelijkheid voor ambulante jeugdzorg, uitvoering van de taken van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK), uitvoering van jeugdbeschermingsmaatregelen (ondertoezichtstelling, gezinsvoogdij) en jeugdreclassering.

Indicatiestellingen

Bureau Jeugdzorg verleent hulp aan jongeren van 0 tot en met 17 jaar. Volwassenen zijn aangewezen op de GGZ en Algemeen Maatschappelijk Werk.

- In 2008 zijn in totaal 306 kinderen uit Leidschendam-Voorburg bij Bureau Jeugdzorg aangemeld. Dit betekent dat 2,2% van de 0 tot en met 17-jarigen in de gemeente is aangemeld bij deze instantie.
- Bij 196 aanmeldingen heeft dit geresulteerd in een indicatiestelling. Dit is 35% van het totaal aantal aanmeldingen en 1,4% van het totale aantal 0 tot en met 17 jarigen in de gemeente. In 2008 hebben in Nederland in totaal 62.268 kinderen van 0 tot met 17 jaar een indicatie tot de jeugdzorg gekregen. Dit komt overeen met 1,9% van alle 0 tot en met 17-jarigen¹⁴¹.

- 81 jongeren hebben in 2008 een indicatiestelling gekregen voor ambulante jeugdzorg en zijn met dit traject gestart. Dit is 41% van het totaal aantal indicaties en ruim een kwart van het totaal aantal aanmeldingen. De ambulante jeugdzorg wordt door Jeugdformaat uitgevoerd. In totaal hebben in 2008 161 jongeren een indicatie voor ambulante jeugdzorg¹⁴². In de overige gevallen gaat het om een andere vorm van geïndiceerde zorg.

Het aantal terugverwijzingen naar het lokale veld (1e lijn) ten aanzien van meldingen van jongeren uit Leidschendam-Voorburg is onbekend. Voor de regio Haaglanden zijn deze gegevens wel beschikbaar. Van de 7.590 meldingen wordt 5% terugverwezen naar het lokale veld; de voorliggende voorzieningen. Daarnaast valt op dat bij ruim een kwart geen vervolg aan de hulpverlening wordt gegeven.

Tabel 10.1

Vervolg op aanmelding jongere (0 tot en met 17 jaar) (regio Haaglanden 2008) ¹⁴³		
	Aantal	Percentage
Geaccepteerde aanmelding: verder met opstellen diagnostisch beeld (excl. spoedeisende zorg).	4.632	61%
Geaccepteerde aanmelding: verder met opstellen diagnostisch beeld waarbij een indicatiebesluit niet kan worden afgewacht (spoedeisende zorg).	444	6%
Geen vervolg binnen Bureau jeugdzorg: verwezen naar voorliggende voorzieningen	354	5%
Bureau jeugdzorg heeft melding aan de Raad gedaan	46	1%
Geen vervolg	2.106	28%
Anders	8	0%
Totaal	7.590	100%

Wachtlijsten

De wachtlijst van Bureau Jeugdzorg Haaglanden (dat wil zeggen, het aantal kinderen met een indicatie voor zorg dat meer dan 9 weken wacht op deze zorg) telt regionaal bruto 64 kinderen. Van hen ontvangt bijna de helft in de wachtperiode een vorm van provinciaal gefinancierde jeugdzorg –dit betreft dus niet de door Bureau Jeugdzorg geïndiceerde zorg, maar een tijdelijke oplossing. De netto wachtlijst bedraagt daarmee 33 jongeren. Hiervan is slechts één jongere afkomstig uit Leidschendam-Voorburg.

139 Bron: www.bureaujeugdzorg.info

140 In het geval van een mogelijke ernstige psychische stoornis kunnen naast Bureau Jeugdzorg ook huisartsen, kinder- en jeugdartsen, psychologen en psychotherapeuten een indicatie geven voor (geestelijke) gezondheidszorg.

141 Bron: Kinderen in tel 2009. Het peiljaar van deze gegevens is 2007.

142 Dit zijn jongeren die in of vóór 2008 een indicatie hebben ontvangen. Het aandeel waarbij de hulpverlening ook daadwerkelijk is gestart, kan niet uit het registratiesysteem worden gehaald.

143 Bron: registratie Bureau Haaglanden, 2008

144 Bron: Stadsgevest Haaglanden, peildatum 1 juli 2009

Tabel 10.2

Aantal kinderen (0 tot en met 17 jaar) dat meer dan 9 weken wacht op geïndiceerde provinciale jeugdzorg (regio Haaglanden 2009) ¹⁴⁴	
Bruto/netto wachtlijst	Aantal kinderen
Bruto wachtlijst	64
Cliënten die in de wachtperiode een vorm van provinciaal gefinancierde jeugdzorg ontvangen	31
1 Minus 2 (Nettowachtlijst)	33

Advies- en Meldpunt Kindermishandeling

Het AMK is een onderdeel van Bureau Jeugdzorg dat advies geeft over en onderzoek doet naar (vermoedelijke) situaties van kindermishandeling. Jaarlijks worden in Nederland naar schatting 100.000 kinderen mishandeld, verwaarloosd of misbruikt (circa 3% van het totaal aantal jongeren)¹⁴⁵. Meestal vertellen mishandelde kinderen of degene die hen mishandelt niet uit zichzelf over de situatie. Het is daardoor van groot belang dat mensen in hun omgeving de (vermoedens van) mishandeling opmerken en er iets mee doen. De meldingsbereidheid is echter laag; landelijk hebben 25.766 kinderen (of iemand in de directe omgeving) melding gemaakt van kindermishandeling (0,7% van het totaal aantal 0-17 jarigen)¹⁴⁶, een stuk minder dus dan de geschatte 100.000 kinderen waar het jaarlijks om gaat. Om melding te faciliteren heeft elke provincie en grootstedelijke regio een Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK).

Op basis van gesprekken met het kind, de ouders en met mensen in de omgeving van het kind, de huisarts, consultatiebureau en de school vormt het AMK een oordeel en neemt een besluit over het vervoltraject dat ingezet moet worden. Daarbij zijn er de volgende mogelijkheden:

- Hulpverlening: het overdragen van het gezin naar één of meerdere vormen van hulpverlening of behandeling;
- Bescherming: het overdragen van het gezin aan de Raad voor de Kinderbescherming om aan de kinderrechter een verzoek voor te leggen voor het treffen van een kinderschermingsmaatregel;
- Strafrechtelijke vervolging: het doen van aangifte bij de politie indien de veiligheid van het kind of de ernst van de gemelde feiten daar aanleiding toe geeft¹⁴⁷.

Over 81 gezinnen met kinderen in de leeftijd 0-17 jaar uit Leidschendam-Voorburg zijn meldingen van kindermishandeling binnengekomen bij het Advies en Meldpunt Kindermishandeling¹⁴⁸. Als er een melding binnenkomt over één kind, worden bij het onderzoek alle kinderen in het gezin meegenomen. Gegevens over hoeveel unieke kinderen te maken hebben met kindermishandeling zijn niet beschikbaar.

145 Bron: www.amk-nederland.nl en CBS bevolkingscijfers 2009

146 Bron: *Kinderen in tel*, Verwey-Jonker Instituut 2008.

147 Bron: www.amk-nederland.nl

148 Bron: *Advies- en Meldpunt Kindermishandeling Haaglanden, 2009*

149 Bron: Bureau Jeugdzorg Haaglanden 2008

Ondertoezichtstelling

Een ondertoezichtstelling (OTS) is een maatregel die de kinderrechter neemt wanneer het nodig wordt bevonden dat een gezinsvoogd van Bureau Jeugdzorg voor een bepaalde tijd de ouder en het kind ondersteunt en begeleidt. De gezinsvoogd heeft de taak om zich (tijdelijk) te bemoeien met de opvoeding en verzorging van het kind. Samen met de ouder(s) en het kind kijkt hij op welke punten en op welke manier de situatie voor het kind verbeterd kan worden, al dan niet met inschakeling van andere hulpverleners. De ondertoezichtstelling wordt ook wel gezinsvoogdij genoemd; niet te verwarren met voogdij. Het aantal kinderen dat in 2008 onder toezicht is gesteld, bedraagt afhankelijk van de peildatum 47 (1 januari) of 53 (31 december); in beide gevallen nog geen procent van het totaal aantal 0 tot 18 jarigen in de gemeente¹⁴⁹.

Tabel 10.3

Aantal kinderen (0 t/m 17 jr) jeugdbescherming (ondertoezichtstelling/ gezinsvoogdij) (Leidschendam-Voorburg 2008) ¹⁵⁰	1 jan. 08	31 dec. 08
Aantal kinderen OTS/gezinsvoogdij	47	53

Jeugdreclassering

Kinderen jonger dan 12 jaar zijn niet strafrechtelijk te vervolgen. Voor hen is de Stop-maatregel ingevoerd. Het kind gaat, met de ouders, naar een Halt-bureau voor een Stop-reactie¹⁵¹. De Stop-reactie is een leeractiviteit voor kind én ouders. Het kind schrijft bijvoorbeeld een excuusbrief of maakt een werkstuk over het gebeurde¹⁵². Wanneer een kind van 12 jaar of ouder in aanraking is gekomen met politie en/of justitie, kan het door de Raad voor de Kinderbescherming, de (kinder)rechter of de Officier van Justitie worden aangemeld bij de jeugdreclassering van Bureau Jeugdzorg¹⁵³. Om recidive te voorkomen, worden jongeren door jeugdreclassering voor een bepaalde periode begeleid. De vorm en intensiteit van de begeleiding zijn onder meer afhankelijk van (de ernst van) het strafbare feit dat de jongere gepleegd heeft. Op 1 januari 2008 werden 29 kinderen begeleid door jeugdreclassering.

Tabel 10.4

Aantal jongeren (12 tot en met 17 jaar) jeugdreclassering (Leidschendam-Voorburg 2008)	1 jan. 08	31 dec. 08
Aantal kinderen jeugdreclassering	29	28

150 Bron: Bureau Jeugdzorg Haaglanden 2008

151 Meer informatie over Halt is te vinden in Hoofdstuk 11, blz. 52

152 Bron: www.politie.nl

153 Bron: www.bjzuid-holland.nl

Crisisinterventies

Het crisisinterventieteam (CIT) van Bureau Jeugdzorg Haaglanden is verantwoordelijk voor de hulp aan kinderen en jongeren in crisissituaties in de regio Haaglanden¹⁵⁴. Crises kunnen 24 uur per dag gemeld worden via de bureaudienst van Bureau Jeugdzorg Haaglanden en het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling. Het CIT komt dan binnen twee uur in actie –in urgente situaties binnen een half uur. Kenmerkend voor de crisisinterventies is dat de hulpverleningsprocedure (aanmelding, intake, indicatie, hulpverlening en evaluatie) niet altijd de gebruikelijke volgorde doorloopt¹⁵⁵.

Hoe dan ook; de crisis dient binnen vier weken ‘bezwoeren’ te zijn. Als vervolghulp nodig is, dient ook de geïndiceerde zorg binnen deze termijn aangevraagd te zijn. In 2008 heeft Bureau Jeugdzorg Haaglanden geïntervenieerd bij 17 crises in de gemeente Leidschendam-Voorburg¹⁵⁶. In 8 gevallen is sprake geweest van een crisisplaatsing; een tijdelijke uithuisplaatsing van het kind. Ongeveer de helft van deze jeugdigen komt in een residentiële crisisopvang terecht¹⁵⁷. De andere helft verblijft tijdelijk in een pleeggezin; in driekwart van de gevallen is dat bij familie, vrienden of burenen.

10.2 Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ)

Stichting de Jutters is het centrum voor jeugd-ggz in de Haaglanden. De Jutters richt zich op kinderen en jongeren (en hun ouders/verzorgers) van 0 tot en met 22 jaar met psychische/psychiatrische problemen of met het risico deze te ontwikkelen.

Bureau Jeugdzorg Haaglanden indiceert kinderen en jongeren tot 18 jaar. Naast Bureau Jeugdzorg kunnen ook huisartsen, kinderartsen, jeugdartsen, psychologen en psychotherapeuten rechtstreeks naar De Jutters verwijzen. Jongeren vanaf 18 jaar met psychische problemen kunnen rechtstreeks bij De Jutters worden aangemeld¹⁵⁸.

De Jutters biedt op drie verschillende manieren zorg aan, namelijk ambulante zorg, deeltijdbehandeling en klinische behandeling.

- Bij de ambulante zorg neemt de behandeling bijvoorbeeld één of meer uren per week (of per twee weken) in beslag. De cliënt komt dan naar één van de locaties van De Jutters toe en praat dan met een behandelaar;
- Als de cliënt in deeltijd wordt behandeld, dan komt hij/zij drie of vijf dagen per week naar De Jutters toe. De cliënt gaat naar school of naar zijn/haar werk en doet mee aan groepsactiviteiten. Daarnaast krijgt de cliënt therapie. Na afloop van het dagprogramma gaat de cliënt weer naar huis;

- Cliënten die in de kliniek behandeld worden, verblijven samen met andere kinderen en jongeren bij De Jutters. De kinderen/jongeren zijn niet alleen overdag bij De Jutters, maar slapen er ook. Er wordt met elkaar ontbeten en daarna gaan de cliënten naar school of naar hun werk. Ze krijgen ook therapie, alleen of met de groep. Ze mogen regelmatig bezoek ontvangen en soms gaan ze een weekend naar huis.

In juni 2009 staan hier 285 jongeren uit Leidschendam-Voorburg ingeschreven binnen de ambulante zorg en circa 30 cliënten binnen de deeltijd- en klinische behandeling¹⁵⁹. In totaal behelst dit bijna 2% van de jongeren van 0 tot en met 22 jaar in de gemeente¹⁶⁰. Relatief veel cliënten kregen een indicatie vanwege aandachtsstoornissen (Attention Deficit Hyperactivity Disorder ofwel ADHD). Anderen kregen indicaties vanwege autisme of gedrags-, angst- en/of stemmingsstoornissen. Na behandeling kunnen ongeveer negen op de tien jongeren (en hun ouders) zelfstandig verder. De rest heeft blijvend zorg nodig.

Tabel 10.5

Verdeling zorgprogramma's jeugd-ggz (0 tot en met 22 jaar) (Leidschendam-Voorburg 2009) ¹⁶¹	
Indicatie vanwege:	Indicaties naar zorgprogramma in %
ADHD	30%
Autisme spectrum	10%
Gedragsstoornissen	15%
Angststoornissen	15%
Stemmingsstoornissen	15%

De wachtlijst van Stichting de Jutters telt in juni 2009 25 personen; voornamelijk jongeren die wachten op psychologisch onderzoek¹⁶². De wachttijd bedraagt 4 á 5 maanden. Om een passend zorgtraject te waarborgen – ook na de behandeling – werkt de Jutters samen met onder meer Bureau Jeugdzorg, Jeugdformaat, scholen, huisartsen, consultatiebureaus en gezinsbegeleiding.

Samenvattend

Het percentage 0-17 jarigen dat een indicatie krijgt voor zorg ligt in Leidschendam-Voorburg iets lager dan landelijk. Daarnaast is er in de gemeente nauwelijks sprake van een wachtlijst voor Bureau Jeugdzorg; het gros van de jongeren krijgt op korte termijn een indicatiestelling voor een vorm van zorg. Bij Stichting de Jutters (de jeugd-GGZ) is wel sprake van een wachtlijst, hier wacht een jongere gemiddeld 4 á 5 maanden op zorg. Overigens gaat het in de jeugd-GGZ relatief vaak om jongeren met ADHD; bijna een derde van de jongeren met een indicatie voor geestelijke gezondheidszorg wordt om deze reden naar de Jutters doorverwezen.

154 Bron: www.bjzzuid-holland.nl

155 Bron: Actieve hulp in crisissituaties: Kenmerken van cliënten van het Crisis Interventie Team van Bureau Jeugdzorg Zuid-Holland en Haaglanden, Stichting Bureaus Jeugdzorg Haaglanden/Zuid-Holland, juli 2008

156 Bron: Bureau Jeugdzorg Haaglanden 2008

157 Bron: Actieve hulp in crisissituaties: Kenmerken van cliënten van het Crisis Interventie Team van Bureau Jeugdzorg Zuid-Holland en Haaglanden, Stichting Bureaus Jeugdzorg Haaglanden/Zuid-Holland, juli 2008

158 Bron: www.dejutters.com

159 Bron: Stichting de Jutters, peildatum 5 juni 2009

160 Bron: CBS bevolkingscijfers 2009

161 Bron: Stichting de Jutters, peildatum juni 2009

162 Bron: Stichting de Jutters, peildatum 5 juni 2009

11. Veiligheid

Dit hoofdstuk gaat in op diverse aspecten op het gebied van veiligheid en jeugd, waaronder slachtoffer- en daderschap; hoeveel jongeren zijn in 2008 slachtoffer geworden van gewelds- en vermogensdelicten? Welke delicten worden door jongeren zelf gepleegd? En hoeveel jongeren worden jaarlijks doorverwezen naar Halt? Tevens wordt ingegaan op het fenomeen pooierboys; in hoeverre wordt geregistreerd hoeveel meisjes hier het slachtoffer van worden en wat doen lokale partijen aan de bestrijding van dit specifieke misdrijf?

11.1 Slachtofferschap

Onder geweldsdelicten worden zowel seksuele delicten¹⁶³ als mishandeling en bedreiging verstaan. Diefstal (of poging daartoe) en inbraak worden aangeduid met de term vermogensdelicten. Deze paragraaf beschrijft hoeveel jongeren in Leidschendam-Voorburg slachtoffer zijn geworden van gewelds- en vermogensdelicten. Hiervoor is gebruik gemaakt van:

- registraties van meldingen bij de politie Haaglanden. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de meldingsbereidheid van geweldsdelicten een stuk lager is dan die van vermogensdelicten; slechts 12% van de geweldsdelicten resulteert in een aangifte, ten opzichte van 40% als het gaat om vermogensdelicten (inbraak, diefstal)¹⁶⁴. Bovendien doen jongeren minder vaak aangifte dan ouderen, wat de kans op een onderschatting van de feitelijke cijfers verder vergroot;
- enquêteonderzoek van de GGD Zuid-Holland West met betrekking tot geweldsdelicten.

Geweldsdelicten

Jaarlijks wordt circa 5% van de Nederlanders slachtoffer van een geweldsdelict, zo blijkt uit enquêteonderzoek van het CBS¹⁶⁵. Onderzoek wijst verder uit dat leeftijd een belangrijke factor is in de kans op slachtofferschap; hoe ouder het individu, des te kleiner de kans dat deze slachtoffer wordt van een geweldsdelict¹⁶⁶. De jeugd is dus een risicogroep als het gaat om geweldsdelicten, wat zichtbaar is in het relatief hoge percentage 12-25 jarigen dat hier slachtoffer van wordt; 12 tot 13%¹⁶⁷.

Om een indicatie te geven van het aantal jongeren dat wel eens slachtoffer is geworden van een geweldsdelict, is gebruik gemaakt van de jeugdenuquête van GGD Zuid-Holland West¹⁶⁸. Door de relatief kleine steekproef geven de genoemde percentages en cijfers slechts een globaal en redelijk gedateerd beeld van de werkelijkheid.

163 Seksueel delict: 'Aanraken of vastpakken met seksuele bedoelingen op een echt kwetsende manier'. Hieronder valt aanranding, verkrachting of een poging daartoe, maar dus ook ander vervelend of kwetsend gedrag met een seksuele bedoeling (CBS-definitie). Bron: Integrale Veiligheidsmonitor, CBS 2008

164 Bron: Integrale Veiligheidsmonitor, CBS 2008

165 Bron: CBS 2006, 2007, 2008

166 Bron: Wie worden slachtoffer van veelvoorkomende criminaliteit? CBS Socio-economische trends, 1e kw 2007

In Leidschendam-Voorburg is 2% van de 12 t/m 18 jarigen ooit slachtoffer geworden van mishandeling door de ouders. Eén op de honderd jongeren is ooit mishandeld door andere volwassenen dan de ouders en 4% is of wordt seksueel misbruikt. Hoewel de meerderheid van de jongeren het nooit is overkomen, geeft in totaal 14% aan één of meerdere keren lichamelijk mishandeld te zijn –dit zijn vooral jongens.

Opvallend is het relatief hoge percentage jongens dat aangeeft wel eens beroofd te zijn geweest; 18% van hen is dit één of meerdere keren overkomen, tegenover 10% van de meisjes¹⁶⁹.

Op regionaal niveau zijn op alle bovengenoemde voorvallen vergelijkbare percentages zichtbaar.

Tabel 11.1

"Heb je het volgende ooit meegemaakt of maak je dat nu mee?" (12 tot en met 18 jaar) (2005) in Leidschendam-Voorburg en Zuid-Holland West ¹⁷⁰				
	Jongens % (n=175)	Meisjes % (n=207)	Totaal L-V	ZHW
Zelf mishandeld door (één van) je ouders	2%	3%	2%	2%
Mishandeld door andere volwassenen	1%	1%	1%	1%
Seksueel misbruik	1%	7%	4%	3%

Tabel 11.2

"Ben je wel eens lichamelijk mishandeld (bijvoorbeeld door andere mensen geschopt, geslagen, gebrand, vastgebonden)?" (12 tot en met 18 jaar) (2005) in Leidschendam-Voorburg en Zuid-Holland West ¹⁷¹				
	Jongens % (n=175)	Meisjes % (n=207)	Totaal L-V	ZHW
Nooit	81%	90%	86%	86%
1-2 keer	14%	8%	11%	11%
3-5 keer	3%	0%	1%	1%
Vaker dan 5 keer	2%	2%	2%	2%

Tabel 11.3

"Ben je ooit beroofd of bedreigd met of zonder wapen?" (12 tot en met 18 jaar) (2005) in Leidschendam-Voorburg en Zuid-Holland West ¹⁷²				
	Jongens %	Meisjes %	Totaal L-V	ZHW
Nee	82%	90%	86%	88%
Ja, 1 keer	14%	7%	11%	9%
Ja, meer dan 1 keer	4%	3%	3%	3%

167 Bron: Jeugddatabase CBS 2006, 2007, 2008

168 Bron: Tabellen onderzoek jongeren 12 t/m 18 jaar Leidschendam-Voorburg, GGD Zuid-Holland West 2005

169 Bron: Tabellen onderzoek jongeren 12 t/m 18 jaar Leidschendam-Voorburg, GGD Zuid-Holland West 2005

170 Bron: GGD Tabellenboek, 2005

171 Bron: GGD Tabellenboek, 2005

172 Bron: GGD Tabellenboek, 2005

Op basis van bovenstaande cijfers is een globale schatting te maken van het aantal jongeren in de leeftijd van 12 tot en met 18 jaar dat in de gemeente Leidschendam-Voorburg slachtoffer is geworden van geweldsdelicten.

Hierbij dient het volgende te worden opgemerkt:

De GGD enquête is gehouden onder 382 jongeren in de leeftijd van 12 tot en met 18 jaar, allen afkomstig uit de gemeente Leidschendam-Voorburg. Daar de steekproef relatief klein is, dienen de resultaten met voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden; de cijfers geven slechts een globaal beeld van de situatie onder de jeugd voor wat betreft het slachtofferschap. De resultaten komen uit 2005, en zijn dus verouderd. Binnenkort wordt door de GGD een nieuw onderzoek opgestart. Deze resultaten zullen begin 2011 beschikbaar zijn.

Met een marge van 5% en afgerond op tientallen zijn dit in totaal:

- tussen de 100 en 120 jongeren die slachtoffer zijn geworden van mishandeling door (één van) de ouders;
- tussen de 50 en 60 jongeren die slachtoffer zijn geworden van mishandeling door andere volwassenen (dus niet de ouders);
- tussen de 210 en 240 jongeren die slachtoffer zijn geworden van seksueel misbruik;
- tussen de 1.010 en 1.110 jongeren die wel eens lichamelijk zijn mishandeld;
- tussen de 950 en 1.060 jongeren die ooit zijn beroofd of bedreigd.

Bron: Eigen berekening op basis van CBS bevolkingscijfers 2005 en Jongerenonderzoek GGD Zuid-Holland West 2005

Slachtoffers vermogensdelicten

Vermogensdelicten zijn alle valsheiddelicten, waaronder vals geld maken of in omloop brengen en valsheid in geschrifte. Daarnaast betreft het alle vormen van diefstal en inbraak, uitgezonderd diefstal met geweld dat in de categorie geweldsmisdrijven valt. Ook verduistering, bedrog en heling horen bij de categorie vermogensmisdrijven¹⁷³. In 2008 is ruim een vijfde van de jongeren in Nederland slachtoffer geworden van een vermogens-

delict¹⁷⁴. Gegevens over slachtofferschap van vermogensdelicten onder jongeren in de gemeente Leidschendam-Voorburg zijn niet beschikbaar.

Lover/pooyerboys

Deze paragraaf belicht een specifiek misdrijf: zorgen dat een meisje verliefd op je wordt met als doel haar vervolgens over te halen om tegen betaling seks met anderen te hebben. Zo komt het meisje in de prostitutie terecht¹⁷⁵. De jongens die dit misdrijf plegen worden lover- of pooyerboys genoemd. De slachtoffers blijven vaak lang onder invloed van deze jongens¹⁷⁶. Over de omvang van het probleem is weinig bekend omdat de minderjarige meisjes die als prostituee werken, vaak in verborgen circuits werken en dus moeilijk bereikbaar zijn voor hulpverlening en politie¹⁷⁷. Daarnaast is de meldingsbereidheid van de slachtoffers vaak laag, deels uit angst voor hetgeen er zou kunnen gebeuren als de pooyerboy erachter komt wie aangifte tegen hem heeft gedaan. Tenslotte registreren instellingen zoals BJZ, AMK, GGD, niet of onvolledig. Voor Bureau Jeugdzorg Haaglanden geldt dat slachtoffers van pooyerboys wel bij hen terecht komen, maar dat dit niet apart wordt geregistreerd en dat er ook geen specifiek beleid op (slachtoffers) van pooyerboys wordt gevoerd – waardoor BJZ Haaglanden geen (indicatie van de) cijfers kan leveren¹⁷⁸. Het blijkt dat andere gemeenten, zoals Amsterdam en Zwolle beleid voeren op dit onderwerp. Ook bij de politie wordt slachtofferschap van pooyerboys niet als zodanig geregistreerd; hier ‘verdwijnt’ het onder de noemer van seksuele delicten¹⁷⁹.

11.2 Delictgedrag

Volgens het CBS komt jaarlijks ongeveer 31% van de Nederlandse jongeren in aanraking met de politie vanwege een gewelds-, vermogens- of ander delict. Onderzoek van de politie Haaglanden wijst uit dat van de 1.030 misdrijven die in Leidschendam-Voorburg geregistreerd zijn (2007), er 401 zijn gepleegd door jongeren tot 25 jaar. Dit betekent dat 39% van het totaal aantal geregistreerde delicten door jongeren gepleegd is. Regionaal (in de Haaglanden) ligt dit percentage met 36% iets lager. Hierbij dient te worden opgemerkt dat in februari 2009 een grote bende uit Leidschendam-Voorburg is opgepakt¹⁸⁰. Dit kan het verschil met het landelijke en regionale cijfer (deels) verklaren.

173 Bron: Verbeterde toelichting bij de Standaardclassificatie misdrijven, CBS 2009

174 Bron: Jeugddatabase CBS, 2008

175 Bron: Politie Haaglanden 2007

176 Bron: Loverboys en radicalen moeilijk te onderzoeken, NRC-Handelsblad 2006

177 Bron: vanlovertotpooyerboy.nl 2009

178 Bron: Bureau Jeugdzorg Haaglanden, september 2009

179 Bron: Politie Haaglanden, september 2009

180 Bron: gemeente Leidschendam-Voorburg

Tabel 11.4

Delictgedrag Leidschendam-Voorburg naar leeftijd en soort delict (2007) in Leidschendam-Voorburg ¹⁸²									
	t/m 17 jaart/m 17 jaar	%	18-24 jaar	18-24 jaar %	25 jaar e.o.	25 jaar e.o. %	Totaal	Totaal %	Totaal door jongeren (t/m 24 jr)
Vermogensmisdrijven zonder geweld	58	32%	62	28%	88	14%	208	20%	58%
Vermogensmisdrijven met geweld	7	4%	4	2%	2	0%	13	1%	85%*
Gewelddadige misdrijven	34	19%	31	14%	144	23%	209	20%	31%
Seksuele misdrijven met geweld	1	1%	-	0%	2	0%	3	0%	33%*
Seksuele misdrijven zonder geweld	-	0%	3	1%	7	1%	10	1%	30%*
Vernieling en openbare orde	43	24%	46	21%	49	8%	138	13%	64%
Verkeersmisdrijven	19	11%	56	25%	274	44%	349	34%	21%
Drugsmisdrijven	1	1%	9	4%	23	4%	33	3%	30%*
Overige bijzondere wetten	10	6%	7	3%	24	4%	41	4%	41%*
Overige aangiften	6	3%	4	2%	16	3%	26	3%	38%*
Totaal	179	100%	222	100%	629	100%	1.030	100%	

* Is door zeer lage aantal weinig betrouwbaar

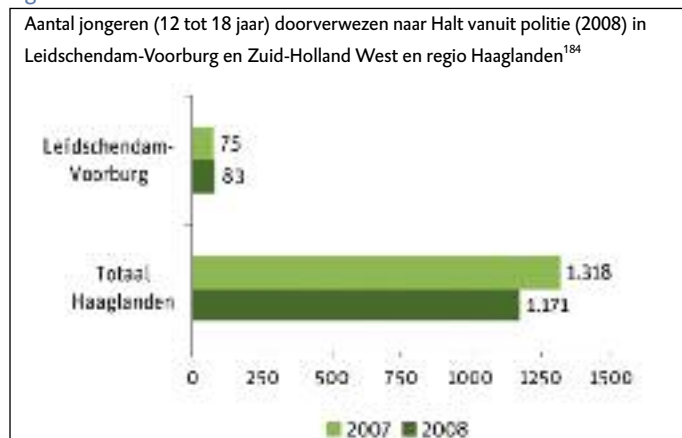
De meest voorkomende delicten zijn verkeersmisdrijven, vermogensmisdrijven zonder geweld en gewelddadige misdrijven. Jongeren worden vaker verdacht van vermogensmisdrijven zonder geweld en delicten in het kader van vernieling en openbare orde dan inwoners van 25 jaar en ouder¹⁸¹.

Verwijzingen Halt

Een jongere van 12 tot 18 jaar die een strafbaar feit pleegt, kan als een volwassene vervolgd worden of naar een Halt-bureau worden doorverwezen. Bij Halt krijgt de jongere een leerstraf, de Halt-afdoening, opgelegd. De jongere krijgt in een Halt-afdoening de mogelijkheid te leren van zijn fouten en de schade te herstellen, bijvoorbeeld door zelf de graffiti weer van de muren te halen of de schade te vergoeden, en excuses aan te bieden aan de benadeelde. Wordt het gedrag veroorzaakt door andere factoren, zoals de gezinssituatie, dan verwijst Halt ook door naar hulpverleningsinstaties¹⁸³.

In 2008 heeft de politie Haaglanden 83 jongeren uit Leidschendam-Voorburg naar Halt doorverwezen. Dit is een stijging ten opzichte van 2007, toen in totaal 75 jongeren door de politie bij Halt werden aangemeld. Op regionaal niveau is daarentegen een daling van het aantal doorverwezen jongeren zichtbaar; in 2006 en 2007 ging het jaarlijks om ongeveer 1.300 jongeren, in 2008 zijn 1.171 jongeren doorverwezen.

Figuur 11.1

Daarnaast zijn er 20 jongeren doorverwezen naar Halt vanuit Leerplicht¹⁸⁵. Echter, omdat dit cijfer betrekking heeft op het schooljaar 2008/2009 en niet – zoals de verwijzingen vanuit politie – op het kalenderjaar 2008, kunnen de aantallen niet zonder meer worden gesommeerd.

11.3 Baldadigheid

Het aantal meldingen van baldadigheid in Leidschendam-Voorburg is de afgelopen jaren sterk gestegen. Vooral tussen 2006 en 2007 is het aantal gemelde incidenten sterk toegenomen, namelijk met 34%. Relatief gezien is de gemeente hiermee koploper in de politieregio Haaglanden. Ter vergelijking: de gemeenten Pijnacker-Nootdorp en Zoetermeer volgen met een stijging van respectievelijk 24% en 17% in dezelfde

181 Bron: Criminaliteitsbeeldanalyse-Jeugd Regio Haaglanden 2007

182 Bron: Criminaliteitsbeeldanalyse-Jeugd Regio Haaglanden 2007

183 Bron: www.politie.nl

184 Bron: Jaarverslag politie Haaglanden 2008

185 Bron: Gemeente Leidschendam-Voorburg 2009

periode. Overlast is een subjectieve beleving. Stijgingen van meldingen van overlast kunnen wijzen op een daadwerkelijke toename van jeugdoverlast of er is sprake van een afgenomen acceptatie en toegenomen meldingsbereidheid.

Figuur 11.2

Als gekeken wordt naar de spreiding van de gemelde baldadigheidsincidenten, blijkt dat deze zich met name voordoen in de buurten Voorburg Noord Nieuw, 't Loo en Voorburg Oost¹⁸⁷. In 2007 zijn deze wijken tezamen verantwoordelijk voor bijna een derde van de incidenten.

Tabel 11.5

	2005	%	2006	%	2007	%
1. Voorburg Noord Nieuw						
(wijk 9 en 10)	60	6%	96	9%	168	12%
2. 't Loo						
(wijk 9 en 10)	89	9%	80	8%	142	10%
3. Voorburg Oost						
(wijk 9)	109	11%	103	10%	122	9%
Totaal top 3 buurten	258	25%	279	27%	432	31%
Totaal Leidschendam-Voorburg	1.016	100%	1.045	100%	1.403	100%

Het is niet mogelijk om te bepalen in hoeverre deze baldadigheidsmeldingen ook daadwerkelijk baldadigheid betreffen en of er jongeren bij zijn betrokken. Baldadigheid kan immers ook door volwassenen worden gepleegd. De politie controleert deze meldingen niet.

Bij de politie worden in principe alle politiebemiddelingen of -optredens genoteerd in het bedrijfsprocessensysteem. In 2009 zijn in totaal

420 gevallen geregistreerd waarin het woord jeugd voorkomt, 73 registraties zijn aangemaakt naar aanleiding van een melding.

Met ingang van november 2009 wordt door de politie een nieuw bedrijfsprocessensysteem in gebruik genomen. Dan zal er een meer 'zuivere' registratie mogelijk zijn ten aanzien van jeugdoverlast. Dan zal ook onderscheid gemaakt kunnen worden tussen de inzet en de overlast.

186 Bron: Criminaliteitsbeeldanalyse-Jeugd Regio Haaglanden 2007.

187 Deze buurten maken deel uit van de gemeentelijke wijken 9 en 10. De politie gebruikt een eigen (afwijkende) wijkindeling. Dit zijn vaak buurten die onderdeel uitmaken van wijken van de gemeentelijke administratie.

188 Bron: Criminaliteitsbeeldanalyse-Jeugd Regio Haaglanden 2007

Vroegsignaleren en doorverwijzen

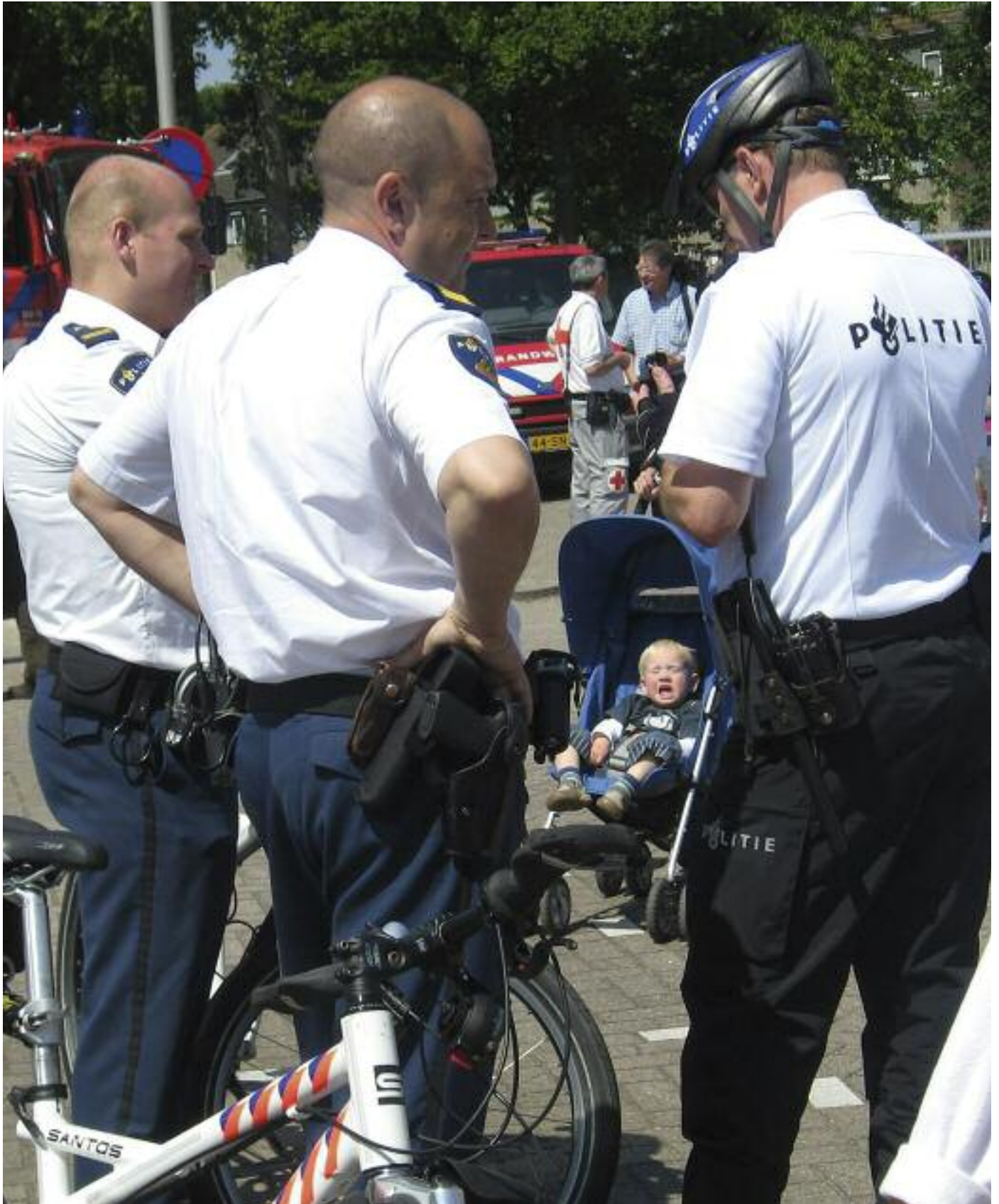
Conform het werkproces 'Vroegsignalering en doorverwijzing', dat in mei 2007 in het Regionaal College is vastgesteld, verwijst bureau Leidschendam-Voorburg alle minderjarigen, van wie gesignaleerd wordt dat zij zich in zorgwekkende situaties bevinden, door naar Bureau Jeugdzorg. Dit gebeurt door middel van het zogeheten Zorgformulier. Hierin legt de politie haar bevindingen vast over de zorgwekkende situatie rond een minderjarige, waarbij professionele hulp van buitenaf noodzakelijk wordt geacht om te komen tot veranderingen. Met dit werkproces wordt aangesloten bij de landelijke prioriteiten Politie Nederland. Het aantal jongeren dat op deze wijze is verwezen naar Jeugdzorg, wordt gemonitord door middel van sturingsrapportages¹⁸⁹.

Samenvattend

Bijna vier op de tien geregistreerde delicten in Leidschendam-Voorburg wordt gepleegd door jongeren tot 25 jaar. Het gaat dan vooral om vermogensmisdrijven en verstoring of vernieling van de openbare orde. Andersom worden jongeren verhoudingsgewijs ook vaak het slachtoffer van delicten, en dan met name als het gaat om geweldsdelicten. Het beeld in de gemeente wijkt hiermee nauwelijks af van dat in de regio.

Een heikel punt zijn de zogenaamde pooierboys. Hoewel dit fenomeen de laatste jaren flink is uitgelicht in zowel de landelijke als lokale media, is over de omvang van het probleem in Leidschendam-Voorburg nog weinig bekend. De gemeente, noch de politie of Bureau Jeugdzorg houden cijfers bij met betrekking tot het aantal slachtoffers van pooierboys.

Ten slotte blijkt dat het aantal meldingen van baldadigheid in de gemeente de laatste jaren sterk is gestegen. Deze meldingen zijn vooral afkomstig uit de wijken Voorburg Noord Nieuw, 't Loo en Voorburg Oost. Hoewel niet alleen jongeren deze vorm van overlast veroorzaken, kan de stijging te maken hebben met een toename van de jeugdoverlast. Het is evenwel ook goed mogelijk dat er simpelweg sprake is van een hoge(re) 'meldingsbereidheid'. Met de invoering van een nieuw registratiesysteem hoopt de politie de registratie op het gebied van jeugdoverlast te verbeteren en zo meer inzicht te krijgen in de daadwerkelijke omvang van de (jeugd)overlast. Mogelijk kan in samenwerking met Bureau Jeugdzorg hetzelfde gedaan worden voor de registratie van slachtoffers van pooierboys.

12. Vrije tijd en sport

De gemeente Leidschendam-Voorburg werkt, al dan niet in samenwerking met stichtingen en scholen, aan een breed aanbod aan vrijetijdsvoorzieningen voor kinderen; van 'brede scholen' tot voldoende speelruimte en -voorzieningen. Dit hoofdstuk beschrijft in hoeverre kinderen gebruik maken van deze door de gemeente gesubsidieerde activiteiten. Achtereenvolgens komen aan bod:

- brede school activiteiten;
- speelruimtes;
- gesubsidieerde verenigingen;
- bezoek aan welzijnsinstellingen.

Daarnaast wordt ingegaan op het aantal sportende kinderen in de gemeente.

12.1 Brede school

Landelijk gezien bestaat er geen algemeen aanvaarde en vastgestelde definitie van een 'brede school'. Van een brede school is meestal sprake als er een samenwerkingsverband is van een aantal organisaties met als doelstelling: het bieden van maximale ontwikkelingskansen voor kinderen en daarbij hun ouders/opvoeders te ondersteunen door een netwerk te creëren van sociale, maatschappelijke, culturele, sportieve, gezondheids- en zorgvoorzieningen met de school als middelpunt.

De brede school de Springplank is in Leidschendam-Voorburg de school waar andere scholen mee samenwerken. De Springplank organiseert diverse activiteiten op het gebied van sport en creativiteit voor kinderen van verschillende basisscholen in de gemeente. In 2008 hebben 579 (unieke) kinderen deelgenomen aan de brede school activiteiten¹⁹⁰. Dit behelst 11% van het totaal aantal leerlingen op basisscholen in Leidschendam-Voorburg (excl. speciaal basisonderwijs)¹⁹¹.

Tabel 12.1

Aantal unieke deelnemers brede school activiteiten naar basisschool (2008-2009) in Leidschendam-Voorburg ¹⁹²		
School	Aantal unieke deelnemers 2008-2009	Aandeel unieke deelnemers 2008-2009 ¹⁹³
Trampoline	105	49%
De Margriet	71	52%
Zonnewijzer	68	43%
De Dijsselbloem	64	35%
Christina	58	36%
De Driemaster	53	28%
Parachute	48	31%
De Springplank	48	32%
Joannes XXIII	30	22%
Emmaüs	20	4%
Tandem	8	3%
Maria Bernadette	1	0%
Onbekend	5	-
Totaal	579	579

Bron: Reactief Brede school activiteiten Leidschendam-Voorburg schooljaar 2008-2009

12.2 Speelruimte

In het kader van het speelruimtebeleidsplan van de gemeente – dat als doel heeft goede en voldoende speelmogelijkheden voor de jeugd in de openbare ruimte te waarborgen – belicht deze monitor de huidige stand van zaken rondom speelvoorzieningen in de gemeente. De resultaten in 2008 zijn als volgt:

- op 1 januari 2008 waren er 150 speelplekken in Leidschendam-Voorburg;
- gedurende het jaar 2008 zijn 6 bestaande locaties gerenoveerd;
- in 2008 zijn er 3 nieuwe speellocaties bijgekomen;
- op 31 december 2008 bedraagt het aantal speelplekken in de gemeente daardoor 153.

Bovenstaande gegevens hebben betrekking op de formele speelruimte in de gemeente; dit zijn speelplekken waar tenminste één fysiek speeltoestel staat. Het speelruimteplan van de gemeente definieert de informele speelruimte als de gehele openbare ruimte (grasveld, stoep, waterkant etc.). Van de aanwezigheid van geschikte informele speelruimten zijn geen gegevens beschikbaar¹⁹⁴.

Een (andere) manier om te bepalen in hoeverre er voldoende formele speelruimte aanwezig is, is door te kijken naar het aantal kinderen per hectare georganiseerde speelruimte; ruimte die speciaal voor het betreffende doel is aangelegd in een gemeente. Te denken valt aan speelvelden, parken, speel- en sportterreinen en ruimte voor vrije recreatie. Het gaat hierbij dus nadrukkelijk niet om ongeorganiseerde ruimten als bossen, strand en duinen. In 2007 telt Leidschendam-Voorburg 62 kinderen per hectare georganiseerde speelruimte, dat (in negatieve zin) afwijkt van het landelijke gemiddelde dat op 48 kinderen per hectare ligt. Voor de provincie Zuid-Holland ligt het gemiddelde op 58¹⁹⁵.

12.3 Gesubsidieerde verenigingen

Het aantal jongeren dat lid is van een gesubsidieerde vereniging ligt in Leidschendam-Voorburg op ruim 8 duizend (anno 2008)¹⁹⁶. Dit is een lichte stijging ten opzichte van 2006, die het gevolg is van de uitbreiding van het aanbod aan gesubsidieerde verenigingen. Veruit de meeste jongeren zijn lid van een sportvereniging. Veel minder kinderen zijn lid van een vereniging op het gebied van kunst. Het totale aantal kinderen dat is aangesloten bij verenigingen ligt hoger, want de particuliere verenigingen zijn buiten beschouwing gelaten.

Tabel 12.2

Aantal jongeren uit Leidschendam-Voorburg dat lid is van een gesubsidieerde vereniging (januari 2005-2008) ¹⁹⁷				
	2005	2006	2007	2008
Scouting	655	657	600	612
Kunst	179	180	195	201
Sport	6.913	7.246	7.286	7.369
Totaal jeugdleden	7.747	8.083	8.081	8.182

12.4 Welzijnsinstellingen

Om een indicatie te geven van de animo voor door de gemeente gesubsidieerde welzijnsinstellingen¹⁹⁸ en activiteiten voor de jeugd, wordt hieronder het aantal kinderen weergegeven dat een bezoek heeft gebracht aan activiteiten van:

- de stichting Welzijn Oud en Jong (Woej);
- Stichting Vakantiepas;
- de Leidschendamse Speeltuinenvereniging (LSV);
- Diskd jongerenwerk;
- Stichting Jeugdwerk;
- Trias;
- Bouwspeelplaats.

Woej

De stichting Welzijn Oud en Jong (Woej) organiseert activiteiten voor kinderen tot 12 jaar waaronder knutselmiddagen, bingo en speeldagen. Het totaal aantal kinderen dat heeft deelgenomen aan een activiteit van Woej kan niet worden bepaald, omdat de overlap niet bekend is.

Tabel 12.3

Bezoek kinderen uit Leidschendam-Voorburg (tot 12 jaar) Woej (2008) ¹⁹⁹				
Locatie	Activiteit	Start/periode activiteit	Terugkeer	Aantal kinderen per activiteit (gemiddeld)
Oranjehoek	Woej4kidsclub	29-10-2008	wekelijks	10-15
Oranjehoek	Halloweenparty	-	eenmalig	40
De Groene Loper	Kinderbingo		maandelijks	10
Kinderatelier STKK	Kunstcursus	17 maart t/m 23 juni	wekelijks	11
Naast De Groene Loper	Straatspeeldag	28-5-2008	eenmalig	60
De Groene Loper	WoejPret Voorburg	18 t/m 29 aug	jaarlijks in de laatste 2 weken van de zomervakantie	120
Brede school De Waterlelie	WoejPret Leidschendam	18 t/m 29 aug	jaarlijks in de laatste 2 weken van de zomervakantie	50
Dorpshuis Stompwijk	WoejPret Stompwijk	18 t/m 29 aug	jaarlijks in de laatste 2 weken van de zomervakantie	35

VakantiePas

Met de VakantiePas kunnen leerlingen uit het primair onderwijs in de zomervakantie met korting een groot aantal activiteiten ondernemen, verspreid over de sectoren kunst en cultuur, recreatie, sport, natuur- en milieu-educatie en samenlevingsopbouw. Doel is het bijdragen aan een invulling van de zomervakantie, alsook het bevorderen van de samenhang c.q. integratie tussen stad en regio. De bedoeling is dat kinderen dankzij de VakantiePas de 'andere kanten' van hun leefomgeving ontdekken.

In 2008 is de VakantiePas voor het eerst verspreid in Leidschendam-Voorburg²⁰⁰. Het resultaat: 6.532 uitgedeelde passen en 3.635 bezoeken van kinderen aan de aangeboden activiteiten in de gemeente. Ter vergelijking: in Den Haag, waar de pas in 2008 reeds voor de 13e keer is verspreid, zijn 42.921 passen verspreid en 38.531 activiteiten bezocht.

In verhouding tot het aantal verspreide passen ligt het aantal bezoeken in Den Haag dus flink hoger. Waarschijnlijk zal het aantal bezoeken in Leidschendam-Voorburg gaan toenemen naarmate men bekender raakt met de VakantiePas.

190 Bron: Reactief 2009

191 Bron: Telboekje Leerlingen Leidschendam-Voorburg, peildatum 1 oktober 2008

192 Niet alle scholen zijn aangesloten bij de brede school, deze (nog) niet participerende scholen zijn hier buiten beschouwing gelaten. Daarnaast zijn sommige scholen later in het schooljaar bij het programma aangesloten dan andere, zoals de Springplank. Exacte gegevens hierover ontbreken.

193 Percentage van het totaal aantal leerlingen op de betreffende basisschool

194 Bron: Gemeente Leidschendam-Voorburg 2009

195 Zie bijlage 1 voor een overzicht van de aantal kinderen per hectare georganiseerde speelruimte per provincie.

196 Bron: Gemeente Leidschendam-Voorburg, 2008

197 Bron: Gemeente Leidschendam-Voorburg. In 2007 en 2008 is het aanbod aan gesubsidieerde verenigingen voor jongeren met jaarlijks één vereniging uitgebreid.

198 Er is voor de jeugd ook aanbod vanuit particuliere organisaties. Deze worden hier niet vermeld omdat ze geen subsidie ontvangen en dus niet in beeld zijn bij de gemeente.

199 Bron: Woej Leidschendam-Voorburg jaarverslag 2008

200 Bron: Eindrapportage Vakantiepas Leidschendam-Voorburg 2008

Leidschendamse speeltuinvereniging

De Leidschendamse speeltuinvereniging is bedoeld voor kinderen van 3 tot en met 12 jaar uit de hele gemeente. Personen en/of gezinnen kunnen tegen een geringe jaarlijkse contributie lid worden van deze vereniging. Daarnaast ontvangt de vereniging elk jaar een activiteiten-subsidie van de gemeente Leidschendam-Voorburg. Naast het openstellen van de speeltuin worden er ook activiteiten georganiseerd op het terrein van de speeltuinvereniging zoals fietslessen en verkeerslessen. De Leidschendamse speeltuinvereniging telt op 28 april 2008 925 leden; allen kinderen van vijf jaar of ouder²⁰¹.

Disck SC&W

De stichting Sociaal Cultureel & Werk (SC&W) Disck richt zich in tegenstelling tot de voorgaande instellingen op de 'oudere jeugd'; jongeren in de leeftijd van 12 tot en met 20 jaar. SC&W organiseert activiteiten op het gebied van sport en spel, maar biedt ook de zogenaamde AID- (advies, informatie en dienstverlening) spreekuren aan en houdt thema-avonden waarin voor jongeren belangrijke onderwerpen worden besproken²⁰². In 2008 registreerde DISCK SC&W 503 deelnemers²⁰³. Het totale aantal jongeren dat ze bereiken ligt hoger, omdat niet iedereen wordt geregistreerd. Registratie houdt in dat Disck contact met de jongere houdt. Daarnaast is er veel ongeregistreerde deelname.

Tabel 12.4

Aantal geregistreerde deelnemers Disck SC&W uit Leidschendam-Voorburg (12 tot en met 20 jaar) (2008) ²⁰⁴		
Deelnemers activiteiten	Bereik per categorie	Bereik per categorie
Naar leeftijd:		
< 16 jaar	263	52%
16 -18 jaar	169	34%
18 jaar en ouder	71	14%
Naar geslacht:		
Man	350	70%
Vrouw	153	30%
Totaal geregistreerde jongeren	503	100%

201 Bron: Gemeente Leidschendam-Voorburg 2009

202 Bron: Activiteitenkalender SC&W Leidschendam-Voorburg september-december 2008

203 Bron: 12 maandenrapportage jongerenwerk SC&W Leidschendam-Voorburg 2008

204 Bron: 12 maandenrapportage jongerenwerk SC&W DISCK Leidschendam-Voorburg 2008

205 Bron: Stichting Jeugdwerk Stompwijk 2009

Stichting Jeugdwerk

In 2008 hebben 35 kinderen deelgenomen aan de creatieve activiteiten van Stichting Jeugdwerk Stompwijk²⁰⁵. Gemiddeld bestaat de groep uit 26 kinderen. Deze activiteiten zijn bedoeld voor jongeren vanaf 7 jaar tot en met groep 8.

Stichting Trias

Trias organiseert activiteiten/cursussen op het gebied van cultuur-educatie en muziek voor jongeren. In het schooljaar 2008-2009 namen in totaal 662 jongeren in de leeftijd van 4 tot 23 jaar deel aan de activiteiten van deze stichting²⁰⁶.

Bouwspeelplaats

Doelstelling van de Bouwspeelplaats is door middel van het aanbieden van activiteiten van de motoriek van kinderen van 6 tot en met 12 jaar te verbeteren. Ook worden de sociale vaardigheden van de kinderen gestimuleerd en verbeterd. In 2008 is de Bouwspeelplaats georganiseerd door de gemeente, in 2009 is dit overgegaan naar WOEJ²⁰⁷.

12.5 Sportdeelname

Volgens de Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (RSO) is een sporter iemand die minimaal twaalf keer per jaar een sport beoefent. Bijna alle kinderen in Leidschendam-Voorburg van 6 tot en met 11 jaar sporten (91%). Onder de 12-17 jarigen sport tweederde. De ruime meerderheid van de sporters beoefent minstens twee sporten (6-11 jaar: 72%, 12-17 jaar: 76%)²⁰⁸.

In 1998 is de Nederlandse Norm voor Gezond Bewegen (NNGB) vastgesteld. Deze norm staat voor de minimale hoeveelheid beweging per dag die voldoende is om de gezondheid op peil te houden of te verbeteren. Het landelijke streven is dat 40% van de jeugd voldoet aan de NNGB-norm. Voor jongeren onder de 18 jaar geldt de volgende definitie: dagelijks een uur matig intensieve lichamelijke activiteit, waarbij de activiteiten minimaal tweemaal per week gericht zijn op het verbeteren of handhaven van lichamelijke fitheid.

- In de gemeente Leidschendam-Voorburg voldoet 36% van de kinderen van 6 tot en met 11 jaar aan de beweegnorm. Voor deze leeftijdsgroep zijn geen landelijke cijfers beschikbaar²⁰⁹;
- Bij de jeugd van 12 tot en met 17 jaar in Leidschendam-Voorburg voldoet 29% aan de beweegnorm. Voor jeugd van 12 tot en met 17 jaar ligt het landelijk gemiddelde op 26%.

206 Bron: Gemeente Leidschendam-Voorburg 2009

207 Bron: Programma van Eisen nieuwbouw (gemeente Leidschendam-Voorburg)

208 Bron: Sportmonitor Leidschendam-Voorburg, juni 2009

209 Bron: Sporters in Beeld, Sportersmonitor 2005 - 2006

Samenvattend

Leidschendam-Voorburg kent diverse activiteiten op het gebied van sport en creativiteit voor jongeren in de gemeente. Het aantal jongeren dat geregistreerd staat bij gesubsidieerde verenigingen is de afgelopen jaren gestegen, mede doordat het aanbod is gegroeid. Daarnaast heeft ruim een tiende van de basisschoolleerlingen in de gemeente deelgenomen aan brede school activiteiten. De deelnemerspercentages van de verschillende basisscholen binnen de gemeente variëren echter sterk; zo heeft op de Trampoline ruim de helft van de leerlingen deelgenomen aan de brede school activiteiten terwijl er op de Maria Bernadette school vrijwel niemand aan de activiteiten deelnam.

Wat de speelruimte in de gemeente betreft, is er nog ruimte voor verbetering; Leidschendam-Voorburg telt relatief minder hectare aan georganiseerde speelruimte voor kinderen dan landelijk en provinciaal. Hetzelfde geldt voor het aantal kinderen dat voldoet aan de landelijke bewegingsnorm (het kan altijd beter!), hoewel de gemeente hier al aardig op weg is. Het landelijke streven is dat 40% van de jeugd voldoet aan de NNGB-norm (Nederlandse Norm voor Gezond Bewegen). In de gemeente Leidschendam-Voorburg voldoet bijna een derde van de jongeren (36% van de 6-11 jarigen en 29% van 12- 17 jarigen) aan deze bewegingsnorm, landelijk is dit een kwart.

Conclusie

De jeugdmonitor biedt inzicht in de 'staat van de jeugd' op uiteenlopende terreinen, van onderwijs tot opvoedondersteuning en van vrije tijd tot veiligheid. Herhaaldelijk monitoren brengt ontwikkelingen in beeld, maakt vergelijking mogelijk en vormt de basis voor evaluatie van het jeugdbeleid; op welke leefgebieden gaat het goed? En welke aspecten behoeven extra aandacht?

Hoewel het op grond van een nulmeting nog niet mogelijk is ontwikkelingen te signaleren, valt al wel een aantal zaken op als we de situatie in de gemeente vergelijken met landelijke gegevens. Zo telt Leidschendam-Voorburg ten opzichte van het landelijk gemiddelde minder jongeren. Het omgekeerde geldt voor het percentage allochtone jongeren – door de gemeente aangemerkt als risicogroep. Dit aandeel ligt boven het landelijk gemiddelde. Met name de groep niet-westerse allochtonen is groot. De allochtone bevolking woont bovendien geconcentreerd in bepaalde delen van de gemeente.

Een ander opvallend punt is de hoge deelname aan vve-voorzieningen. Het doel van het ministerie is dat in augustus 2010 70% van alle 2-5 jarigen met een (risico op) een achterstand deelneemt aan een vve-programma. Leidschendam-Voorburg heeft dit doel nu al ruimschoots bereikt, en streeft de landelijke overheid zelfs voorbij met een deelnamepercentage van 81%²¹⁰.

Het aandeel gewichtsleerlingen in het primair onderwijs is aanzienlijk lager dan het landelijk gemiddelde. Ook in het voortgezet onderwijs komt een positief beeld naar voren, in die zin dat het aandeel leerlingen met een HAVO of VWO advies ten opzichte van het landelijk gemiddelde hoog ligt in de gemeente. Verder valt in het voortgezet onderwijs de hoge mate van pendel op. Enerzijds volgen veel kinderen uit Leidschendam-Voorburg voortgezet onderwijs buiten de gemeente, anderzijds tellen de scholen in de gemeente op hun beurt veel leerlingen van buiten de gemeente. Lokale beleidsprogramma's die via de VO-scholen in de gemeente worden aangeboden, bereiken dus in beperkte mate de leerlingen uit de gemeente zelf.

Leidschendam-Voorburg telt in verhouding meer jongeren die in een éénoudergezin opgroeien dan landelijk gemiddeld. Jongeren met een niet-westerse allochtone afkomst zijn binnen deze categorie oververtegenwoordigd. Eén op de drie jongeren in Leidschendam-Voorburg behoort tot de gemeentelijk vastgestelde risicogroepen. Omdat er geen vergelijkingsmateriaal is op regionaal of landelijk niveau, is het moeilijk vast te stellen of dit aandeel laag of hoog is.

Met betrekking tot gezondheid zien we dat overgewicht in Leidschendam-Voorburg evenzeer een probleem is als in de rest van Nederland. Ruim één op de zes jongeren is te zwaar. Nog onvoldoende jongeren in Leidschendam-Voorburg voldoen aan de landelijke beweegnorm, maar vergeleken met jongeren uit andere gemeenten, scoren zij bovengemiddeld. Het aantal jongeren dat lid is van een vereniging of club, neemt in Leidschendam-Voorburg nog steeds toe.

Daarnaast blijkt dat relatief weinig jongeren in de gemeente roken en dat ook het bingedrinken lager ligt dan het landelijk gemiddelde. Daarnaast blijkt dat, in lijn met regionaal en landelijk onderzoek, meisjes een risicogroep vormen als het gaat om sociaal-psychische problemen. Het is van belang dat er actuele gegevens met betrekking tot de leefstijl en het middelengebruik van de jongeren in Leidschendam-Voorburg worden verzameld, want de huidige cijfers zijn nogal gedateerd.

In de zorg vallen vooral kinderen uit éénoudergezinnen op; zij zijn sterk oververtegenwoordigd in de zorgnetwerken van de gemeente. Het aanbrengen van meer eenduidigheid in de registratie van deze netwerken is een aandachtspunt, om een scherper beeld van de risicogroepen en factoren te verkrijgen.

Het percentage jongeren in Leidschendam-Voorburg dat een beroep doet op geïndiceerde zorg ligt iets onder het landelijk gemiddelde. Wachtlijsten bij Bureau Jeugdzorg zijn er nauwelijks, vrijwel iedereen krijgt op korte termijn een indicatiestelling. Hoe lang jongeren na indicatiestelling op zorg wachten, is in veel gevallen onbekend. Wel weten we dat de gemiddelde wachttijd in de jeugd-GGZ vier á vijf maanden bedraagt.

De jeugdwerkloosheid in Leidschendam-Voorburg lijkt iets lager te liggen dan het landelijk gemiddelde, hoewel vergelijking niet volledig opgaat vanwege de verschillende leeftijds grenzen. In hoeverre er sprake is van verborgen werkloosheid onder de jongeren, is op basis van de huidige gegevens niet vast te stellen.

Ten slotte valt een aantal zaken in het kader van veiligheid en criminaliteit op. De jeugd blijkt een risicogroep als het gaat om delicten; zij wordt vaker slachtoffer van (met name gewelds-)delicten en maken zich hier ook vaker zelf schuldig aan. Bijna vier op de tien geregistreerde delicten in Leidschendam-Voorburg wordt gepleegd door jongeren tot 25 jaar. Het gaat dan vooral om vermogensmisdriven, vernieling en verstoring van de openbare orde. Op regionaal niveau is een vergelijkbaar beeld zichtbaar.

210 Betreft de 4-5 jarigen. Over de 2-3 jarigen zijn geen volledige gegevens beschikbaar, hoewel de aanwezige resultaten erop wijzen dat vrijwel alle doelgroeppeuters aan de VVE deelnemen.

Een heikel punt binnen het thema veiligheid zijn de zogenaamde pooierboys. Hoewel het binnen de gemeente een erkend probleem is, is over de omvang weinig tot niets bekend. De gemeente, noch de politie of Bureau Jeugdzorg houden cijfers bij met betrekking tot het aantal slachtoffers van pooierboys. Ook wat betreft de (jeugd)overlast is verbeterde registratie wenselijk. Zo is het aantal meldingen van baldadigheid in de gemeente de laatste jaren sterk gestegen, maar is het onduidelijk in hoeveel van deze gevallen het ook daadwerkelijk een incident betreft. Wellicht is er alleen sprake van een hoge(re) meldingsbereidheid. Met de invoering van een nieuw registratiesysteem hoopt de politie de registratie op het gebied van jeugdoverlast te verbeteren en meer inzicht te krijgen in de daadwerkelijke omvang van de (jeugd)overlast. Mogelijk kan in samenwerking met Bureau Jeugdzorg hetzelfde gedaan worden voor de registratie van slachtoffers van pooierboys.

De eerste meting van de jeugdmonitor Leidschendam-Voorburg is een onderzoek van beschrijvende aard. Het betreft een nulmeting die dient als basis voor toekomstige peilingen, waarin zich trends en ontwikkelingen zullen aftekenen. Op enkele leefgebieden van de jeugd zijn landelijke referentiecijfers beschikbaar; deze komen in dit conclusiehoofdstuk naar voren. In de toekomst zal blijken welke leefgebieden van de jeugd in Leidschendam-Voorburg (ook) beleidsmatige aandacht verdienen.

Bijlage 1: Aanvullende gegevens

In deze bijlage worden enkele onderzoeksresultaten nader belicht. De bijlage is aanvullend op de rapportage. Daarnaast is er nog een digitale bijlage opgeleverd, waarin de ruwe data van de gegevens staat vermeld.

In onderstaande tabel zijn de schooladviezen van leerlingen die basisonderwijs volgen in de gemeente Leidschendam-Voorburg weergegeven naar school. De cijfers hebben betrekking op het schooljaar 2008-2009.

Tabel b1.1

Schooladviezen leerlingen die basisschool in Leidschendam-Voorburg bezoeken (2008-2009) ²¹¹								
	Praktijk-school	VMBO BB	VMBO KB	VMBOg/ VMBOt	VMBOt/ HAVO	HAVO	HAVO/ VWO	VWO
Christina		2		4 ²¹²	1	2		1
De Margriet		2 ²¹³	7 ²¹⁴	4 ²¹⁵		2	6	
De Parachute			6 ²¹⁶	4	2	3		1
De Tandem		8 ²¹⁷	3	5	4	5	1	5
De Springplank		4 ²¹⁸	6	5	1	4		
De Dijsselbloem		1	6	3	2	3	4	5
Joannes XXIII		2	1		6	3	2	3
De Lusthof			3 ²¹⁹	3	16	16	9	17
Maria Bernadette			1	3	2	4	2	
Groen van Prinsterer				6	2	2	5	6
De Driemaster ²²⁰		2 ²²¹	2	3	6	7	3	
De Vijverhof				5	4	2	12	10
De Zonnewijzer		1 ²²²	4 ²²³	7	3	1	1	3
Emmaüs			4	14	9	13	12	12
De Trampoline		1 ²²⁴	3	3	1	8	5	8
Essesteijn		6 ²²⁵	8	12	2	7	6	10
Nieuw Vreugd en Rust		1	2	5	3	20		
Pius X			2	6	5	5	14	8
Prof. Casimirschool				6	1	12	3	9
St. Maartensschool			1	4	5	7	9	8
Maarten van de Velde			3	4	9	2	4	2
De Vliethorst	11	8 ²²⁶	4 ²²⁷		2		1	

211 Bron: BOVO, Gegevens van Maarten van de Velde zijn verkregen van de school. 6 leerlingen van Maarten van de Velde kregen een apart lwoo advies. Deze zijn niet opgenomen in de tabel. Van 3 leerlingen is niet bekend of zij een advies voor kb of bb kregen. Deze leerlingen zijn ingedeeld bij kb.

212 Inclusief 1 Lwoo-leerling

213 Inclusief 2 Lwoo-leerlingen

214 Inclusief 2 Lwoo-leerlingen

215 Inclusief 1 Lwoo-leerling

216 Inclusief 1 Lwoo-leerling

217 Inclusief 7 Lwoo-leerlingen

218 Inclusief 3 Lwoo-leerlingen

219 Inclusief 1 Lwoo-leerling

220 1 ll naar ISK (internationale schakelklas)

221 Inclusief 1 Lwoo-leerling

222 Inclusief 1 Lwoo-leerling

223 Inclusief 1 Lwoo-leerling

224 Inclusief 1 Lwoo-leerling

225 Inclusief 4 Lwoo-leerlingen

226 Inclusief 7 Lwoo-leerlingen

227 Inclusief 2 Lwoo-leerlingen

In tabel b1.2 staat weergegeven hoeveel voortijdig schoolverlaters (16 tot en met 23 jaar) in het schooljaar 2007-2008 zijn uitgestroomd naar bijvoorbeeld werk of een andere opleiding.

Tabel b1.2

Uitstroom voortijdig schoolverlaters (16 tot en met 23 jaar) (2007-2008) ²²⁸		
	Aantal vsv-ers	Aandeel vsv-ers
Opleiding	61	44%
Werk	32	23%
Nog in begeleiding RMC	28	20%
Verhuizing/geen motivatie	10	7%
Startkwalificatie behaald	4	3%
Ouder dan 23 jaar geworden	3	2%
Zorgopvangvoorziening	1	1%
Totaal	139	100%

In figuur b1.1 staat het aantal aangemelde jongeren van 15 tot en met 27 jaar bij het UWV per maand weergegeven. De cijfers hebben betrekking op 2008.

Figuur b1.1

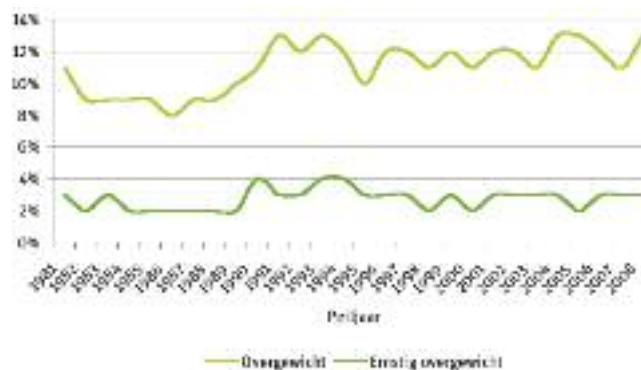
Aangemelde jongeren afkomstig uit Leidschendam-Voorburg (15 tot en met 27 jaar) bij UWV (2008)

In figuur b1.2 staat het aandeel kinderen van 2 tot en met 20 jaar in Nederland dat te maken heeft met (ernstig) overgewicht.

Figuur b1.2²²⁹

Aandeel kinderen (2 tot 20 jaar) in Nederland met (ernstig) overgewicht (1981-2008)

In tabel b1.3 staan de resultaten op vijf stellingen weergegeven. Deze gegevens komen uit het GGD onderzoek dat in 2005 is gehouden onder jongeren van 12 tot en met 18 jaar.

Tabel b1.3

Psychische gesteldheid van jongeren (12 tot en met 18 jaar) (2005) ²³⁰					
Percentage jongeren dat het met onderstaande stellingen 'helemaal' of 'een beetje' eens is.	12-14 jaar (n=171)	15-16 jaar (n=128)	17-18 jaar (n=83)	totaal L-V	ZHW
Ik voel me vaak onzeker, zenuwachtig of gespannen	28%	37%	45%	35%	34%
Ik pieker veel of maak me zorgen	26%	40%	48%	36%	34%
Ik voel me vaak eenzaam	12%	11%	25%	15%	12%
Ik ben een gelukkig iemand	96%	95%	89%	94%	96%
Ik ben tevreden over mezelf	96%	90%	91%	93%	92%

228 Bron: voortijdig schoolverlaten, Stand van zaken voortijdig schoolverlaten in Leidschendam-Voorburg 2007-2008, jaarverslag RMC, maart 2009.

230 Bron: Jongerenonderzoek GGD Zuid-Holland West 2005

229 Bij een BMI-waarde van 25 kg/m² of hoger is er sprake van overgewicht en boven de 30 kg/m² spreekt men van ernstig overgewicht.

In tabel b1.4 wordt ingegaan op het aantal meldingen van het zorgnetwerk 0-12. Hieruit komt naar voren welke instanties zorg hebben gedragen voor deze meldingen.

Tabel b1.4

Aantal meldingen zorgnetwerk 0-12 naar inbrengende organisatie	
Aanmelder	Aantal
SGMW	11
AMW	2
IJGZ 0-4	4
BJZ	1
KDV	1
Totaal	19

Bron: Jaarverslag Zorgnetwerk 0-12, juni-december 2008

In tabel b1.5 wordt de leeftijd van het aantal melders van het zorgnetwerk 0-12 besproken.

Tabel b1.5

Aantal meldingen zorgnetwerk 0-12 naar leeftijd	
Leeftijdsgroep	Aantal
0-4 jaar	5
4 -12 jaar	13
Onbekend	2
Totaal	20*

*Het totale aantal besproken kinderen (n= 20) is hoger dan het aantal aangemelde gezinnen omdat een melding gericht was op twee kinderen. Bron: Jaarverslag Zorgnetwerk 0-12, juni-december 2008

Onderstaande tabel gaat in op het aantal doorverwijzingen van de aangemelde jongeren van het zorgnetwerk 0-12.

Tabel b1.6

Aantal doorverwijzingen 0-12 naar 1e en 2e lijns instellingen	
Doorverwezen naar	Aantal
Eerstelijns hulp	9
Tweedelijns hulp	10
Rondetafel bijeenkomst ²³¹	1
Geen plan	1
Onbekend	1
Totaal	22

Bron: Zorgnetwerk 0-12, juni-december 2008

Tabel b1.7 behandelt het aantal meldingen van het zorgnetwerk 12-23. Deze meldingen zijn uitgesplitst naar de leeftijd van de aangemelde jongere.

Tabel b1.7

Aanmeldingen zorgnetwerk 12-23 in 2008 naar leeftijd	
Leeftijd	Aantal
12-17 jaar	27
18-23 jaar	5
Totaal	32

Bron: Jaarverslag Zorgnetwerk 12-23 Leidschendam-Voorburg 2008

Onderstaande tabel gaat in op het aantal doorverwijzingen van de aangemelde jongeren van het zorgnetwerk 0-23.

Tabel b1.8

Uitstroom zorgnetwerk 12-23 naar externe instanties	
	Aantal
BJZ	9
Reclassering NL	1
AMW	2
Leerplicht/RMC	1
Overig	4
Nog in behandeling	10

Bron: Jaarverslag Zorgnetwerk 12-23 Leidschendam-Voorburg 2008

Onderstaande tabel laat zien welk aandeel kinderen van 4 en 5 jaar te maken heeft met logopedische en taalproblemen.

Tabel b1.9

% kinderen (4 en 5 jaar) in Leidschendam-Voorburg met logopedische en taalproblemen*				
Bevindingen screening:	Aantal Leidschendam-Voorburg	% Leidschendam-Voorburg	aantal ZHW	% ZHW
Articulatie	179	28%	1.427	27%
Mondgedrag	166	26%	1.268	24%
Taal	89	14%	1.057	20%
Addentaliteit/interdentaleiteit	89	14%	740	14%
Mondmotoriek	89	14%	528	10%
Zuiggewoonte	77	12%	581	11%
Auditieve functies	58	9%	581	11%
Overig	45	7%	845	16%
Stem	38	6%	317	6%
Spraakverstaan	13	2%	106	2%
Vloeiendheid	13	2%	106	2%
Nasaliteit	2	0%	53	1%
Geen bevindingen	211	33%	1.797	34%

*Leidschendam-Voorburg: n=639, Zuid-Holland West: n=5.284

Bron: GGD Zuid-Holland West schooljaar 2006-2007. Meer recente gegevens zijn niet beschikbaar.

In tabel b1.10 staat het aantal kinderen per hectare georganiseerde speelruimte naar provincie vermeld.

Tabel b1.10

Aantal kinderen per hectare georganiseerde speelruimte: ranglijst provincies (2009) ²³²	
Provincie	Aantal kinderen per hectare georganiseerde speelruimte
Flevoland	31
Groningen	37
Drenthe	39
Zeeland	41
Limburg	45
Friesland	47
Noord-Holland	51
Noord-Brabant	51
Gelderland	54
Zuid-Holland	58
Overijssel	59
Utrecht	66
Nederland	48

Definitie risicogezin

Van een risicogezin voor thuisbegeleiding wordt gesproken wanneer sprake is van tenminste twee van de volgende risicofactoren²³³:

1. Opvoedingsproblemen;
2. Ontwikkelingsstoornissen;
3. Mogelijke gedragsproblemen (overmatig huilen, druk kind, vermoeden van psychiatrische/psychische problemen, pestgedrag bij kinderen/pubers);
4. Ondervoeding of ernstig overgewicht bij kind(eren);
5. Problemen op school en werk (puber);
6. Traumaverwerking;
7. Werkeloosheid, financiële problemen;
8. Echtscheiding en/of relatieproblemen;
9. Huisvesting;
10. Psychische/Psychiatrische beperkingen;
11. Verslaving;
12. Verstandelijke beperkingen;
13. Huiselijk geweld;
14. Tienermoederschap;
15. Negatieve beïnvloeding door woonomgeving;
16. Historie van ouders in (jeugd)hulpverlening;
17. Sociaal isolement, gebrek aan netwerk;
18. Gebrekkige beheersing Nederlandse taal;
19. Nieuw samengestelde gezinnen.

232 Bron: Kinderen in Tel databoek 2009, Verwey-Jonker instituut. Hierbij dient te worden opgemerkt dat het aantal hectare speelruimte door het CBS voor het laatst is gemeten in 2003. Het aantal kinderen per hectare is voor het laatst gemeten in 2007 door het Verwey-Jonker instituut.

233 Bron: Procedure inzet Thuisbegeleiding, Regio Zuid-Holland West, juli 2008

Bijlage 2: Onderzoeksopzet jongerenonderzoek GGD

Het jongerenonderzoek c.q. tabellenonderzoek onder 12 t/m 18 jarigen van de GGD Zuid-Holland West dient als bron voor meerdere indicatoren in dit onderzoek, waaronder psychische gesteldheid, slachtofferschap geweldsdelicten, overgewicht en middelengebruik. Het doel van het Jongerenonderzoek 2005 is het verkrijgen van inzicht in de lichamelijke en psychosociale gezondheid, leefstijl, vrijetijdsbesteding, (on)veiligheid, seksualiteit, school en opleiding, inkomen en schulden van jongeren in het verzorgingsgebied van de GGD Zuid-Holland West²³⁴.

Onderzoeksopzet en respons

Per gemeente is een aselechte steekproef getrokken uit de gemeentelijke basisadministratie. De steekproef is zo getrokken dat uiteindelijk van minimaal 5% van de jongeren in de regio een vragenlijst zou worden geretourneerd. Het onderzoek is uitgevoerd door middel van een postenquête die naar het huisadres van de jongeren is gestuurd. De steekproef is getrokken uit de gemeentelijke basisadministratie. In Leidschendam-Voorburg zijn 718 vragenlijsten verstuurd, waarvan er 386 (54%) zijn ingevuld. Regionaal zijn 6.287 jongeren uitgenodigd, waarvan 53% (3.317 jongeren) de vragenlijst ingevuld heeft geretourneerd.

Achtergrondkenmerken

Van de 386 jongeren uit Leidschendam-Voorburg is 54% meisje en 46% jongen. De regionale steekproef laat een nagenoeg gelijke verdeling naar geslacht zien; 53% meisjes en 47% jongens.

In onderstaande tabellen staat de verdeling naar leeftijdscategorie, etnische herkomst, onderwijsniveau en SES (sociaal economische status) vermeld. Er is sprake van een ondervertegenwoordiging van allochtonen in het GGD onderzoek²³⁵.

Tabel b2.1

Verdeling naar leeftijd			
Leeftijdscategorie	Leidschendam-Voorburg	Zuid-Holland West	
12 t/m 14	45%	48%	
15 t/m 16	34%	28%	
17 t/m 18	22%	24%	
Totaal*	100%	100%	

Bron: GGD Zuid-Holland West

Tabel b2.2

Etnische herkomst respondenten		
	allochtoon	autochtoon
Leidschendam-Voorburg	27%	73%
Zuid-Holland West	20%	80%

Tabel b2.3

Verdeling onderwijsniveau respondenten		
Soort onderwijs dat gevolgd wordt (totale groep jongeren)	Leidschendam-Voorburg	Zuid-Holland West
Basisonderwijs	9%	10%
Basisvorming/brugklas (algemeen)	2%	1%
Basisvorming/brugklas VMBO/HAVO	6%	4%
Basisvorming/brugklas HAVO/VWO/Gymnasium	8%	8%
VMBO theoretische leerweg	8%	11%
VMBO overig (gemengde leerweg, kaderberoepsgerichte leerweg)	9%	11%
IVBO of VBO	0%	0,3%
MAVO	0,3%	1%
Leerlingwezen of KMBO	0%	0,1%
HAVO	15%	14%
VWO (Atheneum, Gymnasium, lyceum)	26%	21%
MBO (ROC, AOC)	9%	10%
HBO	2%	3%
Universiteit	0,3%	1%
Speciaal basisonderwijs (voormalig IOBK, LOM en MLK)	0%	0,5%
Speciaal Voortgezet onderwijs	0,3%	1%
Praktijkonderwijs (voormalig VSO-MLK)	0%	1%
Regionale Expertise Centra (REC)	0%	0,2%
Ander soort onderwijs	2%	1%
Geen onderwijs	4%	3%

Bron: GGD Zuid-Holland West

234 Jongerenonderzoek 2005: onderzoeksopzet en achtergrondgegevens, GGD Zuid-Holland West

235 Bron: GGD.

Tabel b2.4

Sociaal economische status respondenten (bepaald op basis van het opleidingsniveau van de hoogst opgeleide ouder):			
	Laag	Midden	Hoog
Leidschendam-Voorburg	15%	30%	56%
Zuid-Holland West	23%	36%	42%

Bron: GGD Zuid-Holland West

Bijlage 3: Gebruikte bronnen

Registratiegegevens

- GBA, januari 2008
- GBA, september 2009
- Leerlingenadministratie, per oktober 2008
- Registratie BOVO. Schooljaar 2008-2009
- Registratie cfi
- Registratie gemeente Leidschendam-Voorburg, 2008
- Registratie peuterspeelzalen, mei 2009, oktober 2008, januari 2009
- Registratie UWV Werkbedrijf, 2008.
- Registratie Advies- en Meldpunt Kindermishandeling Haaglanden, 2009
- Registratie Bureau Jeugdzorg Haaglanden 2008
- Registratie Bureau Jeugdzorg Haaglanden, september 2009
- Registratie Florence JGZ, 2008
- Registratie Florence-Zorg, september 2009
- Registratie GGD Zuid-Holland West, schooljaar 2006-2007
- Registratie Politie Haaglanden, september 2009
- Registratie Reactief 2009
- Registratie Stichting de Jutters, juni 2009
- Registratie Stichting Jeugdwerk Stompwijk 2009
- Tellingen primair onderwijs, per 1 oktober 2008
- Tellingen spreiding gewichten Leidschendam-Voorburg, per 1 oktober 2008

Publicaties/rapportages

- 12 maandenrapportage jongerenwerk SC&W DISCK Leidschendam-Voorburg 2008
- Actieve hulp in crisissituaties: Kenmerken van cliënten van het Crisis Interventie Team van Bureau Jeugdzorg Zuid-Holland en Haaglanden,
- Stichting Bureaus Jeugdzorg Haaglanden/Zuid-Holland, juli 2008
- Activiteitenkalender SC&W Leidschendam-Voorburg september-december 2008
- Allochtonen jongeren vaker dik, Phaxx, 2008 en Spelen met je gezondheid, RIVM, 2008
- Armoedemonitor Leidschendam-Voorburg 2007, KWIZ, december 2008.
- B&W voorstel verruimen doelgroepcriteria, gemeente Leidschendam-Voorburg, juni 2008.
- Basistakenpakket jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport 2002
- Bijlage jaarverslag schuldhulpverlening Plan Groep, 2008.
- Brancherapporten minvws, CBS Statline 2005
- Brochure schoolmaatschappelijk werk, NVMW, november 2004
- Criminaliteitsbeeldanalyse-Jeugd Regio Haaglanden 2007
- Een sluitende zorgketen, bijlage, gemeente Leidschendam-Voorburg, april 2009.
- Een sluitende zorgketen, gemeente Leidschendam-Voorburg, april 2009.
- Effectiviteit van voor- en vroegschoolse programma's in Nederland, NJI, 2009
- Eindrapportage Vakantiepas Leidschendam-Voorburg 2008
- Financieel gedrag van jongeren, achtergronden en invloeden, Nibud, april 2008

- Handhaving Leerplicht en RMC-functie, Regioplan, november 2006.
- Handreiking bemoeizorg, GGZ Nederland 2004
- Indicative questionnaire (KIVPA)? European Journal of Public Health 2003; 13: 152-9.
- Integrale Veiligheidsmonitor, CBS 2008
- Jaarbericht Halt Hollands Midden Haaglanden 2008
- Jaarverslag Opvoedbureau Leidschendam-Voorburg 2008
- Jaarverslag politie Haaglanden 2008
- Jaarverslag School Maatschappelijk Werk Leidschendam Voorburg, Bureau Jeugdzorg Haaglanden 2008, CBS 2008
- Jaarverslag schuldhulpverlening Plan Groep, 2008
- Jaarverslag Zorgnetwerk 0-12, juni-december 2008
- Kadernota Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) 2009-2012 Leidschendam-Voorburg
- Kinderen in Tel databoek 2008, Verwey-Jonker instituut
- Kinderen in Tel databoek 2009, Verwey-Jonker instituut
- Kinderonderzoek 2006 en Jongerenonderzoek 2005, GGD
- Landelijke Monitor Voor- en Vroegschoolse educatie 2008, Sardes, november 2008
- Nieuwe gewichtenregeling basisonderwijs, cfi, maart 2006
- Nieuwsbrief oudercursussen, OCW 2007
- NJI monitor VO 2008
- Nota peuterspeelzaalbeleid, 2007-2010, gemeente Leidschendam-Voorburg
- Notitie Inventarisatie opvoed- en opgroei-problematiek in Leidschendam-Voorburg, april 2009.
- Notitie Stevig Ouderschap, Gemeente Leidschendam-Voorburg 2009
- Prestaties van het onderwijsstelsel, ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, mei 2009
- PRIMA-cohort-onderzoek sco-kohnstaminstituut, 2005
- Procedure inzet Thuisbegeleiding, Regio Zuid-Holland West, juli 2008
- Programma van Eisen nieuwbouw (gemeente Leidschendam-Voorburg)
- Rapportage Stevig Ouderschap Leidschendam-Voorburg 2008
- Reijneveld SA, Vogels AGC, Brugman E, Van Ede J, Verhulst FC, Verloove-Vanhorick SP. Early detection of psychosocial problems in adolescents: how useful is the Dutch short
- Roken, de harde feiten, Stivoro 2005
- Sporters in Beeld, Sportersmonitor 2005 - 2006
- Sportmonitor Leidschendam-Voorburg, juni 2009
- Subsidie beschikkingen, gemeente Leidschendam-Voorburg, 1-10-2008
- Verantwoording Leidschendam-Voorburg, Florence Jeugdgezondheidszorg 2008
- Voortijdig schoolverlaten, Stand van zaken voortijdig schoolverlaten in Leidschendam-Voorburg 2007-2008, jaarverslag RMC, maart 2009
- Voortijdig schoolverlaten. Stand van zaken in Leidschendam-Voorburg, Maart 2009.
- Wachtlijsten en wachttijden kinderopvang in Leidschendam-Voorburg, B&A groep, april 2008
- Woej Leidschendam-Voorburg jaarverslag 2008
- Zorg- en Advies Teams monitor, Nederlands Jeugdinstituut 2008

Websites

jeugdmonitor.cbs.nl

statline.cbs.nl

vanlovertotloverboy.nl

www.amk-nederland.nl

www.bjzzuid-holland.nl

www.bredeschool.nl

www.bureaujeugd zorg.info

www.cbs.nl

www.cfi.nl

www.cito.nl

www.dejutters.com

www.ggdzhw.nl

www.leidschendamvoorburg.nl

www.minocw.nl/achterstanden

www.onderwijsachterstanden.nl

www.postbus51.nl

www.rechtopbijstand.nl

www.rmnet.nl

www.szw.nl

www.voortijdigschoolverlaten.nl

Bijlage 4: Overzicht van indicatoren

In dit overzicht is de indicatorenlijst opgenomen. De indicatorenlijst is in overleg met de klankbordgroep is opgesteld en vastgesteld. In de loop van het onderzoek bleek echter dat de gegevens voor de vulling van enkele indicatoren niet beschikbaar waren. Deze indicatoren worden in onderstaand overzicht aangegeven met een X in de kolom beschikbaarheid.

Thema	Indicatoren	Beschikbaarheid	Indicatoren (operationalisatie)
Demografie			
Demografische achtergrond	Wijken naar leeftijd		Aantal jongeren naar wijken en leeftijd (0-4,4-12,12-16,16-19,19-23,23-27)
	Geslacht naar wijk		Aantal jongeren naar geslacht
	Wijken naar etniciteit		Aantal jongeren naar wijk en etniciteit
	Woonsituatie		Aantal en verdeling van kinderen op totale kindpopulatie dat leeft in 1-oudergezin/volledig gezin/zelfstandig/inrichting/overig (leeftijdsgroepen uit #1)
Kinderopvang en buitenschoolse opvang			
Kinderopvang	Dagopvang		Aantal kindplaatsen dagopvang
	Wachtlijsten		Wachtlijsten dagopvang
	Buitenschoolse opvang		Aantal kindplaatsen in buitenschoolse opvang
	Wachtlijsten		Wachtlijsten buitenschoolse opvang
VVE en peuterspeelzalen			
Peuterspeelzalen	Aanbod		Hoeveel reguliere peuterspeelzalen zijn er?
	Deelname		Aantal + % 2-4 jarigen dat naar een peuterspeelzaal gaat
	Bezetting	x	Aantal kindplaatsen peuterspeelzaal (totaal)
	Wachtlijsten	x	Hoeveel kinderen van 2,5 jaar en ouder staan op wachtlijsten per peuterspeelzaal
VVE peuterspeelzalen	Deelname		Aantal + % kinderen in vve-voorziening (0-4 jaar)
	Deelname		Aantal + % kinderen in vve van doelgroep
	Dagdelen		Aantal dagdelen vve
VVE basisscholen	Deelname		Aantal + % kinderen VVE groep 1+2
	Wachtlijsten	x	Wachtlijsten VVE groep 1+2
	Wachtlijsten	x	Wachtlijsten VVE
Basisonderwijs			
	Deelname		Aantal + % leerlingen basisonderwijs (gesplitst naar speciaal en regulier)
	Achterstand		Verdelingen gewichten (Aantal + %)
Voortgezet onderwijs			
	Schooladvies		Schooladvies na basisschool (splits VMBO theoretisch/praktisch)
	Deelname		Aantal + % leerlingen voortgezet onderwijs (gesplitst naar speciaal + regulier)
	Startkwalificatie		Aantal + % gediplomeerde jeugdigen met startkwalificatie
VMBO	Diploma		Aantal + % leerlingen met VMBO diploma
	Spreading		Aantal + % leerlingen VO afkomstig uit LV in LV op school, buiten LV in LV op school, uit LV buiten LV op school

Thema	Indicatoren	Beschikbaarheid	Indicatoren (operationalisatie)
Hoger onderwijs			
MBO	Deelname		Aantal + % jeugdigen dat deelneemt aan het MBO (gesplitst naar MBO 1-4)
Hoger onderwijs HBO/WO	Deelname		Aantal + % jeugdigen dat deelneemt aan het
(gesplitst naar MBO 1-4)	Diploma		Aantal + % gediplomeerde jeugdigen MBO
HBO/WO	Diploma		Aantal + % gediplomeerde jeugdigen
Verzuim en voortijdig schoolverlaten			
	VSV nieuw		Aantal + % nieuw aangemelde voortijdig schoolverlaters
	VSV herplaatst		Aantal + % herplaatste vroegtijdig schoolverlaters
	Opleidingsniveau		Aantal + % voortijdig schoolverlaters (zonder startkwalificatie)
Werk en inkomen			
	Werkenden		Aantal +% werkende 15-27 jarigen
	Niet-werkenden		Aantal +% niet-werkend-werkzoekende jongeren 15 t/m 27 jaar
	Uitkering		Aantal +% jongeren met een uitkering naar soort uitkering
	Aanbod banen zonder startkwalificatie	x	Hoe groot is het aanbod aan banen waar geen startkwalificatie voor vereist is?
	Nuggers		Non-participatie/nuggers
Risicogroepen en schulden			
Risicogroepen			Aantal en % kinderen in gezinnen met minimuminkomen
			Aantal + % kinderen in gezinnen met minimuminkomen naar etniciteit
			Aantal + % minimuminkomen met eenoudergezinnen naar etniciteit
			Aantal + % kinderen met 1 ouder gezinnen naar etniciteit
Schulden			Aantal + % jongeren met schulden (verdeling leeftijd zoals in #1)
			Aantal jongeren naar omvang van de schulden
			Aantal jongeren in schuldhulpverlening
Gezondheid			
Lengte en gewicht			% Dat (ernstig) overgewicht heeft (conform de BMI) (leeftijd zoals in #1, naar geslacht)
			% Dat ondergewicht heeft (leeftijd zoals in #1, naar geslacht)
			% Dat gezond gewicht heeft (leeftijd zoals in #1, naar geslacht)
Roken			Aantal + % jongeren dat rookt (12-15, 15-16, 17-18 jr)
Alcohol			% Jongeren dat wel eens alcoholhoudende dranken heeft gedronken (12-14, 15-16, 17-18 jr)
			% Jongeren dat recent alcoholhoudende dranken heeft gedronken (12-14, 15-16, 17-18 jr)

Thema	Indicatoren	Beschikbaarheid	Indicatoren (operationalisatie)
			Aantal + % jongeren dat aan binge-drinking doet (> 5 glz alcohol bij 1 gelegenheid) (12-15, 15-16, 17-18 jr)
Drugs			Aantal + % jongeren dat wel eens (soft)drugs heeft gebruikt, naar type drugs (12-15, 15-16, 17-18 jr)
		x	Aantal + % jongeren dat wel eens gokt
Psychisch welbevinden			Oordeel eigen psychische gesteldheid (tevreden over jezelf, onzekerheid, druk maken, zenuwachtig, gelukkig, eenzaamheid) (12-15, 15-16, 17-18 jr)
Lokale jeugdzorg			
Zorgnetwerk 0-12			Aantal +% aanmeldingen naar leeftijd, gezinssamenstelling
			Aantal +% jongeren dat is doorverwezen naar externe instanties (1e en 2e lijns, bestaande uit: AMW, IJGZ 0-4, opvoedbureau, SGMW, gezinscoach, 10 voor toekomst, OTS, VTO, consultatie AMK, Rondetafel bijeenkomst, Traceerteam/bemoeizorg, overige)
			Hoeveel +% trajecten zijn met resultaat afgesloten in lopende jaar?
Zorgnetwerk 12-23			Aantal + % aanmeldingen naar leeftijd, gezinssamenstelling
			Aantal + % jongeren overgedragen aan externe instanties (AMW, BJZ, Reclassering, leerplicht, Sociale Zaken, Jongerenwerk, overige)
			Hoeveel +% trajecten zijn met resultaat afgesloten in lopende jaar?
			Aantal + % kinderen behandeld en hoofdproblemen in Zorgadviesteams VO (ZATV + ZATVO)
			Aantal +% kinderen school maatschappelijk werk (gesplitst naar VO + BO)
JGZ			Aantal + % kinderen gemeld voor Stevig Ouderschap
			Aantal + % kinderen traceerteam/bemoeizorg
			Aantal + % kinderen thuisbegeleiding
			Aantal + % kinderen gezinscoach
			Aantal + % gevallen opvoedingsondersteuning bij opvoedbureau
Consultatiebureau			Aantal + % kinderen dat het consultatiebureau bezoekt (op contactmomenten: 4e week, 18 maanden (VVE), 5 jaar/groep 2, 13 jaar/klas2)
Logopedische problemen			Aantal + % kinderen met logopedische & taalproblemen
Geïndiceerde zorg			
Bureau Jeugdzorg	Meldingen		Aantal + % meldingen Bureau Jeugdzorg
			Aantal + % afgegeven indicaties tav meldingen
			Aantal +% terugverwijzingen naar lokale veld/1e lijns tav meldingen
			Aantal + % kinderen crisisopvang

Thema	Indicatoren	Beschikbaarheid	Indicatoren (operationalisatie)
			Aantal + % kinderen Jeugdbescherming (Ondertoezichtstelling, voogdij)
			Wachlijsten voor Bureau Jeugdzorg na indicatie
			Aantal + % kinderen jeugdreclassering JB/JR
	Ambulante jeugdzorg		Aantal + % jongeren met ambulante jeugdzorg in het meest recente peiljaar
			Aantal + % jongeren met ambulante jeugdzorg dat er in het meest recente peiljaar is bijgekomen
	JIT		Aantal + % kinderen JIT
GGZ jeugd-GGZ (geïndiceerd)			% Jongeren dat gebruik heeft gemaakt van
AMK	Meldingen		Aantal + % kinderen AMK
Veiligheid			
Slachtofferschap	Slachtofferschap		Aantal + % jeugdigen dat slachtoffer is geworden van geweldsdelicten
			Aantal + % jeugdigen dat slachtoffer is geworden van beroving/bedreiging
			Aantal + % jeugdigen dat slachtoffer is geworden van vermogensdelicten
		x	Aantal meisjes slachtoffer van pooierboys
	Delictgedrag		Aantal gepleegde delicten jongeren naar soort (<17 jaar, 18-23, 23 en ouder)
			Aantal doorverwijzingen naar buro Halt per 1000 jongeren
			Aantal meldingen baldadigheid/overlast bij politie
		x	Aantal + % meldingen onderzocht door politie
		x	Verdelingen van bevindingen van onderzoek door politie
Vrije tijd en sport			
Speelruimte			Aantal speelruimtes voor kinderen in 2008
			Aantal opgewaardeerde en gerenoveerde bestaande speelruimtes in 2008
			Aantal gerealiseerde nieuwe speelruimtes in 2008
			De aanwezigheid van speelvoorzieningen (definitie zoals in het onderzoek Kinderen in Tel)
Gebruik van vrijetijdsvoorzieningen			Aantal jongeren dat lid is van een gesubsidieerde vereniging (gesplitst naar sport/cultureel/sociaal/etc)
			Aantal + % kinderen deelgenomen aan bredeschool activiteiten
			Bezoek aan welzijnsinstellingen (gesplitst naar 4-12, 12-23: WOElJ, Vakantiepas, Disk, Speeltuivereniging/bouwspeelplaats, Stichting Jeugdwerk en Trias)

Colofon

Uitgave

I&O Research BV
Van Dedemstraat 6c
1624 NN Hoorn
tel. (0229) 282555

Rapportnummer

2009-1648

Datum

Oktober 2009

Opdrachtgever

Gemeente Leidschendam-Voorburg
Koningin Wilhelminalaan 2
2264 BL Leidschendam

Auteurs

Layla Leerschool, MSc.
Drs. Marion Holzmann
Drs. Ankie Lempens

Realisatie

DPC gemeente Leidschendam-Voorburg

Bestellingen

Exemplaren zijn verkrijgbaar bij de opdrachtgever.

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

